

**RAPORT O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ
WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO
W 2015 R.**

**REPORT ON THE SOCIO-ECONOMIC
SITUATION
OF DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP
IN 2015**

**ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO
WE WROCŁAWIU**

*EDITORIAL BOARD
OF STATISTICAL OFFICE
IN WROCLAW*

PRZEWODNICZĄCY

PRESIDENT

Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

ZASTĘPCA PRZEWODNICZĄCEGO

VICE PRESIDENT

Halina Woźniak

REDAKTOR GŁÓWNY

EDITOR-IN-CHIEF

Stanisław Kamiński

CZŁONKOWIE

MEMBERS

Beata Bal-Domańska, Sławomir Banaszak, Agata Girul, Agnieszka Ilczuk,
Danuta Komarowska, Wacław Mazur, Gabriela Okoń, Anna Staniów,
Elżbieta Stańczyk, Małgorzata Wysoczańska

SEKRETARZ

SECRETARY

Marta Woźniakiewicz

PRZYGOTOWANIE PUBLIKACJI

PREPARATION OF THE PUBLICATION

Alicja Sobków

SKŁAD KOMPUTEROWY I GRAFIKA

TYPESETTING AND GRAPHIC

Wojciech Szpakowski

PROJEKT OKŁADKI

COVER DESIGN

Lidia Motrenko-Makuch

DRUK

PRINTING

Zakład Wydawnictw Statystycznych w Warszawie
Statistical Publishing Establishment in Warsaw

ISSN 2084-7556

Publikacja dostępna w Internecie

Publication available at website

<http://wroclaw.stat.gov.pl/>

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych US

When publishing SO data please indicate source

Przedmowa

Przekazuję Państwu kolejne wydanie rocznego „*Raportu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego*”.

Publikacja zawiera szereg informacji charakteryzujących procesy zachodzące na terenie województwa dolnośląskiego m.in. z zakresu: demografii, wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych, nakładów inwestycyjnych, rynku pracy, świadczeń społecznych, cen, przemysłu, budownictwa, rolnictwa, rynku wewnętrznego, z uwzględnieniem zjawisk istotnych z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.

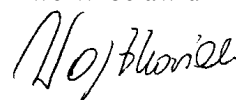
Prezentowane kategorie przedstawiono w ujęciu dynamicznym, a także w relacji do przeciętnych wielkości dla kraju, w okresach kwartalnych i narastających.

Opracowanie składa się z uwag ogólnych, z części analitycznej podzielonej na działy tematyczne, wzbogaconej prezentacją graficzną w postaci zestawu map i wykresów oraz części tabelarycznej, w której zamieszczono podstawowe dane statystyczne.

Wybrane informacje zaprezentowano w przekrojach według sekcji i wybranych działów w układzie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 oraz podregionów i powiatów.

Mam nadzieję, że niniejsze opracowanie będzie dla Państwa źródłem wiedzy o sytuacji społeczno-gospodarczej i warunkach życia w naszym regionie.

Dyrektor Urzędu Statystycznego
we Wrocławiu

dr Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

Preface

I am pleased to present the next edition of annual „Report on socio-economic situation of dolnośląskie voivodship”.

The publication consists of information characterizing the processes taking place in Lower Silesian voivodship, i.a. demographic processes, financial results of nonfinancial enterprises, investment outlays, labour market, development of wages and salaries and social benefits, prices as well as changes in basic areas of national economy (industry, construction, agriculture, commerce) including some crucial phenomena concerning the socio-economic development of the region.

All presented categories have been shown in a dynamic perspective as well as in relation to average sizes for the country in quarterly and growing periods. This allows to present a portrait of Lower Silesian voivodship taking into consideration the economic and social developmental tendencies.

The publication consists of general notes, an analytical part divided into thematic sections and enriched with graphical presentation in the form of a set of maps and graphs as well as tabular part in which some basic statistical data were placed.

Selected information was presented in cross sections by sections and selected divisions in the system of Polish Classification of Activities 2007 as well as subregions and powiats.

I hope that the following publication will be very useful and become a source of knowledge on the socio-economic situation as well as the living conditions of this region.

*Director of the Statistical Office
in Wrocław*

Ph.D. Małgorzata Wojtkowiak-Jakacka

SPIS TREŚCI

Przedmowa	
Uwagi ogólne	
Znaki umowne	
Skróty	
PODSTAWOWE TENDENCJE	
WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU	
WOJEWÓDZTWO NA TLE POZO- STAŁYCH WOJEWÓDZTW	
PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA	
LUDNOŚĆ	
RYNEK PRACY	
WYNAGRODZENIA	
ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE	
CENY	
ROLNICTWO	
PRZEMYSŁ	
BUDOWNICTWO	
BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE	
RYNEK WEWNĘTRZNY	
WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘ- BIORSTW NIEFINANSOWYCH.....	
NAKŁADY INWESTYCYJNE	
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	

CONTENTS

	Str. Page
<i>Preface</i>	3
<i>General notes</i>	11
<i>Symbols</i>	15
<i>Abbreviations</i>	15
<i>BASIC TRENDS</i>	16
<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY</i>	22
<i>VOIVODSHIP AGAINST THE BACK- GROUND OF OTHER VOIVODSHIPS</i>	23
<i>DIVISION AND AREA OF VOIVODSHIP</i> ...	26
<i>POPULATION</i>	27
<i>LABOUR MARKET</i>	31
<i>WAGES AND SALARIES</i>	43
<i>SOCIAL BENEFITS</i>	46
<i>PRICES</i>	50
<i>AGRICULTURE</i>	55
<i>INDUSTRY</i>	64
<i>CONSTRUCTION</i>	67
<i>RESIDENTIAL CONSTRUCTION</i>	70
<i>INTERNAL MARKET</i>	74
<i>FINANCIAL RESULTS OF NON- FINANCIAL ENTERPRISES</i>	77
<i>INVESTMENT OUTLAYS</i>	80
<i>PUBLIC SAFETY</i>	82

SPIS TABLIC

Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2015 r.	
Ludność na podstawie bilansów	
Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności	
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw	
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim	
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia	

LIST OF TABLES

	Nr No.	Str. Page
<i>Selected data for voivodship and Poland in 2015</i>	1	22
<i>Population based on balances</i>	2	27
<i>Vital statistics and net migration per 1000 population</i>	3	28
<i>Average paid employment in the enterprise sector</i>	4	31
<i>Average paid employment in the enterprise sector in dolnośląskie voivodship</i>	5	32
<i>Registered unemployment persons and unemployment rate</i>	6	33

SPIS TABLIC (dok.)**LIST OF TABLES (cont.)**

	Nr No.	Str. Page
Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim	<i>Registered unemployment persons and unemployment rate in dolnośląskie voivodship</i>	7 36
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale	<i>Economic activity of population aged 15 and more in the 4th quarter</i>	8 38
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector</i>	9 43
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in dolnośląskie voivodship</i>	10 44
Świadczenia społeczne	<i>Social benefits</i>	11 46
Świadczenia społeczne w województwie dolnośląskim	<i>Social benefits in dolnośląskie voivodship</i>	12 47
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	<i>Price indices of consumer goods and services</i>	13 50
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim ...	<i>Price indices of consumer goods and services in dolnośląskie voivodship</i>	14 52
Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu	<i>Average retail prices of selected consumer goods and services in December</i>	15 53
Wybrane dane dotyczące rolnictwa	<i>Selected data on agriculture</i>	16 56
Przemysł	<i>Industry</i>	17 64
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie dolnośląskim (ceny stałe)	<i>Indices of sold production of industry in dolnośląskie voivodship (constant prices)</i>	18 66
Budownictwo	<i>Construction</i>	19 67
Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie dolnośląskim (ceny bieżące)	<i>Indices of construction and assembly production in dolnośląskie voivodship (current prices)</i>	20 68
Budownictwo mieszkaniowe	<i>Residential construction</i>	21 70
Mieszkania oddane do użytkowania w województwie dolnośląskim	<i>Dwellings completed in dolnośląskie voivodship</i>	22 71
Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie dolnośląskim	<i>Dwellings for which permits have been issued in dolnośląskie voivodship</i>	23 73
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices)</i>	24 74
Dynamika sprzedaży detalicznej w województwie dolnośląskim (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale in dolnośląskie voivodship (current prices)</i>	25 75
Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finance w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych	<i>Selected economic and financial indicators in the surveyed non-financial enterprises</i>	26 78
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące)	<i>Investment outlays (current prices)</i>	27 80
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings</i>	28 83

SPIS WYKRESÓW**LIST OF GRAPHS**

		Nr No.	Str. Page
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2015 r.	<i>Natural increase per 1000 population in 2015</i>	1	23
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2015 r.	<i>Internal net migration for permanent residence per 1000 population in 2015</i>	2	23
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL w 2015 r.	<i>Employment rate by LFS in 2015</i>	3	23
Stopa bezrobocia według BAEL w 2015 r.	<i>Unemployment rate by LFS in 2015</i>	4	24
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r.	<i>Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector in 2015</i>	5	24
Wzrost / spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2015 r.	<i>Increase / decrease of prices of consumer goods and services in 2015</i>	6	24
Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2015 r.	<i>Value of agricultural products procurement per 1 ha agricultural land in 2015</i>	7	24
Mieszkania oddane do użytkowania w 2015 r.	<i>Dwellings completed in 2015</i>	8	25
Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2015 r.	<i>Net turnover profitability rate in non- financial enterprises in 2015.....</i>	9	25
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w 2015 r.	<i>Entities of the national economy in the REGON register in 2015</i>	10	25
Przyrost naturalny na 1000 ludności	<i>Vital statistics per 1000 population</i>	11	29
Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Vital statistics per 1000 population in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2015</i>	12	29
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicz- nych na pobyt stały na 1000 ludności	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>	13	30
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicz- nych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2015 r.	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2015</i>	14	30
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw	<i>Indices of average paid employment in the enterprise sector</i>	15	31
Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007	<i>Structure of average paid employment by PKD 2007 sections</i>	16	32
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku	<i>Structure of registered unemployed persons by age</i>	17	34
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia	<i>Structure of registered unemployed persons by educational level</i>	18	34

SPIS WYKRESÓW (cd.)**LIST OF GRAPHS (cont.)**

		Nr No.	Str. Page
Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy	Structure of registered unemployed persons by duration of unemployment	19	35
Stopa bezrobocia rejestrowanego	Unemployment rate	20	36
Stopa bezrobocia rejestrowanego w woje- wództwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2015 r.	Unemployment rate in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2015	21	37
Współczynnik aktywności zawodowej	Activity rate	22	38
Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale	Structure of population aged 15 and more by employment status in the 4th quarter	23	39
Struktura pracujących według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale	Structure of employed persons by age in dolnośląskie voivodship in the 4th quarter	24	39
Wskaźnik zatrudnienia	Employment rate	25	40
Struktura bezrobotnych według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale	Structure of unemployed persons by age in dolnośląskie voivodship in the 4th quarter	26	41
Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie dolnośląskim w IV kwartale	Structure of unemployed persons by duration of unemployment in dolnośląskie voivodship in the 4th quarter	27	41
Stopa bezrobocia	Unemployment rate	28	42
Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących	Number of unemployed persons per 1000 employed persons	29	42
Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw	Indices of average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector	30	43
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw według wy- branych sekcji w 2015 r.	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector by selected sections in 2015	31	44
Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów	Indices of average monthly number of retirees and pensioners	32	47
Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto	Indices of average monthly gross retirement pay and pension	33	48
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych	Price indices of consumer goods and services	34	51
Zmiany cen detalicznych wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie dolnośląskim w 2015 r.	Annual changes in retail prices of selected consumer goods and services in dolnośląskie voivodship in 2015	35	54
Plony zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi z 1 ha	Basic cereals and mixed cereals yields per 1 ha	36	57

SPIS WYKRESÓW (cd.)**LIST OF GRAPHS (cont.)**

		Nr No.	Str. Page
Plony ziemniaków z 1 ha	Potatoes yields per 1 ha	37	57
Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych ...	Cattle density per 100 ha agricultural land	38	58
Obsada świń na 100 ha użytków rolnych	Pigs density per 100 ha agricultural land	39	58
Dynamika skupu zbóż podstawowych	Indices of procurement of basic cereals	40	59
Dynamika skupu pszenicy	Indices of procurement of wheat	41	59
Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem ..	Indices of procurement of total animals for slaughter	42	59
Dynamika skupu mleka krowiego	Indices of procurement of cows' milk	43	60
Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach	Procurement and market place prices of agricultural products	44	61
Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta w skupie	Procurement price of pigs for slaughter to price of rye	45	62
Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu (ceny stałe)	Indices of sold production of industry (constant prices)	46	65
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle	Indices of average paid employment in industry	47	65
Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące)	Indices of sold production of construction (current prices)	48	68
Dynamika produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące)	Indices of construction and assembly production (current prices)	49	68
Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)	Structure of construction and assembly production by PKD 2007 divisions (current prices)	50	69
Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie	Indices of average paid employment in construction	51	69
Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa	Structure of number of dwellings completed by forms of construction	52	71
Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania	Indices of dwellings completed	53	71
Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2015 r.	Dwellings completed per 10 thousand population in dolnośląskie voivodship by subregions and powiats in 2015	54	72
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania	Average usable floor space per dwelling completed	55	72
Dynamika liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia	Indices of number of permits issued for dwellings	56	72
Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto	Indices of number of dwellings started	57	73

SPIS WYKRESÓW (dok.)**LIST OF GRAPHS (cont.)**

		Nr No.	Str. Page
Dynamika sprzedaży detalicznej (ceny bieżące)	<i>Indices of retail sale (current prices)</i>	58	75
Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów	<i>Share of companies showing net profit in the total number of surveyed entities</i>	59	77
Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności	<i>Share of revenues of companies showing net profit in the revenues from total activity ...</i>	60	77
Wskaźnik poziomu kosztów	<i>Cost level indicator</i>	61	78
Wskaźnik rentowności obrotu netto	<i>Net turnover profitability rate</i>	62	79
Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem (ceny bieżące)	<i>Indices of total investment outlays (current prices)</i>	63	80
Dynamika przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	<i>Indices of ascertained crimes in completed preparatory proceedings</i>	64	82
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych	<i>Rate of detectability of ascertained crimes in completed preparatory proceedings</i>	65	82
Dynamika wypadków drogowych i kolizji w województwie dolnośląskim	<i>Indices of road traffic accidents and clashes in dolnośląskie voivodship</i>	66	83
Dynamika pożarów i miejscowych zagrożeń w województwie dolnośląskim	<i>Indices of fires and local threats in dolnośląskie voivodship</i>	67	84

ANEKS**APPENDIX**

		Nr No.	Str. Page
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM	<i>SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP</i>	I	85
WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY	<i>SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS</i>	II	89

UWAGI OGÓLNE

1. Dane zamieszczone w publikacji – jeśli nie zaznaczono inaczej – podano w **każdora-zowym podziale administracyjnym kraju**. W opisie województwa informacje o liczbie podregionów, powiatów, miast na prawach powiatu, miastach ogółem oraz gminach podano według stanu w dniu 31 XII 2015 r.

2. Od 2009 r. dane prezentuje się w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami, w miejsce stosowanej dotychczas klasyfikacji PKD 2004.

W niniejszym „Raporcie o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego w 2015 r.” publikuje się bieżące dane według PKD 2007 oraz dane przeliczone według tej klasyfikacji za okresy poprzednie.

3. W ramach PKD 2007 dokonano dodatkowego grupowania ujmując pod pojęciem „**Przemysł**” sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

4. Dane w podziale według sekcji i działów PKD 2007 oraz w podziale terytorialnym opracowano **metodą przedsiębiorstw**.

5. Dane opracowano zgodnie z **każdora-zowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

7. Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową), na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

8. Dane prezentowane w publikacji obejmują podmioty gospodarki narodowej bez względu na charakter własności.

9. W publikacji dane w zakresie:

1) **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** dotyczą podmiotów gospodarczych sektora przedsiębior-

GENERAL NOTES

1. Data in the publication, unless otherwise indicated, are presented according to **administrative division of the country in a given period**. In descriptions of voivodships information regarding number of subregions, powiats, cities with powiat status, towns and gminas is given as the date of 31 XII 2015.

2. Since 2009 onwards the data have been presented in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 I 2008 by the decree of the Council of Ministers dated 24 XII 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments to replace the formerly applied PKD 2004/ NACE Rev. 1.1.

In the publication “The Information on Socio-economic Situation of Dolnośląskie Voivodship in 2015” the current data are published according to the NACE Rev. 2. Data for previous periods are also converted according to this classification.

3. The item “**Industry**” was introduced, as an additional grouping including NACE Rev. 2 sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” as well as “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.

4. Data according to NACE Rev. 2 sections and divisions as well as to administrative division are compiled using the **enterprise method**.

5. Data are compiled according to the **respective organizational status of units of the national economy**.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

7. The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service), on their own-account in order to earn a profit.

8. Data presented in publication cover entities of the national economy regardless of ownership.

9. In the publication data in regard to:

1) **average paid employment and average monthly gross wages and salaries** cover the economic entities of the enterprise sec-

biorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;

- 2) **produkcji sprzedanej przemysłu i budownictwa** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób;
- 3) **wyników finansowych przedsiębiorstw niefinansowych oraz nakładów inwestycyjnych i inwestycji rozpoczętych** dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe (z wyjątkiem podmiotów, których podstawowym rodzajem działalności jest działalność zaklasyfikowana według PKD 2007 do sekcji „Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo” oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”), w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

10. Informacje odnoszące się do sektora przedsiębiorstw prezentuje się w oparciu o definicję przedsiębiorstwa wprowadzoną w rozporządzeniu Rady (EWG) Nr 696/93 z dnia 15 III 1993 r. w sprawie jednostek statystycznych do celów obserwacji i analizy systemu produkcyjnego we Wspólnocie. Zgodnie z ww. rozporządzeniem, przedsiębiorstwo jest traktowane jako jednostka organizacyjna produkująca wyroby lub świadcząca usługi, która osiąga korzyści z pewnego stopnia samodzielności w podejmowaniu decyzji, w szczególności w zakresie alokacji swoich bieżących zasobów. Przedsiębiorstwo prowadzi jedną lub kilka rodzajów działalności w jednym lub kilku miejscach i jest tworzone przez jednostkę prawną lub grupę jednostek prawnych. Sektor przedsiębiorstw obejmuje podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie: leśnictwa i pozyskiwania drewna; rybactwa w wodach morskich; górnictwa i wydobywania; przetwórstwa przemysłowego; wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawy wody; gospodarowania ściekami i odpadami oraz działalności związanej z rekultywacją; budownictwa; handlu hurtowego i detalicznego; naprawy pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transportu i gospodarki magazynowej; działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi; informacji i komunikacji; działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości; działalności prawniczej, rachunkowo-księgowej i doradztwa podatkowego, działalności firm centralnych (head offices); doradztwa związanego z zarządzaniem; działalności w zakresie architektury i inżynierii; badań i analiz technicznych; reklamy, badania rynku i opinii publicznej; pozostałej działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej; działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej; działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją; naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego; pozostałej indywidualnej działalności usługowej.

tor in which the number of employed persons exceeds 9 persons;

- 2) **sold production of industry and construction** concern economic entities, in which the number of employed persons exceeds 9 persons;
- 3) **financial results of non-financial enterprises as well as investment outlays and newly started investments** refer to economic entities keeping accounting ledgers (with the exception of entities in which the principal activity is classified as “Agriculture, forestry and fishing” and “Financial and insurance activities” according to the NACE Rev. 2), in which the number of employed persons exceeds 49 persons.

10. Information relating to the enterprise sector is presented based on the definition of “enterprise” – introduced by the regulation of the Council (EEC) No. 696/93 of 15 III 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community. In accordance with the above-mentioned Regulation the enterprise is the smallest combination of legal units that is an organizational unit producing goods or services, which benefits from a certain degree of autonomy in decision-making, especially for the allocation of its current resources. An enterprise carries out one or more activities at one or more locations and it may be a sole legal unit or a group of legal units. Enterprise sector includes those entities which carry out economic activities in the following areas: forestry and logging; marine fishing; mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction; wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; accommodation and food service activities; information and communication; real estate activities; legal and accounting activities; activities of head offices; management consultancy activities; architectural and engineering activities; technical testing and analysis; advertising and market research; other professional, scientific and technical activities; administrative and support service activities; arts, entertainment and recreation; repair of computers and personal and household goods; other personal service activities.

11. Od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów); w związku z tym dane za 2010 r. z zakresu: użytkowania gruntów, jak również powierzchni zasiewów, plonów ziemniaków oraz pogłowia zwierząt gospodarskich zostały skorygowane w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Raportu.

12. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2015 r. – z lat 2014 i 2015;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) w latach 2006-2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

13. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

14. Do przeliczeń na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku przyjęto liczbę ludności zamieszkałej według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku – według stanu w dniu 30 VI.

15. Niektóre dane mają charakter tymczasowy i mogą ulec zmianie w następnych wydaniach publikacji.

16. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

17. W publikacji zastosowano skróty niektórych nazw poziomów klasyfikacyjnych PKD 2007; skrócone nazwy zostały oznaczone w tablicach i wykresach znakiem „Δ”. Zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

11. Since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds); therefore the data on land use, sown area, yields (excluding ground vegetables, tree fruit, berry fruit), livestock, agricultural tractors and consumption of fertilizers for 2010 have been revised in relation to the data published in the previous edition of the Report.

12. Constant prices were adopted as follows:

- 1) agricultural output – average national current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at market places, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices from two consecutive years, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2015 – the prices from 2014 and 2015, are assumed;
- 2) sold production of industry
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) in 2006-2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.
- 3)

13. Relative numbers (indices, percentages) are calculated, as a rule, on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

14. When computing *per capita* data (1000 population, etc.) as of the end of the year, the living population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year – as of 30 VI

15. Some data are provisional and may change in subsequent editions of the publication.

16. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”.

17. The names of some classification levels of NACE Rev. 2 used in publication have been abbreviated, abbreviations are marked in the tables and graphs with the sign “Δ”. The list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót <i>abbreviation</i>	pełna nazwa <i>full name</i>
sekcje <i>sections</i>	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
<i>Trade; repair of motor vehicles</i>	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
<i>Accommodation and catering</i>	<i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy <i>divisions</i>	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	<i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń
<i>Manufacture of metal products</i>	<i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

18. Szersze informacje oraz szczegółowe wyjaśnienia metodyczne publikowane są w zeszytach metodycznych oraz opracowaniach branżowych Głównego Urzędu Statystycznego.

18. Broader information and detailed methodological description are published in methodological volumes and branch statistical publications of Central Statistical Office.

ZNAKI UMOWNE

SYMBOLS

- Kreska (-) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5;
magnitude not zero, but less than 0.5 of a unit;
(0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0.05 of a unit.
- Kropka (•) – zupełny brak informacji lub brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do publikacji, ust. 16 na str. 12.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the publication, item 16 on page 12.
- „W tym” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
“Of which” indicates that not all elements of the sum are given.
- Znak * – dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
data revised.
- Comma (,) – used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

zł	– złoty	ha	– hektar
zl	<i>zloty</i>		<i>hectare</i>
tys.	– tysiąc	m ²	– metr kwadratowy
thous.	<i>thousand</i>		<i>square metre</i>
mln	– milion	m ³	– metr sześcienny
	<i>million</i>		<i>cubic metre</i>
g	– gram	km ²	– kilometr kwadratowy
	<i>gram</i>		<i>square kilometre</i>
kg	– kilogram	kpl.	– komplet
	<i>kilogram</i>		<i>set</i>
t	– tona	szt.	– sztuka
	<i>tonne</i>	pcs	<i>piece</i>
dt	– decytona	p.proc.	– punkt procentowy
	<i>deciton</i>		<i>percentage point</i>
l	– litr	ww.	– wyżej wymienione
	<i>litre</i>		
		PKD	– Polska Klasyfikacja Działalności
			<i>NACE classification</i>

PODSTAWOWE TENDENCJE

W 2015 r. **liczba mieszkańców** województwa dolnośląskiego zmniejszyła się, a procesy demograficzne były zróżnicowane przestrzennie. W 24 powiatach odnotowano ujemny współczynnik przyrostu naturalnego, w tym najniższy w Wałbrzychu (minus 6,71‰). Obserwuje się dodatnie ogólne saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały. Dodatnie wartości wskaźnika odnotowano w ośmiu powiatach, w tym największy w powiecie wrocławskim (21,74‰). Saldo migracji zagranicznych od lat przyjmuje wartości ujemne.

W 2015 r. odnotowano pozytywne tendencje **na rynku pracy**. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, w porównaniu z 2014 r., było wyższe o 1,3%, a w porównaniu do 2010 r. odnotowano wzrost o ponad 6%.

Bilans bezrobotnych w 2015 r., w porównaniu do roku poprzedniego, kształtował się bardzo korzystnie. W urzędach pracy zarejestrowano mniej bezrobotnych niż wyłączono z ewidencji. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w końcu grudnia 2015 r. była o 21,6 tys. osób niższa niż notowana przed rokiem. **Stopa bezrobocia** rejestrowanego ukształtowała się na poziomie 8,6% i była o 1,2 p.proc. niższa niż w kraju. W województwie utrzymało się przestrzenne duże zróżnicowanie stopy bezrobocia. Różnica pomiędzy najwyższą wartością stopy bezrobocia w powiecie górowskim (22,3%), a najniższą w powiecie wrocławskim (3,5%) wynosiła 18,8 p.proc. W ciągu 2015 r. powiatowe urzędy pracy dysponowały większą liczbą ofert pracy i miejsc aktywizacji zawodowej niż w poprzednim roku.

Na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności przeprowadzonego w IV kwartale 2015 r. w porównaniu z analogicznym kwartałem poprzedniego roku m.in. zanotowano zmniejszenie liczby bezrobotnych i wzrost liczby pracujących. Stopa bezrobocia obniżyła się o 3,7 p.proc. Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 55,2% (w 2014 r. – 54,5%), natomiast wskaźnik zatrudnienia wzrósł na przestrzeni roku o 2,7 p.proc. do (51,8%).

W 2015 r. **przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto** w sektorze przedsiębiorstw w ujęciu rocznym rosły wolniej niż przed rokiem (wzrost o 4,4% wobec wzrostu o 4,8% w 2014 r.) i były wyższe niż 2010 r. o 21,8%. Wzrost wystąpił we wszystkich sekcjach PKD. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto kształtowało się na wyższym poziomie niż w kraju – o 1,6%. W skali roku średni czas faktycznie przepracowany w sektorze przedsiębiorstw był wyższy niż w 2014 r. o 1,1%. Odnotowano również wzrost przeciętnego wynagrodzenia brutto za godzinę pracy (o 4,6%).

W województwie w 2015 r. obserwuje się zmniejszenie w skali roku **przeciętnej liczby emerytów i rencistów** pobierających świadczenia wypłacane przez KRUS, natomiast zwiększenie świadczeniobiorców ZUS. Jednocześnie odnotowano wzrost przeciętnych **świadczeń emerytalno-rentowych** zarówno wypłacanych przez KRUS, jak i ZUS. Skala wzrostu w 2015 r. była większa w przypadku przeciętnej miesięcznej emerytury i renty wypłacanej przez ZUS niż przez KRUS. W 2015 r. świadczenia emerytalno-rentowe wypłacane zarówno z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, jak i rolnikom indywidualnym rosły nieco wolniej niż przeciętne wynagrodzenia nominalne brutto. Przeciętna emerytura i renta wypłacana z ZUS stanowiła 47,8% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto, a z KRUS – 30,5%. Przeciętne świadczenia wypłacane przez ZUS stanowiły 101,1% średniej krajowej przeciętnej emerytury i renty, a przez KRUS – 108,4%.

W 2015 r. **średnioroczne ceny towarów i usług konsumpcyjnych** były niższe od notowanych w 2014 r., podobnie jak w kraju. Podobnie jak rok wcześniej wzrost cen zanotowano w połowie grup towarów i usług konsumpcyjnych, w tym największy w grupie zdrowie (o 2,3% wobec wzrostu o 0,3% w 2014 r.) oraz edukacja (o 1,4%; rok wcześniej spadek o 5,3%). Podobnie jak w kraju, spadek cen w skali roku odnotowano w grupach żywność i napoje bezalkoholowe, odzież i obuwanie oraz transport.

W analizowanym roku według wynikowego **szacunku produkcji głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych** zbiory zbóż podstawowych z mieszkankami zbożowymi, rzepaku i rzepiku, buraków cukrowych oraz ziemniaków były mniejsze niż w 2014 r. (odpowiednio o: 3,7%, 11,9%, 49,5% i 0,8%).

Badania zwierząt gospodarczych przeprowadzone w 2015 r. wskazują na wzrost w skali roku obsady bydła (o 0,9%) i trzody chlewnej (o 4,6%) oraz drobiu (o 16,4%). Pogłowie owiec było mniejsze niż przed rokiem (o 5,7%).

Na rynku rolnym w 2015 r. w skali roku producenci dostarczyli do skupu więcej m.in. ziarna zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez siewnego) – o 3,3%, żywca wołowego – o 31,3% i wieprzowego o 25,3%. Mniej niż w 2014 r. skupiono m.in. – ziemniaków jadalnych o 21,2% oraz żywca drobiowego – o 6,5%.

W 2015 r. **cen**y większości **produktów roślinnych i zwierzęcych** w skupie były niższe niż rok wcześniej. Na niższym poziomie ukształtowały się ceny zbóż podstawowych łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego, jak również ceny żywca wieprzowego i drobiowego. Wskaźnik mierzony relacją ceny skupu żywca wieprzowego do ceny żyta w skupie w 2015 r. obniżył się w skali roku z 9,3 do 8,6.

W 2014 r. województwo dolnośląskie wytworzyło 4,6% krajowej **globalnej produkcji rolniczej**. Globalna produkcja rolnicza, w odniesieniu do 2013 r. zwiększyła (w cenach stałych) o 13,0%, przy czym produkcja roślinna – o 15,2%, a produkcja zwierzęca – o 6,6%. W towarowej produkcji rolniczej wystąpił wzrost o 5,1% wartości produkcji zwierzęcej oraz o 17,6% produkcji roślinnej. W 2014 r. na wzrost w skali roku produkcji końcowej (o 9,3%) wpłynął zarówno wzrost produkcji roślinnej o 10,4%, jak i produkcji zwierzęcej o 6,8%.

W 2015 r. województwo dolnośląskie wytworzyło 9,2% krajowej **produkcji sprzedanej przemysłu**. W ujęciu rocznym obserwowano wzrost produkcji sprzedanej przemysłu o 3,4% (w cenach stałych). Zwiększenie produkcji sprzedanej w 2015 r. wynikało przede wszystkim ze wzrostu produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego, które stanowiło 80,4% wartości sprzedaży ogółem. Wzrostowi produkcji sprzedanej, towarzyszył wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle oraz wzrost wydajności pracy.

Produkcja sprzedana budownictwa w 2015 r. stanowiła 6,5% produkcji krajowej (przed rokiem – 6,9%). W 2015 r. notowano spadek produkcji sprzedanej budownictwa w ujęciu rocznym – o 5,6%. Zmniejszeniu produkcji sprzedanej budownictwa w skali roku towarzyszył spadek przeciętnego zatrudnienia i wzrost wydajności pracy. W **produkcji budowlano-montażowej** nadal utrzymywała się tendencja spadkowa (w 2015 r. o 0,2%, w 2014 r. – o 2,7%, a w 2013 r. – o 15,1%). W 2015 r. w województwie na spadek produkcji budowlano-montażowej w skali roku miał wpływ spadek produkcji w podmiotach zajmujących się zarówno wznoszeniem budynków (o 3,8%), jak i budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 2,0%).

W budownictwie mieszkaniowym w 2015 r., odnotowano wzrost liczby **mieszkań oddanych do użytkowania** – o 0,6%. Odsetek mieszkań oddanych do użytkowania stanowił 9,5% liczby mieszkań oddanych do użytkowania w kraju (przed rokiem 9,7%). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania była niższa niż przed rokiem (88,4 m² wobec 90,0 m²), oraz od średniej powierzchni użytkowej w kraju o 11,4 m². W skali roku zwiększyła się liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia oraz liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto.

W latach 2010-2015 oraz w ujęciu rocznym, notowano wzrost **sprzedaży detalicznej**. Sprzedaż detaliczna w 2015 r. była o 0,6% wyższa niż w roku poprzednim (wobec 6,3% w 2014 r.). W kolejnych okresach narastających 2015 r. obserwowano spowolnienie tempa wzrostu sprzedaży detalicznej w skali roku, a dynamika kształtowała się na poziomie niższym niż rok wcześniej. W 2015 r. największy wzrost w skali roku zaobserwowano m.in. w grupie: pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach (o 41,7% wobec wzrostu o 0,7% w 2014 r.) oraz farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny (o 26,1% wobec wzrostu o 27,3%).

Sytuacja finansowa badanych przedsiębiorstw niefinansowych w 2015 r. była nieco słabsza zarówno w porównaniu z 2014 r. jak i w relacji z 2010 r. W 2015 r. odnotowano pogorszenie większości podstawowych **wskaźników ekonomiczno-finansowych**. W skali roku zwiększył się o 0,7 p.proc wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności. Wskaźnik rentowności sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto pogorszyły się odpowiednio o: 0,3 p.proc., 0,7 p.proc. i 0,8 p.proc. Poprawiły się natomiast wskaźniki płynności finansowej – I stopnia o 1,1 p.proc., a II

stopnia – o 2,6 p.proc.

W 2015 r. odnotowano wzrost w skali roku (w cenach bieżących) **nakładów inwestycyjnych** badanych przedsiębiorstw mających siedzibę na terenie woj. dolnośląskiego (o 7,6%). W 2015 r. z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych zrealizowanych przez dolnośląskie przedsiębiorstwa wydatkowano w skali roku więcej na budynki i budowle (o 10,1%), zakup środków transportu (o 12,3%) oraz maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi (o 3,2%). W skali roku zwiększyła się liczba inwestycji nowo rozpoczętych (o 8,9%) oraz ich wartość kosztorysowa (o 30,0%).

W 2015 r. w skali roku w zakresie **bezpieczeństwa publicznego** odnotowano mniej przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (o 5,0%) oraz niższą wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw (o 1,3 p.proc.), która stanowiła 60,3%. Skuteczność wykrywania sprawców przestępstw do 2011 r. wykazywała tendencję rosnącą, natomiast od 2012 r. – malejącą. Na terenie województwa wzrosła liczba zdarzeń drogowych (o 6,3% wobec wzrostu o 3,1% w 2014 r.), przy czym wzrosła liczba kolizji, natomiast zmniejszyła się liczba wypadków drogowych. W wypadkach drogowych rannych zostało mniej osób (o 6,4% niż przed rokiem) i znacznie mniej (o 23,9%) poniosło śmierć. Odnotowano wzrost liczby pożarów (o 33,2%) oraz zagrożeń miejscowych (o 13,3%).

Produkt krajowy brutto wytworzony w województwie dolnośląskim w 2013 r. był wyższy o 0,2% (w cenach bieżących) w porównaniu z rokiem poprzednim (4. lokata w kraju).

Produkt krajowy brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie w 2013 r. wyniósł (w cenach bieżących) 48141 zł, przewyższając przeciętną dla kraju o 11,9% (2. lokata w kraju). W porównaniu do 2012 r. odnotowano wzrost PKB na 1 mieszkańca o 0,4%.

BASIC TRENDS

In 2015 **the number of the population** in the dolnośląskie voivodship decreased, and the demographic processes were varied spatially. In 24 powiats a negative birth rate was recorded, including the lowest in city of Walbrzych (minus 6.71 ‰). Since 2009 there has been a positive general migration balance of internal and foreign population for permanent residence. In 2015, positive indicator values have been reported in 8 powiats, and the biggest in wrocławski powiat (21.74‰). However, the balance of foreign migration has been negative for many years.

In 2015, there was a positive trend on **the labour market**. The average employment in enterprise compared to 2014 was higher by 1.3% and compared to year 2010 increased by over 6%.

The balance of unemployed persons in 2015, as opposed to the previous year, was positive. There were less unemployed persons registered in employment offices than excluded from the records. The number of unemployed persons registered at the end of December 2015 was lower by 21.6 thous. people than the year before. **Registered unemployment** rate was 8.6% and was lower by 1.2 percentage points than in the country. In the voivodship, the spatial diversity of unemployment rate was maintained. The difference between the highest value of unemployment rate in górowski powiat (22.3%), and the lowest in wrocławski powiat (3.5%) was 18.8 percentage points. Over 2015 the powiat employment offices had more job offers and places for professional activation.

The Results of the Survey of Economic Activity of the Population undertaken in the fourth quarter of 2015, compared with the same quarter of the previous year, showed that there was a decline in the number of unemployed persons, and the number of employed persons increased. The unemployment rate decreased by 3.7 percentage points. The professional activity rate was 55.2% (in 2014 – 54.5%), while the employment rate increased over the year by 2.7 percentage points to 51.8%.

In 2015, **the average gross monthly salary** in the enterprises sector on an annual basis rose faster than the year before (an increase by 4.4% against an increase of 4.8% in 2014.), and were higher than in 2010 by 21.8% . A growth was reported in all sections of PKD. Average monthly gross salary was higher by 1.6% than in the country. Per annum, the average time actually devoted to the work in the enterprises sector was higher than in 2014 by 1.1%. the average gross wage per hour of work increased (by 4.6%).

In the voivodship in 2015 the reduction **in average number of retirees and pensioners** getting benefits paid by KRUS was observed, while benefits paid by ZUS increased. At the same time there was an increase in average pension paid by both KRUS and ZUS. The growth scale in 2015 was greater in the case of the average monthly pension paid by ZUS than KRUS. In 2015, pensions paid from both non-agricultural social security system as well as to individual farmers grew a little slower than the average gross nominal salary. The average pension paid from ZUS accounted for 47.8% of the average gross salary, and from KRUS – 30.5%. The average pension paid from ZUS accounted for 101.1% of national average, and from KRUS – 108.4%.

In 2015 **the average annual prices of goods and consumer services** were lower than those recorded in 2014, as well as in the country. The increase of prices was recorded in half of the groups of goods and services, including the largest in the group of health (by 2.3% against an increase of 0.3% in 2014.) and education (by 1.4% year early a decrease of 5.3%). Similarly as in the country, the decrease of prices, per annum, was recorded in the groups food and non-alcoholic beverages, clothing and footwear, and transport.

In the year according to the resultant estimate of **the production of the main agricultural and horticultural crops**, harvest of basic mixed cereals, oilseed rape and turnip rape and sugar beet as well as potatoes were lower than in 2014 (respectively by: 3.7%, 11.9%, 9.5% and 0.8%).

The study on farm animals carried out in 2015 indicates the growth of the stock of cattle (0.9%) the stock of pigs (4.6%) and poultry (16.4%). Sheep population was smaller than a year before (by 5.7%).

In 2014, **the agricultural market** in the year, producers supplied for purchase more grains of basic cereals (including basic mixed cereals) – by 3.3%, live cattle – by 31.3% and pork by 25.3%. Less than in 2014, among other, potatoes by 21.2%, and live poultry by 6.5% were bought.

In 2015, prices of most **plant and animal products** in purchase were lower than a year earlier. The prices of basic cereals were at lower level, as well as the prices of pork and poultry. An indicator measured by a ratio of buying-in prices of pork to prices of rye in purchase in 2015 decreased per year from 9.3 to 8.6.

In 2014 the *dolnośląskie* voivodship produced 4.6% of **national global agricultural production**. Global agricultural production in relation to 2013, increased (in constant prices) by 13.0%, while crop production – by 15.2% and was influenced by both the increase of animal production by 6.6%. Commodity agricultural production was bigger by 5.1% of the value of animal production and 17.6% of plant production. In 2014 the increase of final production (by 9.3%) was influenced by both the increase of plant production by 10.4% and livestock production by 6.8%.

In 2015 the *dolnośląskie* voivodship produced 9.2% of **the national sold production of industry**. An increase was reported in the production sold of industry, per annum, by 3.4% (in constant prices). The increase of production sold in 2015 was primarily the result of its growth in manufacturing, accounting for 80.4% of total sales value. The growth of production sold was accompanied by an increase in the average employment in industry and an increase in productivity.

Production sold of construction in 2015 accounted for 6.5% of the national production (the year before – 6.9%). In 2015 a decline was recorded in construction output sold on an annual basis – by 5.6%. Decrease in construction output sold was accompanied by a decrease in average employment and labour productivity growth. The **construction and assembly production** showed a downward trend (in 2015 by 0.2% in 2014 – by 2.7% and in 2013 – 15.1%). In 2015, in the region the decrease in construction and assembly was affected by the decrease in production of entities dealing with the construction of buildings (3.8%) and construction of buildings and civil engineering (by 2.0%).

In 2015, in housing there was an increase in the number of flats released for use by – by 0.6%. The percentage of flats released for use accounted for 9.5% of the number of flats released for use in the country (the year before 9.7%). The average housing area of a flat was lower than a year ago (88.4 m² to 90.0 m²), and the average usable area of 11.4 m² in the country. Per year, the number of flats for the construction of which licenses were given and the number of flats whose construction started increased.

In the years 2010-2015, an annual growth of **retail sales** was recorded. Retail sales in 2015 were 0.6% higher than in the previous year (compared to 6.3% in 2014.). In subsequent periods of 2015 a slowdown in retail sales annually was observed, while the growth rate remained at a lower level than a year earlier. In 2015 the highest annual growth was observed among group: other retail sale in non-specialized stores (by 41.7% against growth of 0.7% in 2014.) as well as pharmaceuticals, cosmetics, orthopedic equipment (26.1% versus 27.3%).

The financial situation of non-financial companies surveyed in 2015 was slightly worse both in comparison with 2014 and in relation to 2010. In 2015 a deterioration was recorded in most of the basic **economic and financial indicators**. In the year the indicator of cost level from the overall activity increased by 0.7 percentage points. Rate of return on sales of products, goods and materials, and profitability ratios of gross and net deteriorated respectively by 0.3 percentage points 0.7 percentage points and 0.8 percentage points. However, liquidity ratios improved – first degree by 1.1 percentage points., and second degree – by 2.6 percentage points.

In 2015 an increase was reported in (in current prices) **investment outlays** of studied companies having the seat in the *dolnośląskie* voivodship (by 7.6%). In 2015, from the overall amount of investment outlays realized by Lower Silesian undertakings more was spent on buildings and constructions (by 10.1%), purchase of transport equipment (by 12.3%) and machinery, technical equipment and tools (3.2%). The number of investments started, per annum, increased (by 8.9%) and at the same time their estimate value by (by 30.0%).

In 2015. per year, in the area of **public safety** less ascertained crimes in completed preparatory proceedings were reported (by 5.0%) and the value of crimes detection rate was lower (by 1.3 percentage points.), which accounted for 60.3%. The effectiveness of detection of crimes until 2011 showed a growing tendency, while since 2012 it has been decreasing. The number of road events increased on the territory of the voivodship (6.3% compared to 3.1% in 2014.), including the number of collisions which increased, but the number of traffic accidents decreased substantially. There were less injured people in motor vehicle accidents (by 6.4% than last year) and significantly less (23.9%) died. The number of local fires increased (by 33.2%) and local risks (by 13.3%).

The gross domestic product produced in the dolnośląskie voivodship in 2013 was higher by 0.2% (in current prices) compared with the previous year (4th place in the country).

The gross domestic product per capita in the voivodship in 2013 was (in current prices) 48141 zł, exceeding the average for the country by 11.9% (took the 2 position in the country). In comparison to 2012 the gross domestic product per capita rose by 0.4%.

WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU

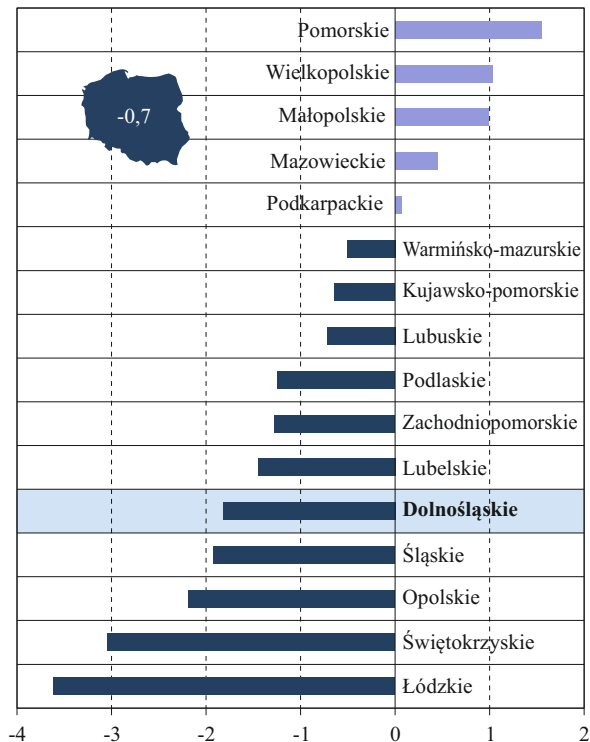
Tabl. 1. Wybrane dane ogólnopolskie i wojewódzkie w 2015 r.

Wyszczególnienie	Polska	Woj. dolnośląskie
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	146
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,67	-1,82
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności ^a	-0,41	0,27
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^b w %	56,2	55,2
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^b w %	51,9	51,4
Stopa bezrobocia według BAEL ^b w %	7,5	7,0
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w zł	4121,41	4189,23
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1980,96	2002,89
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1179,63	1278,54
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)	99,1	99,2
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych ^c w gospodarstwie rolnym w ha	10,22	15,50
Obsada bydła ^d na 100 ha użytków rolnych w szt.	41,0	11,9
Obsada trzody chlewnej ^d na 100 ha użytków rolnych w szt.	80,0	23,1
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w przemyśle w zł	476779	518262
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) na 1 zatrudnionego w budownictwie w zł	471462	452387
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,8	4,8
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	1089	1230
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności (stan w dniu 31 XII)	22	26
Udział przedsiębiorstw rentownych w ogólnej liczbie badanych przedsiębiorstw niefinansowych w %	82,9	81,4
Wskaźnik poziomu kosztów w przedsiębiorstwach niefinansowych w %	95,7	95,1
Dynamika nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach (rok poprzedni = 100; ceny bieżące) w %	113,7	107,6
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) na 1 mieszkańca w 2013 r. w zł	43020	48141

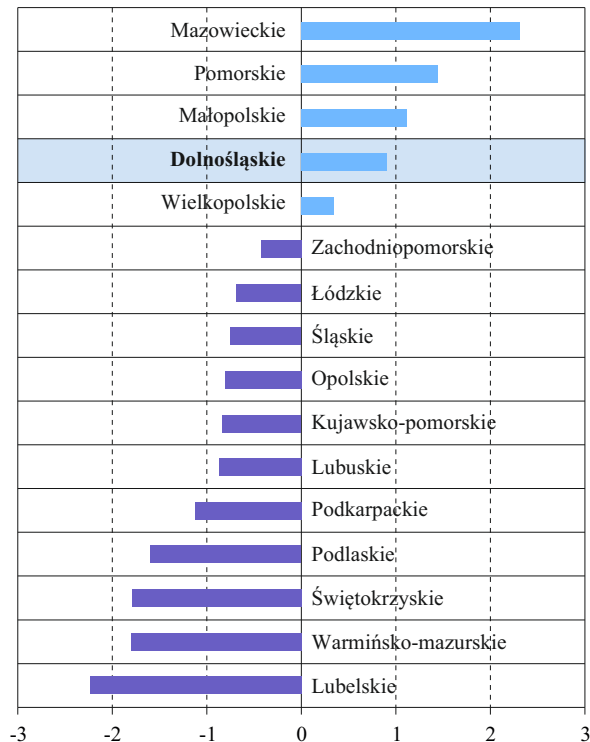
a Przy obliczaniu salda migracji uwzględniono: w przypadku migracji wewnętrznych – dane za 2015 rok, w przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 roku ze względu na niedostateczną jakość danych za 2015 rok (brak kompletności). b Przeciętne w roku; uwzględniono zmiany metodologiczne, wyłączając z zakresu badania osoby przebywające poza gospodarstwem domowym 12 miesięcy i więcej (dotychczas – powyżej 3 miesięcy); dane nie są w pełni porównywalne z wynikami z lat poprzedzających 2010 rok. c Dane na podstawie reprezentacyjnego badania struktury gospodarstw rolnych, przeprowadzanego co 3 lata.; dane za 2013 r. d Stan w czerwcu.

WOJEWÓDZTWO NA TLE POZOSTAŁYCH WOJEWÓDZTW

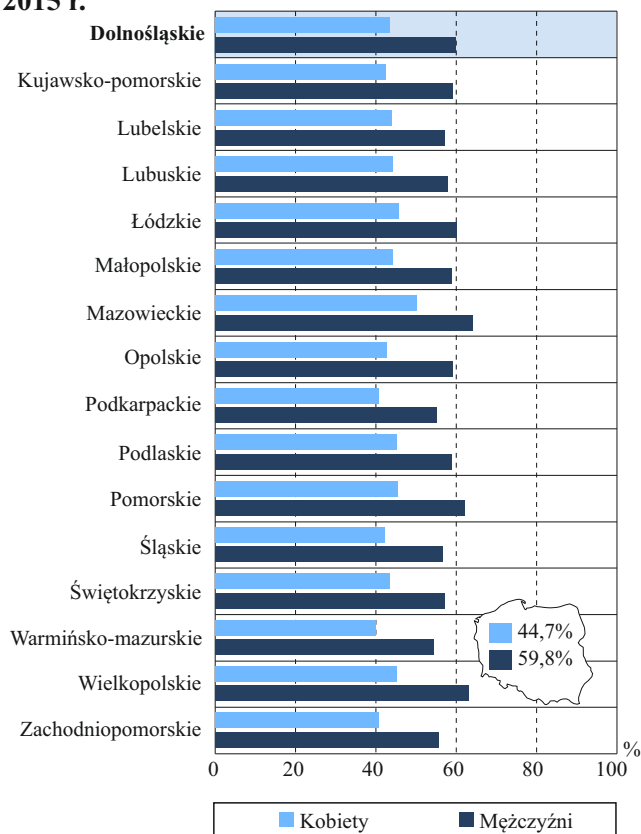
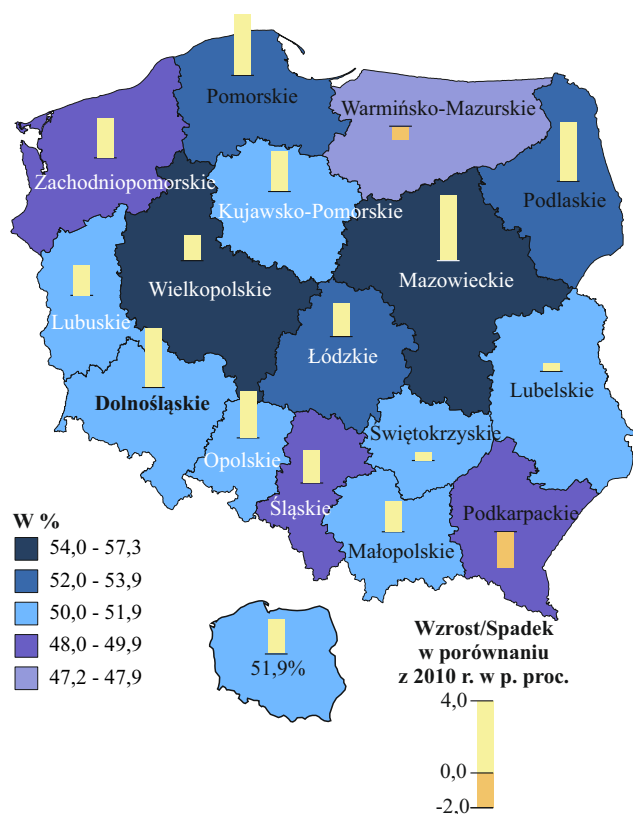
Wykres 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2015 r.

Wykres 2. Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności w 2015 r.

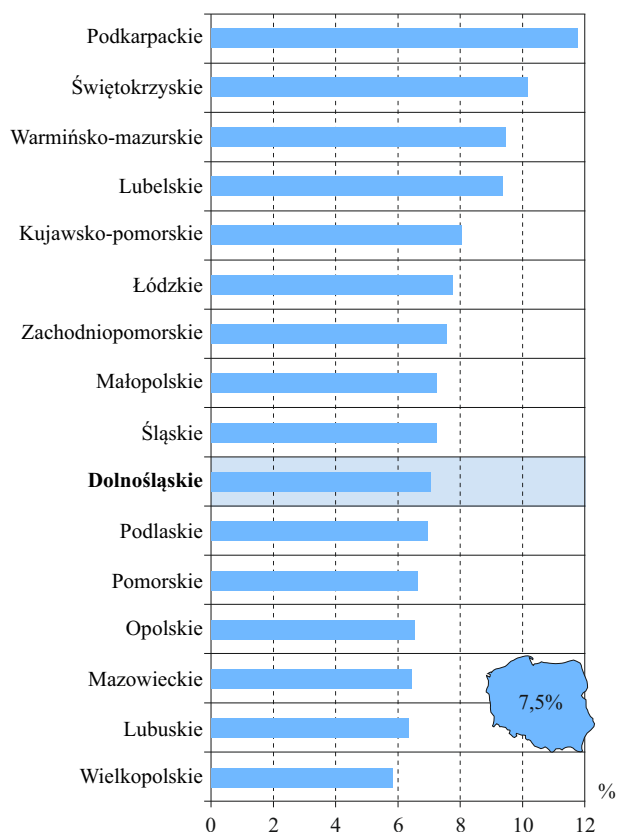

Wykres 3. Wskaźnik zatrudnienia według BAEL^a w 2015 r.

a Przeciętny w roku.

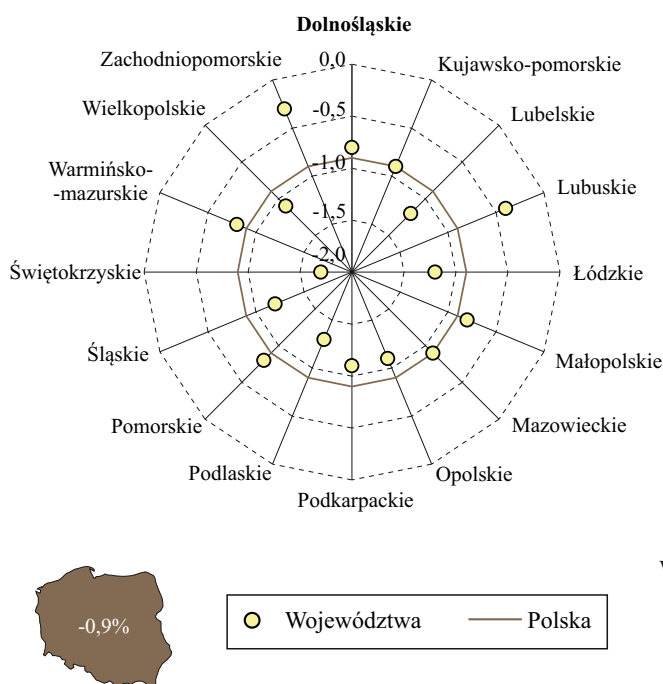
Wykres 4. Stopa bezrobocia według BAEL^a w 2015 r.

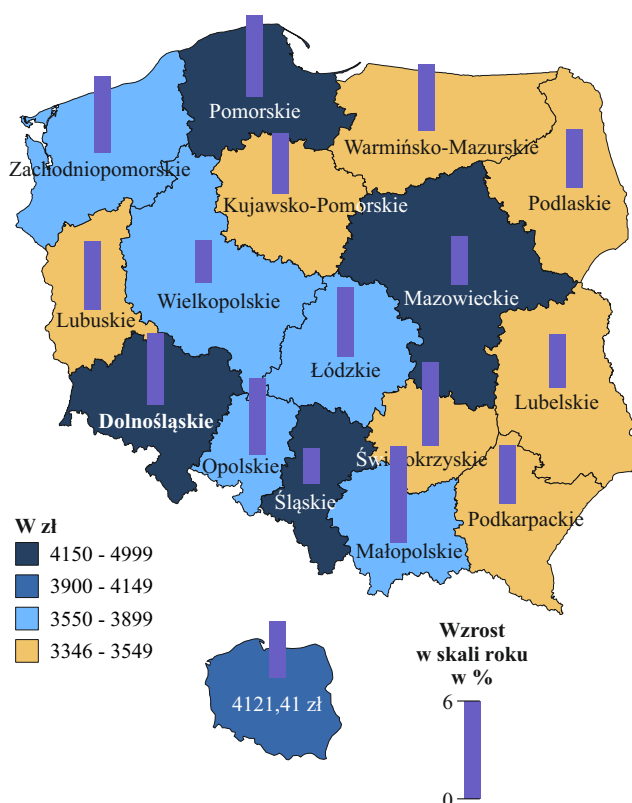
a Przeciętna w roku.

Wykres 6. Spadek cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2015 r.

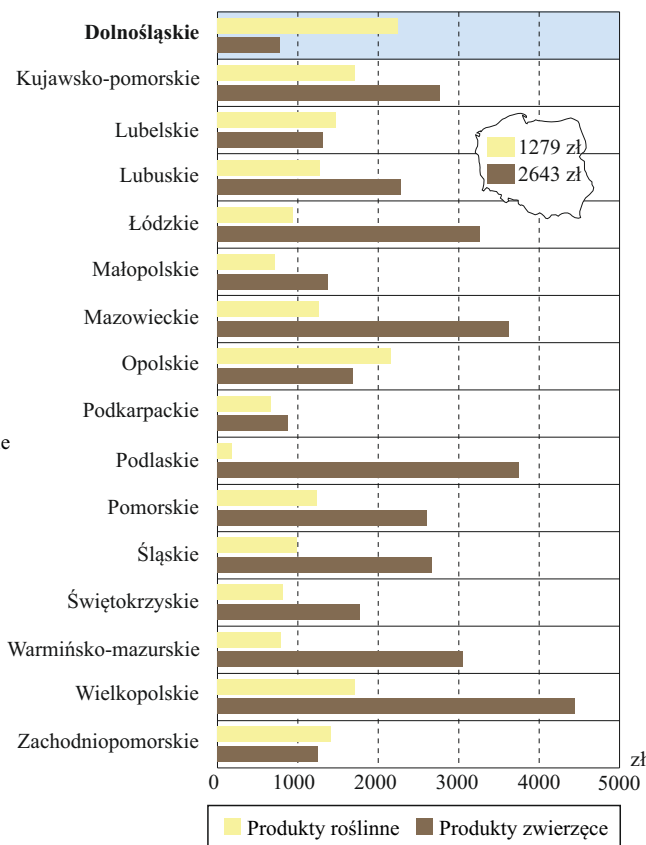
W skali roku w %

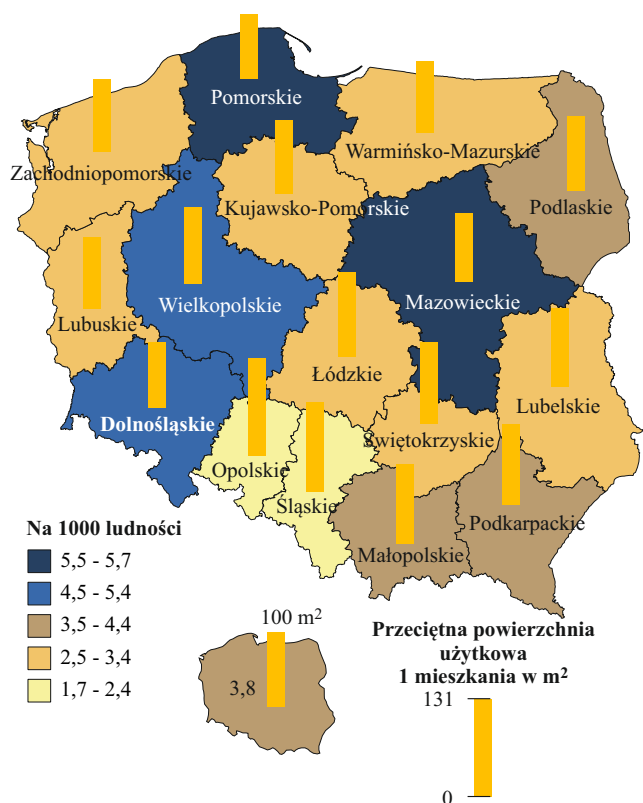
Wykres 5. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r.

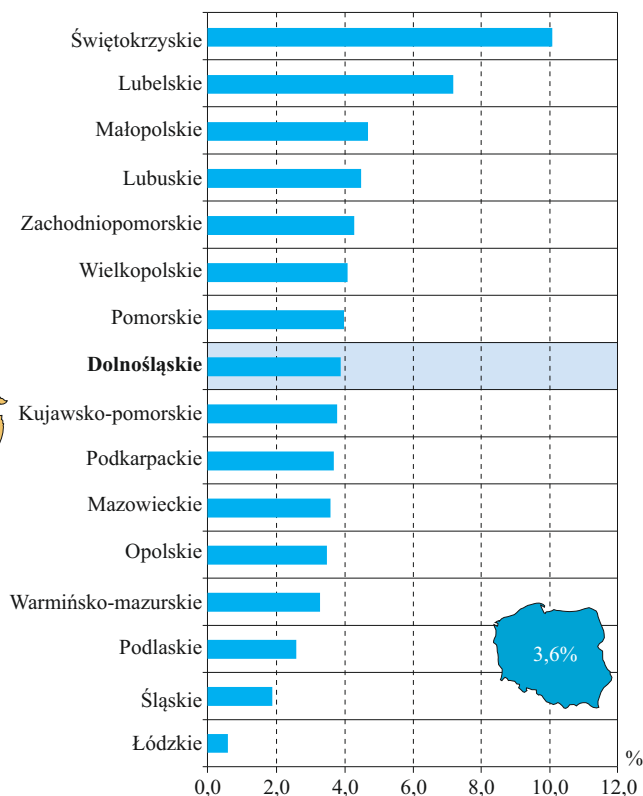
Wykres 7. Wartość skupu produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych w 2015 r. (dane wstępne)

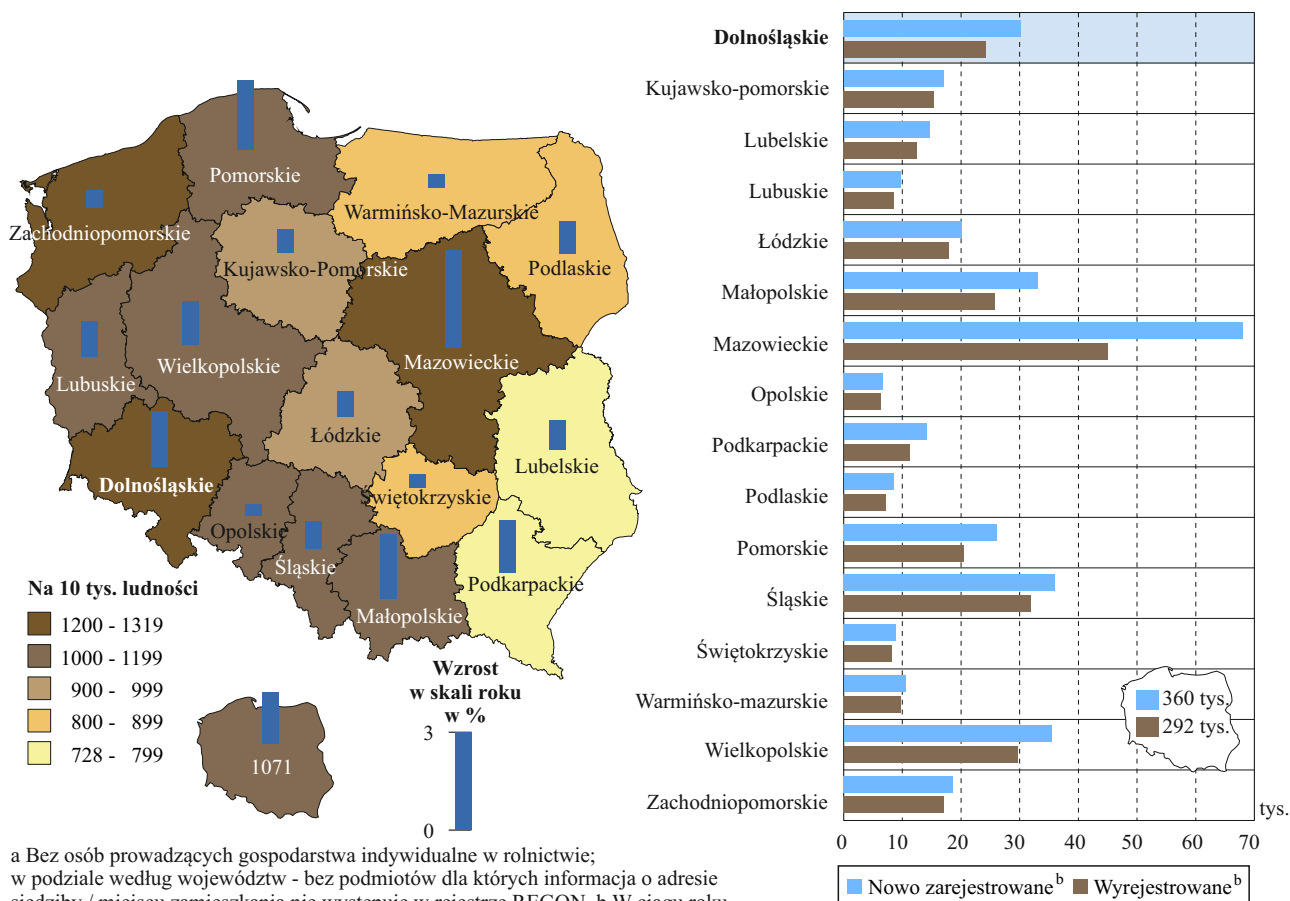
Wykres 8. Mieszkania oddane do użytkowania w 2015 r.

Wykres 9. Wskaźnik rentowności obrotu netto w przedsiębiorstwach niefinansowych w 2015 r.

Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON^a w 2015 r.
Stan w dniu 31 XII

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; w podziale według województw - bez podmiotów dla których informacja o adresie siedziby / miejscu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON. b W ciągu roku.

PODZIAŁ I POWIERZCHNIA WOJEWÓDZTWA

PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS)¹ W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

1. Podregion jeleniogórski

Powiaty:

- bolesławiecki (6)
- jaworski (6)
- jeleniogórski (9)
- kamienogórski (4)
- lubański (7)
- lwówecki (5)
- zgorzelecki (7)
- złotoryjski (6)

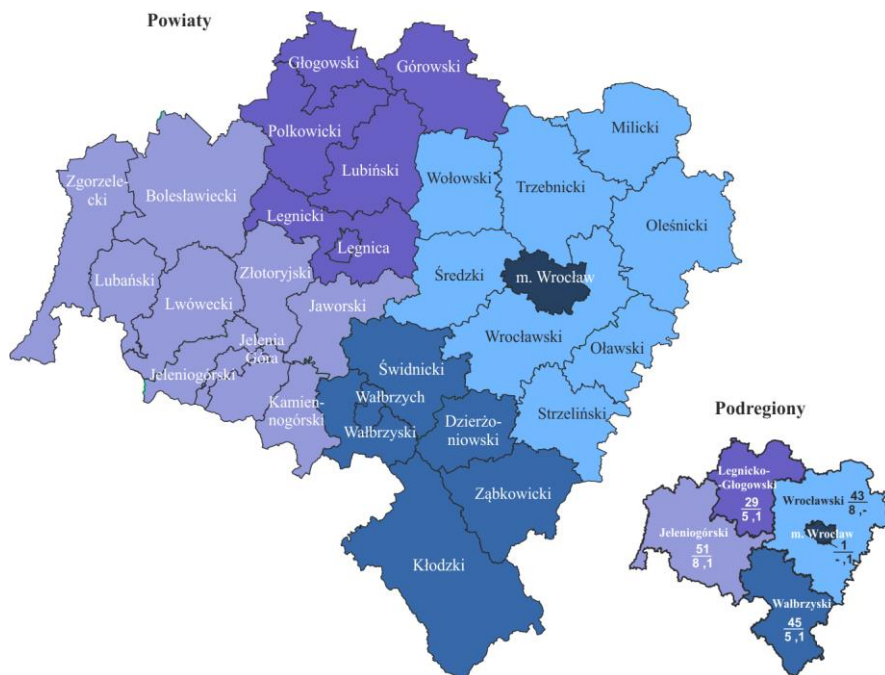
Miasto na prawach powiatu:

- Jelenia Góra (1)

liczba gmin

169

liczba powiatów **26 ; 4** liczba miast na prawach powiatu

2. Podregion legnicko-głogowski

Powiaty:

- głogowski (6)
- górowski (4)
- legnicki (8)
- lubiński (4)
- polkowicki (6)

Miasto na prawach powiatu:

- Legnica (1)

3. Podregion wałbrzyski

Powiaty:

- dzierżoniowski (7)
- kłodzki (14)
- świdnicki (8)
- wałbrzyski (8)
- ząbkowicki (7)

Miasto na prawach powiatu:

- Wałbrzych (1)

4. Podregion wrocławski

Powiaty:

- milicki (3)
- oleśnicki (8)
- oławski (4)
- strzeliński (5)
- średzki (5)
- trzebnicki (6)
- wołowski (3)
- wrocławski (9)

Wyszczególnienie	Powierzchnia	
	w ha	w %
Woj. dolnośląskie	1994674	100,0
podregiony:		
Jeleniogórski	556955	27,9
Legnicko-głogowski	347299	17,4
Wałbrzyski	417940	21,0
Wrocławski	643198	32,2
Wrocław	29282	1,5

5. Podregion m. Wrocław

Miasto na prawach powiatu:

- Wrocław (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).

Według stanu w dniu 31 XII 2015 r. województwo dolnośląskie stanowiło 6,4% powierzchni kraju. Na jego obszarze mieszkało 2904,2 tys. ludności, tj. 7,6% ludności Polski. Gęstość zaludnienia na 1 km² wynosiła 146 osób (w Polsce – 123 osoby). Pod względem gęstości zaludnienia dolnośląskie plasowało się na 4. miejscu wśród województw.

¹ NTS obejmuje 5 poziomów: 3 poziomy zasadniczego podziału terytorialnego kraju oraz dodatkowo 2 poziomy nieadministracyjne — regiony (NTS 1) grupujące jednostki szczebla wojewódzkiego oraz podregiony (NTS 3) grupujące w ramach województwa kilka do kilkunastu powiatów.

LUDNOŚĆ

W skali roku liczba mieszkańców województwa dolnośląskiego zmniejszyła się. Odnotowano spadek wartości przyrostu naturalnego, który, tak jak we wcześniejszych latach, kształtował się na ujemnym poziomie. Saldo migracji wewnętrznej ludności na pobyt stały było dodatnie.

Szacunki liczby i struktury ludności dla lat międzyspisowych sporządza się **metodą bilansową**, przyjmując wyniki ostatniego spisu powszechnego jako bazę wyjściową do obliczenia danych dla danej gminy z uwzględnieniem liczby urodzeń, zgonów, salda migracji wewnętrznych i zagranicznych „(wyjątek stanowi 2015 r., w przypadku którego dla migracji zagranicznych przyjęto dane za 2014 r.) oraz zmian administracyjnych, jakie miały miejsce w bilansowanym okresie.

Prezentowane dane dotyczą ludności **zamieszkałej** w danej gminie, tj. liczby ludności zameldowanej na pobyt stały skorygowanej o saldo osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące.

Jako bazę wyjściową bilansów stanowią wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 r. z tym że dla 2010 r. – według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

Tabl. 2. Ludność na podstawie bilansów

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
P o l s k a			
Stan w dniu 30 VI			
O g ó ł e m w tys.	38517	38484	38455
w tym kobiety.....	19869	19861	19847
Miasta	23449	23245	23203
Wieś	15068	15239	15252
Stan w dniu 31 XII			
O g ó ł e m: w tysiącach	38530	38479	38437
na 1 km ²	123	123	123
w tym kobiety: w tysiącach	19877	19859	19839
na 100 mężczyzn.....	107	107	107
Miasta: w tysiącach	23429	23216	23166
w %.....	60,8	60,3	60,3
Wieś: w tysiącach	15101	15262	15271
w %	39,2	39,7	39,7
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Stan w dniu 30 VI			
O g ó ł e m w tys.	2917	2908	2905
w tym kobiety.....	1513	1510	1508
Miasta	2043	2017	2011
Wieś	874	892	895
Stan w dniu 31 XII			
O g ó ł e m: w tysiącach	2917	2908	2904
na 1 km ²	146	146	146
w tym kobiety: w tysiącach	1514	1510	1508
na 100 mężczyzn.....	108	108	108
Miasta: w tysiącach	2040	2015	2009
w %.....	69,9	69,3	69,2
Wieś: w tysiącach	877	894	895
w %	30,1	30,7	30,8

W końcu grudnia 2015 r. na terenie województwa dolnośląskiego mieszkało 2904,2 mln. osób, tj. 7,6% ludności Polski.

Ludność w miastach stanowiła 69,2% ogółu ludności (przed rokiem o 0,1 p.proc. więcej), a na wsi – 30,8%. W skali roku liczba mieszkańców wsi zwiększyła się o 0,2%, natomiast liczba mieszkających w miastach zmniejszyła się o 0,3%. Struktura ludności według płci nie uległa większym zmianom. W ogólnej liczbie ludności przeważały kobiety, których odsetek w końcu grudnia 2015 r. wyniósł 51,9%, podobnie jak przed rokiem.

W 2015 r. w województwie odnotowano w skali roku zmniejszenie liczby urodzeń żywych o 3,4% (wobec wzrostu o 5,3% w 2014 r.), których zarejestrowano 26,3 tys. Współczynnik urodzeń żywych wyniósł 9,0‰ i był niższy w stosunku do notowanego rok wcześniej (9,3‰). W kraju na 10000 ludności w 2015 r. urodziło się 96 dzieci, tj. o 6 dzieci więcej niż w województwie dolnośląskim.

Dane o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) zostały obliczone zgodnie z kryteriami definicji urodzenia i zgonu noworodka – rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia (WHO).

Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności (według stanu w dniu 30 VI).

Tabl. 3. Ruch naturalny ludności i saldo migracji na 1000 ludności

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
P o l s k a			
Małżeństwa	5,93	4,90	4,91
Urodzenia żywe	10,73	9,75	9,60
Zgony	9,83	9,78	10,27
w tym niemowląt ^a	4,98	4,22	4,00
Przyrost naturalny ^b	0,90	-0,03	-0,67
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały	x	x	x
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	-0,05	-0,41	.
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Małżeństwa	5,62	4,68	4,53
Urodzenia żywe	10,13	9,34	9,04
Zgony	10,19	10,28	10,86
w tym niemowląt ^a	6,13	4,56	3,81
Przyrost naturalny ^b	-0,06	-0,94	-1,82
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały	0,54	0,83	0,91
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	0,47	0,19	.
m. W r o c ł ą w			
Małżeństwa	5,61	4,53	4,20
Urodzenia żywe	10,40	10,40	10,18
Zgony	10,15	10,28	10,87
w tym niemowląt ^a	6,71	4,25	3,72
Przyrost naturalny ^b	0,25	0,13	-0,69
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały	0,45	2,86	2,73
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały	1,10	2,97	.

^a Dzieci w wieku poniżej 1 roku; wskaźnik podano w przeliczeniu na 1000 urodzeń żywych. ^b Różnica między liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów w danym okresie.

W 2015 r. zmarło 31,5 tys. osób, tj. o 5,4% więcej niż przed rokiem. Współczynnik zgonów ukształtował się na poziomie 10,9‰ (w 2014 r. – 10,3‰). W kraju odnotowano 394,9 tys. zgonów, a współczynnik zgonów wyniósł – 10,3‰ (przed rokiem – 9,8‰).

W skali roku zmniejszyła się liczba zgonów niemowląt. W 2015 r. odnotowano 100 zgonów dzieci w wieku poniżej 1 roku życia (przed rokiem – 124). Współczynnik zgonów niemowląt (liczony na 1000 urodzeń żywych) wyniósł 3,8 (wobec 4,6 w 2014 r.).

Utrzymująca się od lat nadwyżka zgonów nad urodzeniami spowodowała ujemny przyrost naturalny, który w 2015 r. wyniósł minus 5,3 tys. osób (w 2014 r. – minus 2,7 tys. osób). Współczynnik przyrostu naturalnego osiągnął wartość minus 1,82‰ i obniżył się w skali roku o 0,88 pkt. W Polsce w 2015 r. współczynnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności wyniósł minus 0,67 i był niższy o 0,64 pkt. niż w 2014 r.

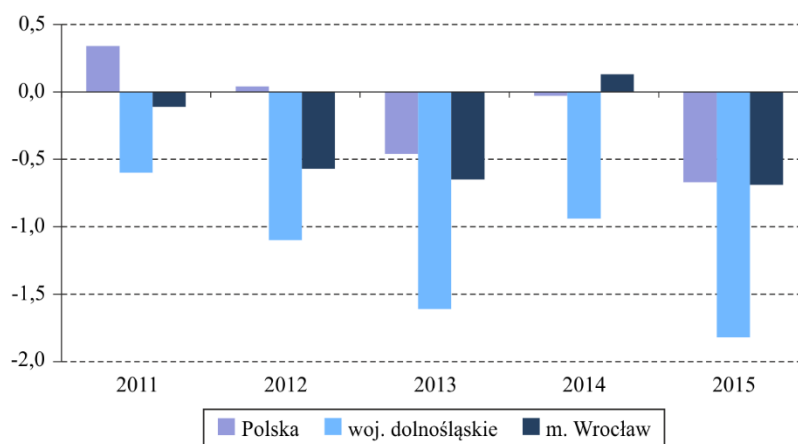
Zarówno w miastach jak i na wsi zarejestrowano więcej zgonów niż urodzeń żywych (odpowiednio o 4791 więcej w miastach oraz o 491 więcej na wsi). Współczynnik przyrostu naturalnego w miastach kształtował się na poziomie minus 2,38‰ (wobec minus 1,51‰ w 2014 r.), a na wsi – minus 0,55‰ (wobec plus 0,34‰).

W 2015 r. w przekroju terytorialnym ujemny przyrost naturalny na 1000 ludności wystąpił w 24 powiatach, w granicach od minus 0,03 w powiecie lubińskim do minus 6,71 w Wałbrzychu. Dodatni współczynnik przyrostu naturalnego zanotowano w 6 powiatach, a najwyższy dotyczył powiatu wrocławskiego (3,72).

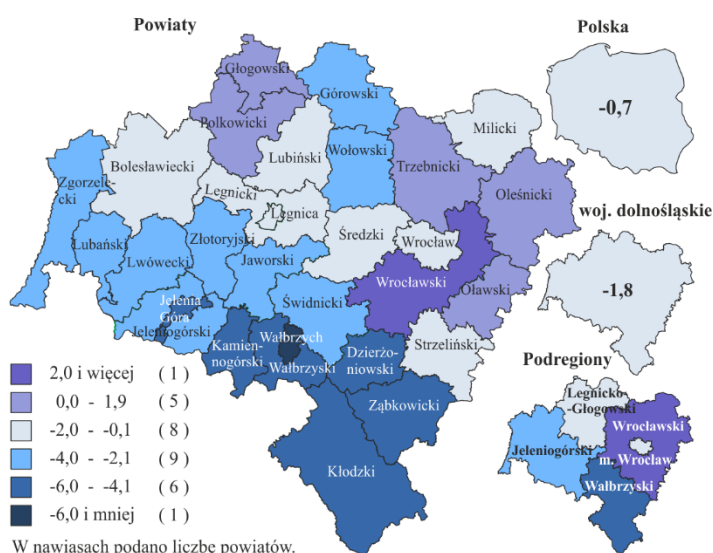
W 2015 r. zawarto 13,2 tys. związków małżeńskich (7,0% małżeństw zawartych w kraju), tj. o 3,1% związków mniej niż przed rokiem. Wartość współczynnika małżeństw zmniejszyła się w skali roku z 4,68‰ do 4,53‰. W miastach współczynnik małżeństw był niższy niż na wsi i wyniósł 4,48‰ wobec 4,66‰. w powiatach lubańskim (5,36) i milickim (5,59).

Analiza przestrzennego zróżnicowania pokazała, że najmniej małżeństw w przeliczeniu na 1000 ludności w 2015 r. zawarto w powiecie średzkim (3,88), natomiast najwięcej. Migracje są drugim obok przyrostu naturalnego czynnikiem wpływającym bezpośrednio na zmniejszenie lub zwiększenie liczebności populacji.

Wykres 11. Przyrost naturalny na 1000 ludności

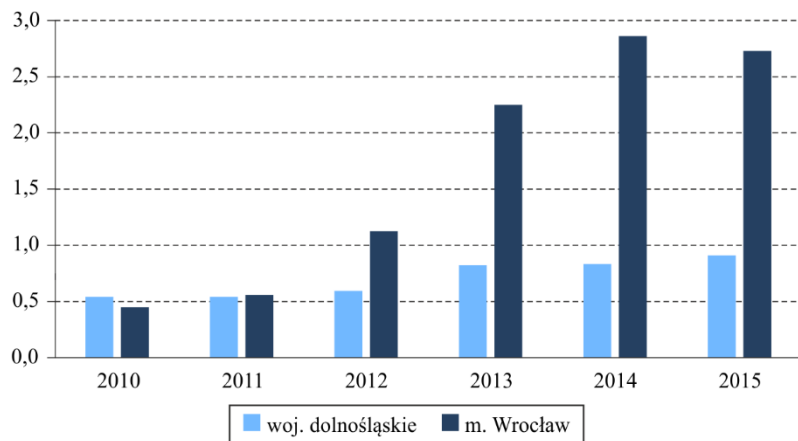

Wykres 12. Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2015 r.

Od 2006 r. saldo migracji wewnętrznych ludności na pobyt stały utrzymuje się na dodatnim poziomie i w 2015 r. kształtowało się na poziomie 2652 osoby (w miastach – minus 347 osób, na wsi – 2999 osób).

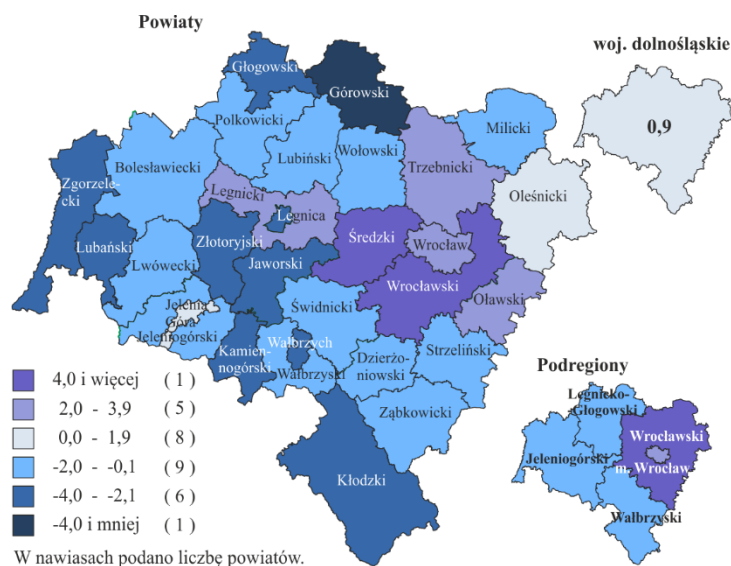
Wykres 13. Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności

Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie było dodatnie i wyniosło 0,91 (wobec 0,83 w 2014 r.).

Dodatnią wartość wskaźnika odnotowano w 8 powiatach, w tym największą, w powiecie wrocławskim 21,74‰ (wobec 21,32‰ w 2014 r.). Ubytek ludności z tytułu migracji dotyczył pozostałych powiatów, w tym największy odnotowano w powiatach: górskim (gdzie saldo migracji na 1000 ludności w 2015 r. wyniosło minus 5,26) oraz złotoryjskim i kamiennogórskim (odpowiednio: minus 3,46 i minus 3,13).

Wykres 14. Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1000 ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2015 r.

Dane prezentujące ludność w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
 - „Stan i ruch naturalny ludności w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
 - „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie dolnośląskim” – publikacja dostępna co roku również w wersji książkowej oraz na płycie CD,
- jak również w Banku Danych Lokalnych.

RYNEK PRACY

▪ ZATRUDNIENIE

W 2015 r. odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw w relacji do poprzedniego roku. Wzrost przeciętnego zatrudnienia wystąpił we wszystkich kwartalnych okresach narastających.

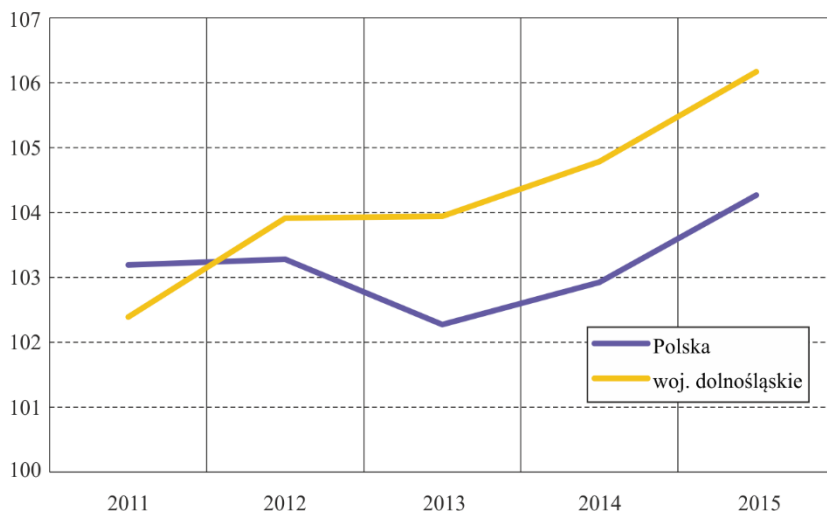
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. w województwie dolnośląskim wyniosło 447,4 tys. osób i było wyższe niż w 2014 roku o 5,8 tys., tj. o 1,3%. W kraju przeciętne zatrudnienie wyniosło 5601,6 tys. i zwiększyło się o 72,2 tys., tj. o 1,3%. (wobec wzrostu o 0,6% w 2014 r.). W porównaniu do 2010 r. przeciętne zatrudnienie w województwie wzrosło o 6,1%, a w kraju o 4,2%.

*Dane o **przeciętnym zatrudnieniu** obejmują osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy w pełnym wymiarze czasu pracy oraz niepełnym w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.*

Tabl. 4. **Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015		
	w tysiącach			2010 = 100	2014 = 100
P o l s k a	5372,6	5529,5	5601,6	104,3	101,3
Woj. dolnośląskie	421,4	441,5	447,4	106,1	101,3
M. Wrocław	154,6	170,0	167,7	108,5	98,6

Wykres 15. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw**
(przeciętna 2010 = 100)

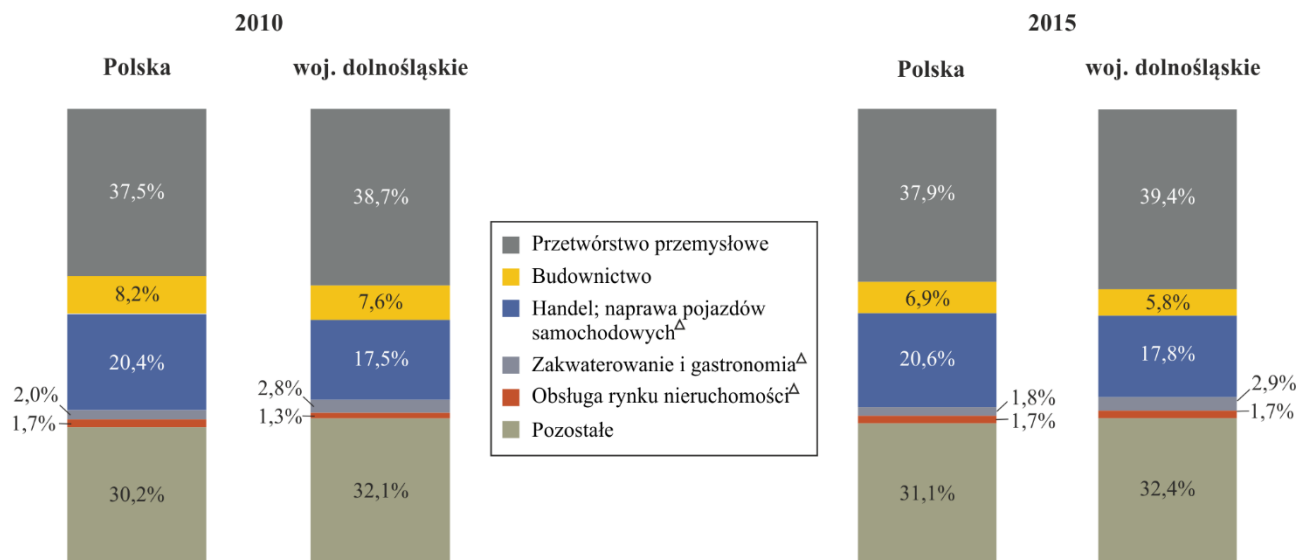
W skali roku najwyższy wzrost przeciętnego zatrudnienia odnotowano w sekcji informacja i komunikacja (o 10,8%) oraz zakwaterowanie i gastronomia (o 7,1%). Najwyższy spadek przeciętnego zatrudnienia w relacji do 2014 r. wystąpił w sekcjach: administrowanie i działalność wspierająca (o 6,6%), budownictwo oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (po 5,8%).

W przemyśle przeciętne zatrudnienie w 2015 r. wyniosło 212,2 tys. osób, co stanowiło 47,4% przeciętnego zatrudnienia w se-

ktorze przedsiębiorstw ogółem (wobec 47,0% w 2014 r. i 49,7% w 2010 r.). W relacji do 2014 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle zwiększyło się o 2,3% (wobec wzrostu o 1,7% przed rokiem).

W 2015 r. udział przeciętnie zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym stanowił 83,1% przeciętnego zatrudnienia w przemyśle i w skali roku zwiększył się o 0,1 p.proc.

Wykres 16. Struktura przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw według sekcji PKD 2007

Tabl. 5. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim

Wyszczególnienie	2014				2015				
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								w tys.
O g ó ł e m	101,6	100,7	100,9	100,8	100,6	101,0	101,0	101,3	447,4
w tym:									
Przemysł	100,9	100,3	101,6	101,7	102,8	102,4	102,1	102,3	212,2
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	101,8	101,2	101,9	102,0	103,1	102,6	102,3	102,4	176,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	69,6	69,6	97,7	97,7	94,1	93,9	93,1	94,2	3,0
Budownictwo	90,0	90,0	91,9	93,4	94,7	95,1	94,7	94,2	26,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	102,8	100,2	98,7	98,4	99,2	101,7	103,0	103,7	79,7
Transport i gospodarka magazynowa	102,6	102,5	103,2	104,3	105,7	105,9	106,5	106,5	19,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	92,3	92,8	93,0	93,6	104,8	105,3	106,1	107,1	13,2
Informacja i komunikacja	113,4	115,8	115,4	113,1	111,3	109,9	109,9	110,8	12,5
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	101,8	101,3	101,8	101,4	97,7	99,8	99,3	99,4	7,4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	111,4	112,6	113,0	113,6	102,8	101,1	100,2	100,0	14,8
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	106,4	104,2	101,3	99,8	92,5	93,3	92,5	93,4	50,3

a Nie obejmuje działów: badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność weterynaryjna.

▪ BEZROBOCIE REJESTROWANE

W 2015 r. zaobserwowano znaczną poprawę sytuacji na rynku pracy. W ujęciu rocznym zmniejszyła się liczba bezrobotnych zarejestrowanych. Stopa bezrobocia była niższa niż rok wcześniej. Na 1 ofertę pracy przypadło znacznie mniej bezrobotnych niż w poprzednim roku i o prawie połowę mniej niż w skali kraju.

W końcu grudnia 2015 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 100,0 tys. i była niższa o 21,6 tys. (tj. o 17,8%) niż przed rokiem.

W porównaniu z końcem grudnia 2010 r. liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 50,3 tys. osób (tj. o 33,5%). W Polsce liczba bezrobotnych w skali roku zmniejszyła o 14,3% (wobec spadku o 15,4% 2014 r.), a w relacji do 2010 r. była niższa o 20,0%.

Dane o bezrobociu rejestrowanym dotyczące osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 674, z późniejszymi zmianami).

Tabl. 6. **Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia**
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
P o l s k a			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	1954,7	1825,2	1563,3
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu roku) w tys.	3042,0	2452,8	2368,8
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu roku) w tys.	2979,8	2786,2	2630,6
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	83	46	31
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	12,4	11,4*	9,8
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	150,3	121,6	100,0
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu roku) w tys.	255,9	188,9	177,9
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu roku) w tys.	251,9	220,9	199,5
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	49	27	16
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	13,1	10,4*	8,6
m. W r o c ł a w			
Bezrobotni zarejestrowani w tys.	17,5	14,3	11,9
Bezrobotni nowo zarejestrowani (w ciągu roku) w tys.	30,9	22,5	19,8
Bezrobotni wyrejestrowani (w ciągu roku) w tys.	29,5	26,7	22,1
Bezrobotni zarejestrowani na 1 ofertę pracy	17	11	6
Stopa bezrobocia rejestrowanego w %	5,5	4,1*	3,4

Biorąc pod uwagę dynamikę liczby bezrobotnych w skali roku, w przekroju terytorialnym, stwierdzono, że we wszystkich powiatach województwa zanotowano zmniejszenie liczby bezrobotnych. Najwyższy spadek liczby bezrobotnych odnotowano w powiatach: zgorzeleckim (o 28,9%), kamiennogórskim (o 26,8%), dzierzoniowskim (o 28,5%) oraz w mieście Jelenia Góra (o 26,0%).

Bezrobotni nieposiadający prawa do zasiłku to zarejestrowane w urzędach pracy osoby poszukujące pracy, które utraciły bądź nie nabyły prawa do zasiłku.

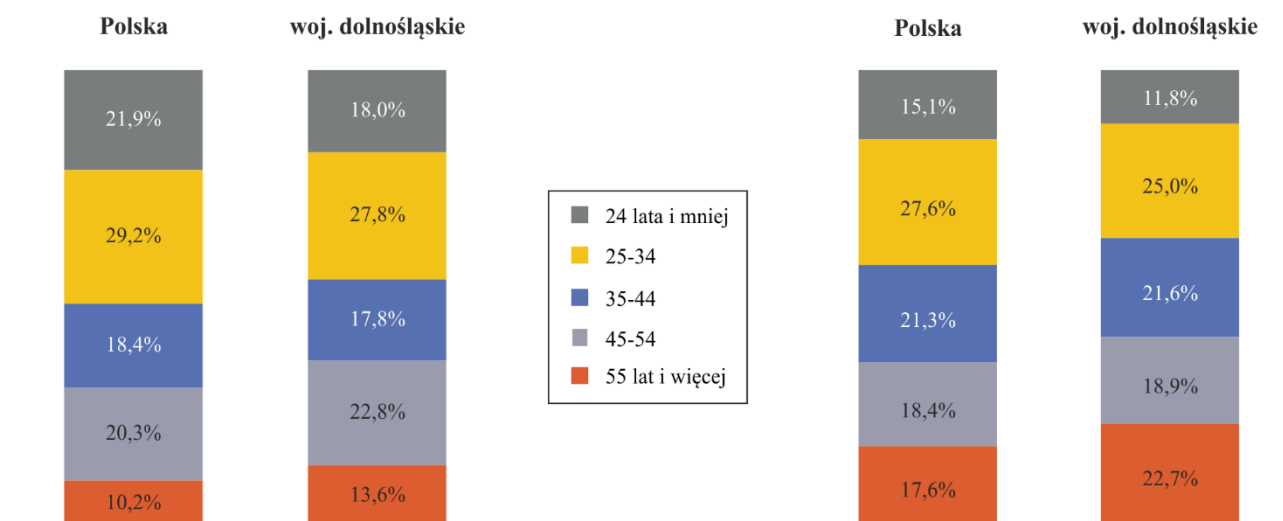
W końcu grudnia 2015 r., 84,0% stanowiły osoby, które nie posiadały prawa do zasiłku (w 2014 r. – 84,6%, w 2010 r. – 81,1%), 89,2% stanowiły osoby poprzednio pracujące (rok wcześniej – 88,0%, w 2010 r. – 84,5%), a 4,9% to osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładów pracy (w 2014 r. – 4,4%). Wśród zarejestrowanych bezrobotnych większość stanowiły kobiety, tj. 51,6% ogółu, a ich udział zwiększył się w relacji do grudnia 2014 r. (o 0,2 p.proc.).

Od 2009 r. największą grupę wśród bezrobotnych stanowią ludzie młodzi w wieku 25-34 lata. W końcu grudnia 2015 r. ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił 25,0%. W skali roku największe zmiany w strukturze bezrobotnych zanotowano w grupie osób w wieku 55 lat i więcej (wzrost o 1,7 p.proc.). Wzrost udziału osób bezrobotnych w wieku 35-44 lata – w porównaniu do grudnia 2014 r. wyniósł 0,5 p.proc. Spadek odsetka bezrobotnych zaobserwowano wśród osób w wieku 18-24 lata o 0,9 p.proc. oraz w grupach 25-34 lata i 45-54 lata, których udział wśród ogółu bezrobotnych w skali roku obniżył się odpowiednio o 0,8 p.proc. i o 0,5 p.proc.

Wykres 17. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według wieku**

Stan w dniu 31 XII
2010

2015

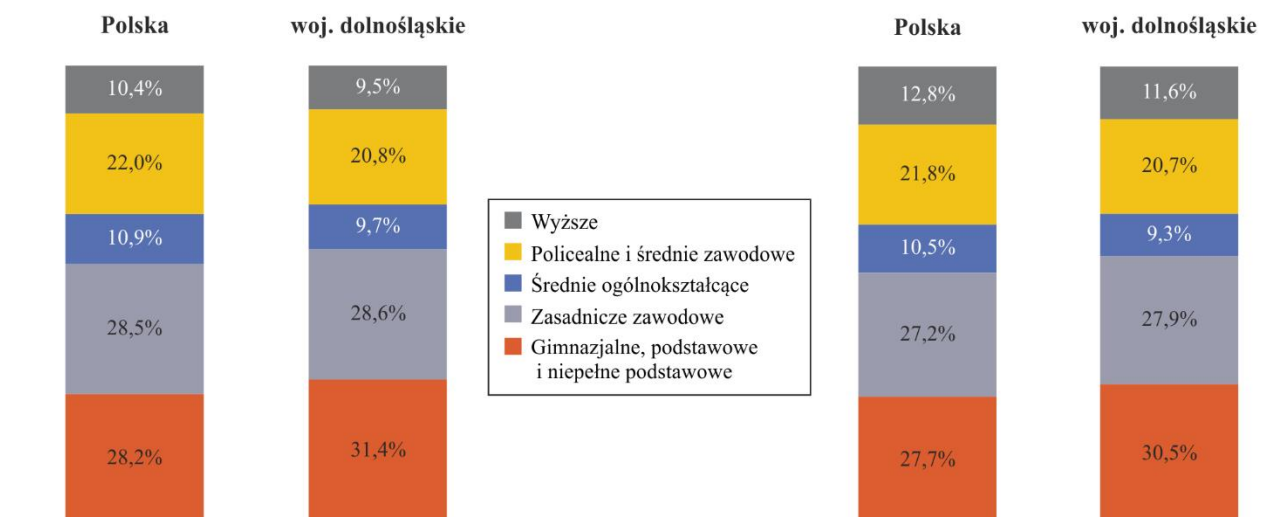

Wykres 18. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według poziomu wykształcenia**

Stan w dniu 31 XII

2010

2015

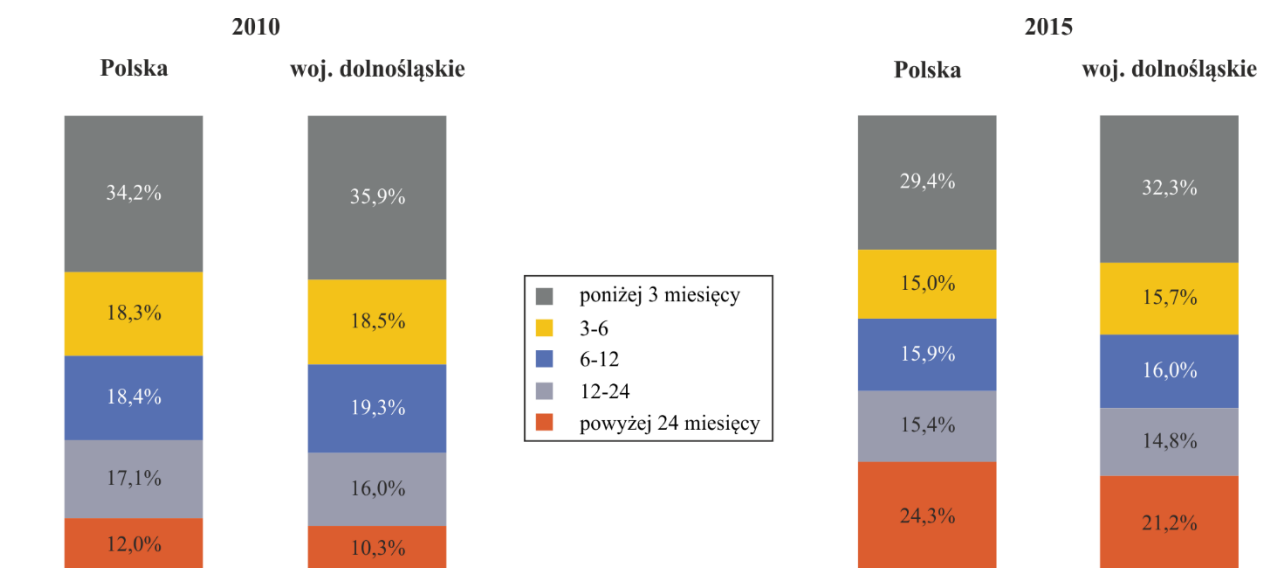

Większość bezrobotnych rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy to osoby o relatywnie niskim poziomie wykształcenia. Przeważały osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym, których udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił odpowiednio 30,5% i 27,9% (w końcu grudnia 2014 r. – 30,5% i 28,3%). Większy niż przed rokiem był udział osób z wykształceniem wyższym, stanowiły one 11,6% ogółu bezrobotnych (przed rokiem 11,1%). W skali roku ich liczba zmniejszyła się o 14,5%.

Biorąc pod uwagę czas pozostawania bez pracy, największą grupę w strukturze bezrobotnych stanowiły osoby z najkrótszym okresem pozostawania bez pracy, tj. do 3 miesięcy (32,3% wobec 29,5% rok wcześniej) oraz osoby będące bez pracy dłużej niż 1 rok (36,0% wobec 39,0%). Spośród wszystkich grup wyodrębnionych ze względu na czas pozostawania bez pracy, największy spadek bezrobocia w skali roku dotyczył osób pozostających bez pracy w przedziale od 6 miesięcy do 1 roku (o 20,7%) i powyżej 1 roku (o 24,1%).

Wykres 19. **Struktura bezrobotnych zarejestrowanych według czasu pozostawania bez pracy^a**

Stan w dniu 31 XII

a Przedziały zostały domknięte prawostronnie.

Największe trudności ze znalezieniem pracy miały osoby z krótkim stażem pracy (tj. 1–5 lat), których odsetek wynosił 22,3% ogólnej liczby bezrobotnych (w 2014 r. – 22,1%), natomiast najmniejszą grupę stanowili bezrobotni z co najmniej 30-letnim stażem pracy, tj. 5,2% (jak przed rokiem). W porównaniu z 2014 r. zaobserwowano znaczne zmniejszenie liczby bezrobotnych we wszystkich grupach bezrobotnych ze względu na długość stażu pracy, w tym najwyższy spadek odnotowano wśród bezrobotnych bez stażu pracy (o 25,6%), ze stażem pracy wynoszącym od 20 do 30 lat (o 19,2%) oraz ze stażem 30 lat i więcej (o 18,0%).

Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy w grudniu br. stanowili 85,6 tys. osób. Najliczniejszą grupę wśród zarejestrowanych ogółem stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, których udział wyniósł 53,1%. W końcu grudnia 2015 r. liczba osób bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia wyniosła 23,7 tys., co stanowiło 23,8% ogółu bezrobotnych (w tym osoby w wieku poniżej 25 roku życia stanowiły 11,8%). Wśród osób bezrobotnych 33,3% stanowiły osoby w wieku powyżej 50 roku życia. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wyniosła 5,0 tys., tj. 5,0% ogółu bezrobotnych. Osób bezrobotnych posiadających co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia było 16,3 tys. (tj. 16,3% ogółu bezrobotnych), a posiadających dziecko niepełnosprawne w wieku do 18 roku życia – 0,1 tys. (0,1% ogółu bezrobotnych). Odsetek osób bezrobotnych niepełnosprawnych wyniósł 8,3% (tj. 8,3 tys. osób).

Tabl. 7. Bezrobotni zarejestrowani oraz stopa bezrobocia w województwie dolnośląskim

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
Bezrobotni zarejestrowani (stan w końcu kresu):								
w tysiącach osób	155,3	134,5	125,7	121,6	124,7	106,8	98,8	100,0
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 ...	90,8	87,7	84,5	79,2	80,3	79,4	78,6	82,2
Bezrobotni nowo zarejestrowani (napływ):								
w tysiącach osób	52,1	39,8	46,7	50,4	48,1	38,9	43,8	47,2
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 ...	85,0	90,2	87,6	90,6	92,3	97,9	93,7	93,6
Bezrobotni wyrejestrowani (odpływ):								
w tysiącach osób	50,3	60,6	55,5	54,6	44,9	56,8	51,8	46,0
analogiczny okres roku poprzedniego = 100 ...	105,7	98,2	95,8	107,1	89,3	93,8	93,4	84,4
Płynność bezrobocia (napływ-odpływ)								
w tysiącach osób	1,8	-20,8	-8,8	-4,2	3,2	-17,9	-8,0	1,1
Stopa bezrobocia (stan w końcu okresu) w %	13,2	11,6	10,9	10,4*	10,6	9,2	8,6	8,6

Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

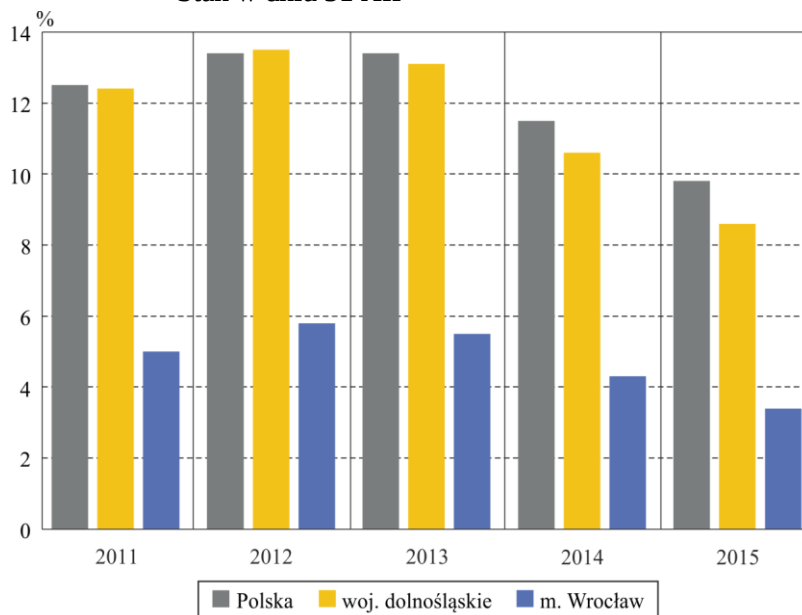
Stopa bezrobocia rejestrowanego w poszczególnych miesiącach 2015 r. kształtowała się na niższym poziomie niż w analogicznych miesiącach 2014 r. W 2015 r. nadal utrzymywała się wyraźna tendencja malejąca. Na koniec I kwartału 2015 r. stopa bezrobocia wynosiła 10,6%, w końcu czerwca 9,2%, a w końcu roku 8,6%. Stopa bezrobocia w końcu grudnia była o 1,2 p.proc. niższa niż w kraju (przed rokiem – o 0,9 p.proc.).

Analiza przestrzennego zróżnicowania wykazała, że w ciągu roku odnotowano zmniejszenie stopy bezrobocia rejestrowanego we wszystkich powiatach województwa dolnośląskiego, w tym największy spadek odnotowano w powiecie dzierzoniowskim (o 4,0 p.proc.), kamiennogórskim (o 3,7 p.proc.), ząbkowickim (o 3,7 p.proc.), kłodzkim (o 3,6 p.proc.), lubańskim (o 3,6 p.proc.) i złotoryjskim (o 3,4 p.proc.).

W końcu grudnia 2015 r. stopa bezrobocia we Wrocławiu wynosiła 3,4%, tj. o 0,9 p.proc. mniej niż w 2014 r.

Nadal obserwuje się duże zróżnicowanie terytorialne pod względem stopy bezrobocia. Rozpiętość pomiędzy najwyższą i najniższą wartością wskaźnika wyniosła 18,8 p.proc.

W końcu grudnia 2015 r. w grupie powiatów o niskiej stopie bezrobocia znalazły się powiaty wrocławski (3,5%), polkowicki (6,6%), lubiński (7,0%), bolesławiecki i oławski (odpowiednio po 7,6% i 7,9%) oraz miasta na

Wykres 20. Stopa bezrobocia rejestrowanego
Stan w dniu 31 XII

prawach powiatu: Wrocław (3,4%), Jelenia Góra (5,6%) oraz Legnica (7,2%). Do powiatów o najwyższej stopie bezrobocia należały powiaty: górowski (22,3%), wałbrzyski (21,6%), złotoryjski (21,1%), kłodzki (20,0%) i lwówecki (19,4%).

W 2015 r. napływ nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 177,9 tys. osób i w ujęciu rocznym zmniejszył się o 11,0 tys., tj. o 5,8% (przed rokiem o 11,8%).

Najliczniejszą grupę stanowiły nadal osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych zwiększył się z 82,8% w 2014 r. do 83,8% w 2015 r.

Z ewidencji bezrobotnych skreślono w ciągu roku 199,5 tys. osób, tj. mniej o 21,4 tys. (spadek o 9,7%) niż w 2014 r. Z tytułu podjęcia pracy (główniej przyczyny wyrejestrowania) z rejestru bezrobotnych skreślono 94,8 tys. osób (wobec 100,9 tys. przed rokiem).

Spśród osób wykreślonych z ewidencji zmniejszył się odsetek osób, które utraciły status bezrobotnych w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy (o 4,1 p.proc. do 24,2%). Nieznacznie zmniejszył się również udział osób, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (o 0,1 p.proc. do 6,9%). Wzrósł udział osób, które nabyły prawa emerytalne, rentowe lub do świadczeń przedemerytalnych (o 0,2 p.proc. do 2,3%) oraz osób wyrejestrowanych w związku z rozpoczęciem szkolenia lub stażu u pracodawców (o 1,0 p.proc. do 8,9%).

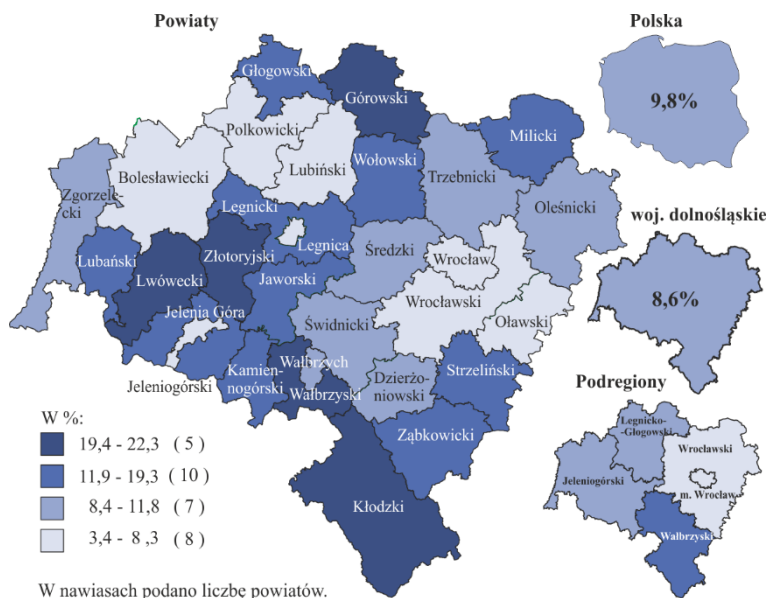
W 2015 r. bilans bezrobotnych, podobnie jak w roku poprzednim, był ujemny. W ciągu roku wyrejestrowano o 21,6 tys. osób więcej niż włączono do ewidencji (rok wcześniej – bilans wynosił minus 32,0 tys.). Relacja liczby wyrejestrowanych bezrobotnych do bezrobotnych nowo zarejestrowanych ukształtowała się na poziomie 112,1% (w 2014 r. – 116,9%), w Polsce wskaźnik ten wyniósł 111,1% (przed rokiem – 113,6%).

Powiatowe urzędy pracy w ciągu całego 2015 r. dysponowały 114,7 tys. ofertami pracy, tj. więcej o 13,2% niż przed rokiem. Oferty pracy skierowane dla osób niepełnosprawnych stanowiły 5,0% ogółu ofert, a dla stażystów – 14,2% (wobec 6,1% i 17,0% w 2014 r.).

W końcu grudnia 2015 r. na 1 ofertę pracy przypadało średnio 16 bezrobotnych (przed rokiem 27, a w 2010 r. – 49). Wskaźnik ten był przeciętnie niższy niż w skali kraju, gdzie średnio na 1 ofertę pracy przypadało 31 bezrobotnych (przed rokiem – 46).

Analiza przestrzennego zróżnicowania wykazała, że w 10 powiatach liczba osób bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy była niższa niż w województwie, w tym najniższą zanotowano w powiecie wrocławskim (5 bezrobotnych na 1 ofertę pracy), we Wrocławiu i powiecie oławskim (po 6 osób bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy). Najbardziej niekorzystna sytuacja wystąpiła w powiatach: strzelińskim, jeleniogórskim, wałbrzyskim i górowskim (odpowiednio po 277, 208, 158 i 151 osób na 1 ofertę pracy). W powiecie lwóweckim po raz kolejny, pod koniec roku nie było do dyspozycji żadnych ofert pracy.

Wykres 21. **Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2015 r.**
Stan w dniu 31 XII

▪ BADANIE AKTYWNOŚCI EKONOMICZNEJ LUDNOŚCI

Na podstawie wyników Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), przeprowadzonego w IV kw. 2015 r., w porównaniu z analogicznym kwartałem poprzedniego roku zarówno w kraju jak i w województwie dolnośląskim, zaobserwowano zmniejszenie się liczby bezrobotnych oraz stopy bezrobocia rejestrowanego. Dodatkowo do pozytywnych zmian, na rynku pracy, zaliczyć można wzrost liczby pracujących. Obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi zmniejszyło się, ale nadal kształtowało się na poziomie wyższym niż przeciętnie w kraju.

W IV kw. 2015 r. zbiorowość aktywnych zawodowo osób liczyła w województwie 1239 tys., a biernych zawodowo – 1006 tys. osób. Oznacza to, że na każde 100 osób w wieku 15 lat i więcej przypadało średnio 55 osób aktywnych zawodowo oraz 45 osób biernych zawodowo (w kraju odpowiednio – 56 i 44).

Liczba aktywnych zawodowo w porównaniu do analogicznego okresu poprzedniego roku zwiększyła się o 2,7% (wobec spadku o 0,1% w IV kw. 2014 r.). Liczba aktywnych zawodowo kobiet zwiększyła się o 0,9%, a liczba aktywnych zawodowo mężczyzn o 4,1%.

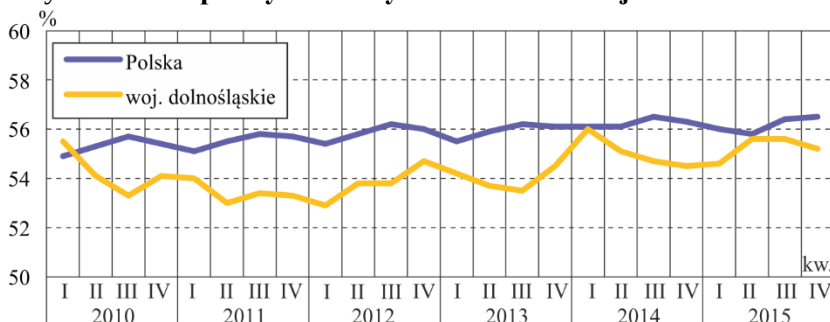
Dane o aktywności ekonomicznej ludności w wieku 15 lat i więcej opracowano na podstawie reprezentacyjnego Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), prowadzonego w cyklu kwartalnym. Badaniem objęte są osoby będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach.

Prezentowane wyniki BAEL zostały uogólnione w oparciu o bilanse ludności opracowane na podstawie NSP 2011. Dane nie obejmują osób w obiektach zbiorowego zakwaterowania i bezdomnych oraz osób nieobecnych w gospodarstwach domowych 12 miesięcy i więcej.

Tabl. 8. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w IV kwartale

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
P o l s k a			
Aktywni zawodowo w tys.	17153	17428	17485
pracujący w tys.	15557	16018	16280
bezrobotni w tys.	1597	1410	1210
Bierni zawodowo w tys.	13826	13543	13473
Współczynnik aktywności zawodowej w %	55,4	56,3	56,5
Wskaźnik zatrudnienia w %	50,2	51,7	52,6
Stopa bezrobocia w %	9,3	8,1	6,9
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Aktywni zawodowo w tys.	1280	1207	1239
pracujący w tys.	1150	1087	1162
bezrobotni w tys.	130	120	77
Bierni zawodowo w tys.	1084	1007	1006
Współczynnik aktywności zawodowej w %	54,1	54,5	55,2
Wskaźnik zatrudnienia w %	48,6	49,1	51,8
Stopa bezrobocia w %	10,2	9,9	6,2

Wykres 22. Współczynnik aktywności zawodowej

W IV kw. 2015 r. współczynnik aktywności zawodowej ukształtował się na poziomie 55,2% i w relacji do IV kw. 2014 r. wzrósł o 0,7 p.proc. W kraju współczynnik ten wyniósł 56,5% (w 2014 r. – 56,3%). Analizując wartość współczynnika aktywności zawodowej w kolejnych

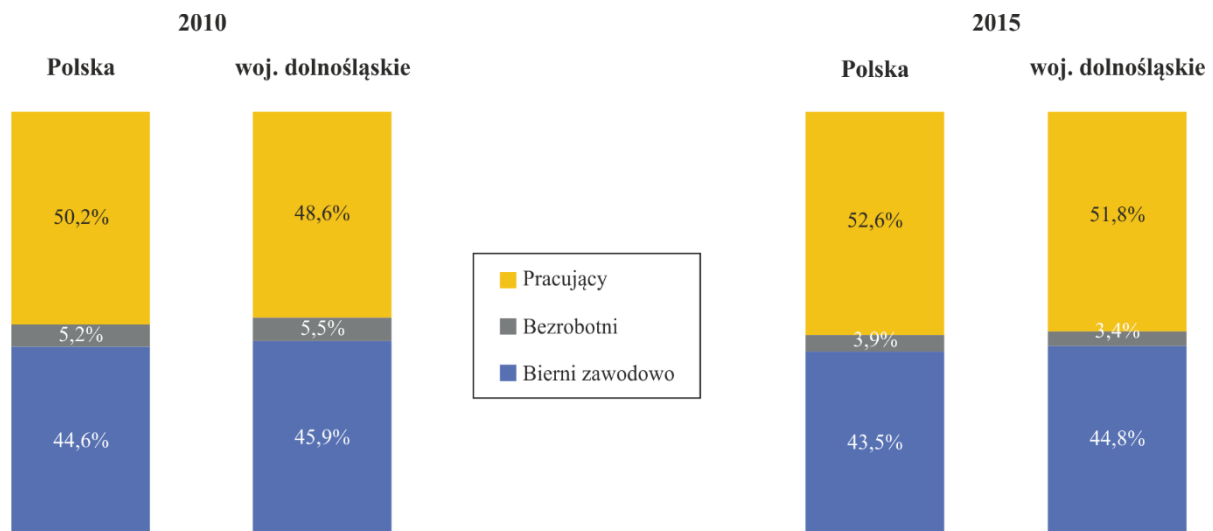
kwartałach poczynając od 2010 r., stwierdza się, że najwyższą wartość współczynnika zanotowano dla województwa dolnośląskiego w I kw. 2014 r.

(56,0%), natomiast dla kraju w III kw. 2014 r. i IV kw. 2015 r. (56,5%).

W IV kw. 2015 r., podobnie jak we wcześniejszych latach, wyraźnie wyższy współczynnik aktywności zawodowej wystąpił w populacji mężczyzn (65,9% wobec 63,9% w IV kw. 2014 r.) niż kobiet (45,9% wobec 46,3% w IV kw. 2014 r.). Współczynnik aktywności zawodowej na wsi był na wyższym poziomie niż w mieście (55,7% wobec 55,0%), a w IV kw. 2014 r. zarówno na wsi jak i w mieście wyniósł on 54,5%.

Województwo dolnośląskie, zajmowało 9. miejsce wśród województw pod względem wartości współczynnika aktywności zawodowej (przed rokiem 11.).

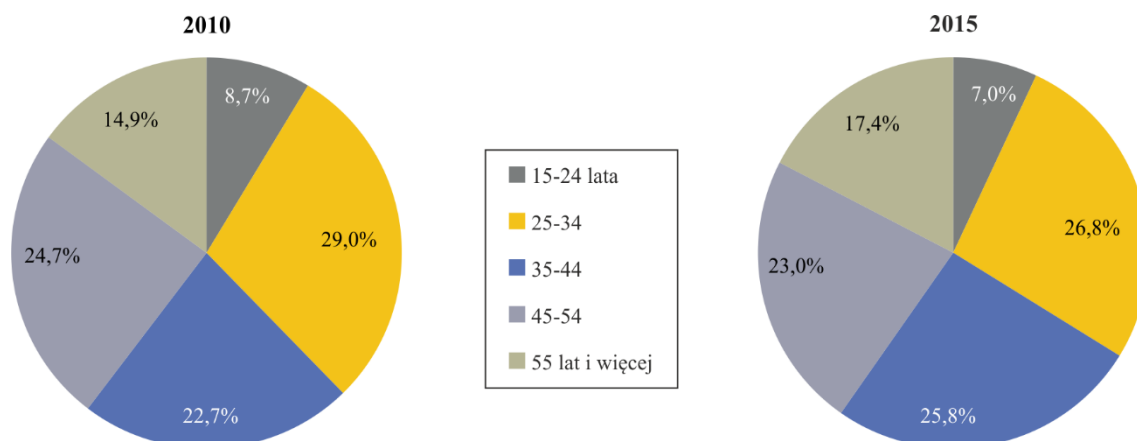
Wykres 23. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według statusu na rynku pracy w IV kwartale

W strukturze ludności według statusu na rynku pracy w relacji do IV kw. 2014 r. odnotowano wzrost udziału pracujących (o 6,5 p.proc.), dla porównania w kraju zanotowano odpowiednio wzrost o 0,9 p.proc.

Zbiorowość pracujących w IV kw. 2015 r. liczyła 1162 tys. i stanowiła 7,1% ogółu pracujących w kraju. W skali roku liczba pracujących w województwie zwiększyła się o 6,9% (wobec wzrostu o 0,4% przed rokiem), głównie w wyniku wzrostu liczby pracujących mężczyzn (o 9,0%) oraz liczby pracujących osób mieszkających w mieście (o 7,2%).

Wykres 24. Struktura pracujących według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale

Analizując pracujących według wieku, w IV kwartale 2015 r. najmniejszy udział w omawianej zbiorowości, podobnie jak przed rokiem, miały osoby ze skrajnych grup wiekowych, tzn. 15-24 lata (7,0%

wobec 7,1% w IV kw. 2014 r.) i 55 lat i więcej (17,4% wobec 16,0%). Największym natomiast udziałem, charakteryzowały się osoby w wieku 25-34 lata (26,9% wobec 29,2% przed rokiem).

W porównaniu do IV kw. 2014 r. wzrost odnotowano wśród pracujących osób w wieku 45-54 lata (o 19,7%), w grupie wieku 55 lat i więcej (o 16,1%) oraz 35-44 lata (o 2,0%), jedynie w grupie 25-34 lata odnotowano zmniejszenie liczby pracujących (o 1,6%).

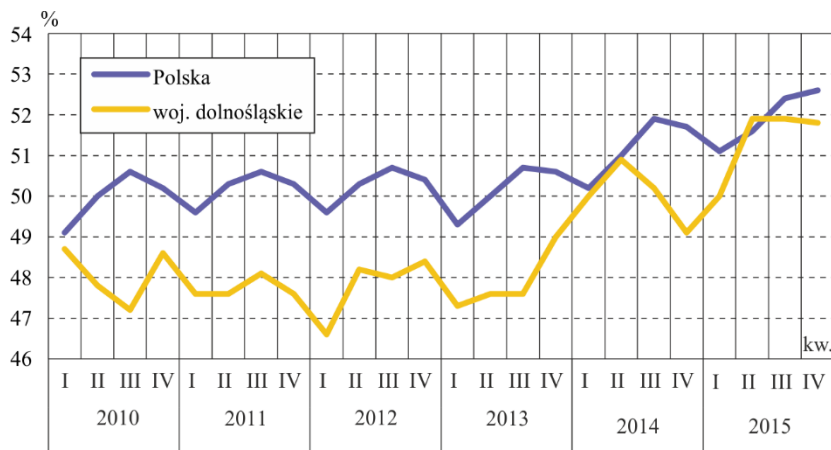
Wśród ogółu pracujących w skali roku zmniejszył się udział pracowników najemnych (z 85,2% w IV kw. 2014 r. do 84,3% w IV kw. 2015 r.), natomiast wzrósł odsetek pracujących na własny rachunek, w tym pracodawców (z 14,0% do 15,0%). Wśród pracowników najemnych w IV kw. 2015 r. odnotowano 661 tys. osób wykonujących pracę stałą na czas nieokreślony i 318 tys. osób wykonujących pracę na czas określony.

*Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które w okresie badanego tygodnia:*

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód, tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; jeśli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

***Wskaźnik zatrudnienia** obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).*

Wykres 25. Wskaźnik zatrudnienia

Wskaźnik zatrudnienia w województwie kształtował się w IV kw. 2015 r. na poziomie 51,8% (wobec 49,1% w IV kw. 2014 r.) i był niższy niż w kraju o 0,8 p.proc.

Niezmiennie, wartość wskaźnika zatrudnienia dla mężczyzn jest wyższa niż dla kobiet.

W IV kw. 2015 r. dla mężczyzn wskaźnik ten kształtował się na poziomie 62,5% i w skali roku zwiększył się o 4,6 p.proc., podczas

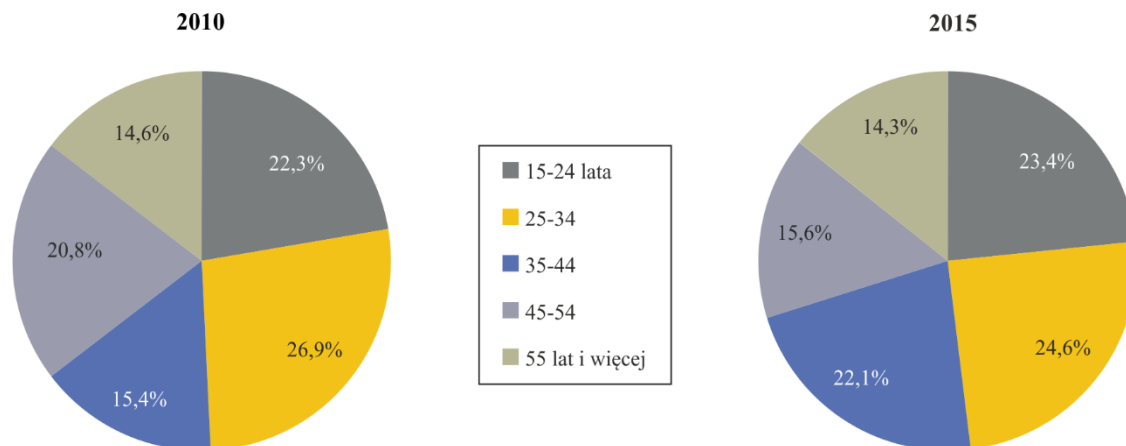
gdy dla kobiet kształtował się na poziomie 42,4% i wzrósł o 0,9 p.proc. w relacji do IV kw. 2014 r.

W IV kw. 2015 r. było 77 tys. bezrobotnych i w odniesieniu do IV kw. 2014 r. zbiorowość ta zmniejszyła się o 43 tys. osób (tj. o 35,8%). Spadek liczby bezrobotnych osób był wyższy w populacji mężczyzn (o 42,9%) niż kobiet (o 28,1%). Wśród osób bezrobotnych zamieszkałych w miastach odnotowano w skali roku spadek o 38,1%, podczas gdy poziom bezrobotnych zamieszkałych na wsi zmniejszył się o 33,3%. W IV kw. 2015 r. wśród ogółu bezrobotnych większość (53,2%) stanowiły kobiety (47,5% w IV kw. 2014 r.).

***Bezrobotni** to osoby w wieku 15-74 lata, które spełniły jednocześnie trzy warunki: w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe podjąć pracę w ciągu dwóch tygodni następujących po tygodniu badanym. Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.*

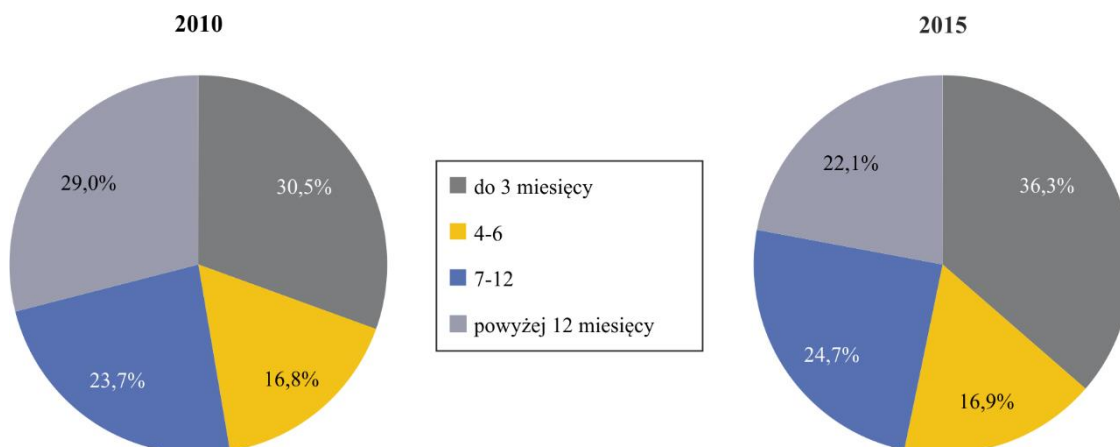
Analiza bezrobotnych pod względem wieku wykazała, że w IV kw. 2015 r. najliczniejszą grupę tworzyły osoby w wieku 25-34 lata (24,6% ogółu bezrobotnych wobec 24,8% w IV kw. 2014 r.). Wśród ogółu bezrobotnych najmniej było osób w wieku 55 lat i więcej (14,3% wobec 14,0% przed rokiem).

Wykres 26. Struktura bezrobotnych według wieku w województwie dolnośląskim w IV kwartale

Przeciętny czas poszukiwania pracy przez osoby bezrobotne wyniósł 10,0 miesięcy (w kraju – 11,8 miesięcy). W analizowanym okresie liczba osób długotrwale poszukujących pracy (tzn. dłużej niż rok) wyniosła 17 tys. i stanowiła 22,1% ogółu bezrobotnych (wobec 35,0% przed rokiem). W kraju w IV kw. 2015 r. odsetek osób pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 29,7% i w porównaniu z zanotowanym przed rokiem zmniejszył się o 5,5 p.proc.

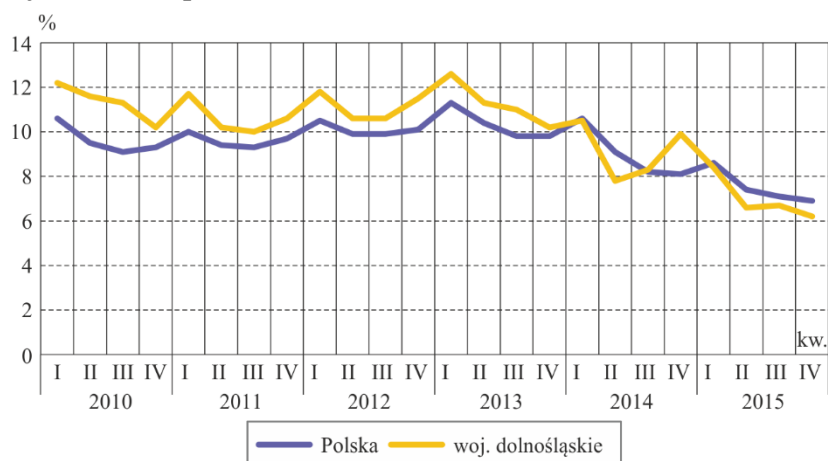
Wykres 27. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie dolnośląskim w IV kwartale

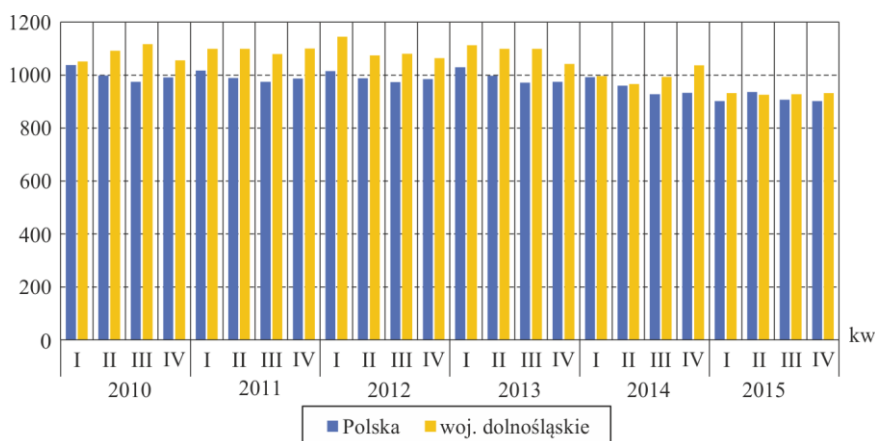
W IV kw. 2015 r. stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie 6,2% i była o 3,7 p.proc. niższa niż w IV kw. 2014 r. W porównaniu do wskaźnika ogólnokrajowego stopa bezrobocia w województwie była niższa o 0,7 p.proc. Analizowany wskaźnik dla mężczyzn wyniósł 5,2%, a dla kobiet – 7,5% (przed rokiem odpowiednio 9,5% i 10,5%). W kraju stopa bezrobocia mężczyzn wynosiła 6,8% i była niższa o 0,3 p.proc. od stopy bezrobotnych kobiet.

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wykres 28. Stopa bezrobocia

Wykres 29. Liczba osób niepracujących na 1000 osób pracujących

nienie kwalifikacji (16,1% w IV kw. 2014 r.) oraz 13,1% – chorobę, niepełnosprawność (13,8% przed rokiem).

W IV kwartale 2015 r. na 1000 pracujących przypadały 932 osoby bezrobotne i bierne zawodowo (rok wcześniej – 1037 osób). Obciążenie pracujących osobami niepracującymi w województwie dolnośląskim było wyższe niż w kraju, gdzie na 1000 pracujących przypadały 902 osoby niepracujące (w IV kw. 2014 r. – 934 osoby).

Zbiorowość biernych zawodowo w IV kw. 2015 r. liczyła 1006 tys. osób i stanowiła 44,8% ogółu mieszkańców województwa w wieku 15 lat i więcej (w kraju odsetek ten był niższy i wyniósł 43,5%). Na przestrzeni roku liczba nieaktywnych zawodowo osób zmniejszyła się o 0,1% (wobec wzrostu o 0,1% w IV kw. 2014 r.). W kraju w relacji do analogicznego okresu roku poprzedniego liczebność biernych zawodowo zmniejszyła się o 0,5%. Wśród osób biernych zawodowo przeważały kobiety, a ich udział wyniósł 64,4% (w IV kw. 2014 r. – 62,8%).

W ogólnej liczbie biernych zawodowo 99,4% osób nie poszukiwało pracy. Co druga osoba bierna zawodowo jako główną przyczynę bierności wymieniała emeryturę. Ponadto jako przyczynę bierności zawodowej 17,3% osób wskazywało naukę, uzupeł-

Dane prezentujące rynek pracy w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- „Aktywność ekonomiczna ludności w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
- „Rynek pracy w województwie dolnośląskim” – publikacja dostępna co roku również w wersji książkowej oraz na płycie CD

Jak również w Banku Danych Lokalnych.

WYNAGRODZENIA

W 2015 r. tempo wzrostu przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w skali roku było nieco niższe niż w 2014 r. Przeciętne wynagrodzenie brutto w województwie kształtowało się na wyższym poziomie niż w kraju. W skali roku średni czas faktycznie przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw pozostał na poziomie sprzed roku, przy wzroście przeciętnego wynagrodzenia brutto za godzinę pracy.

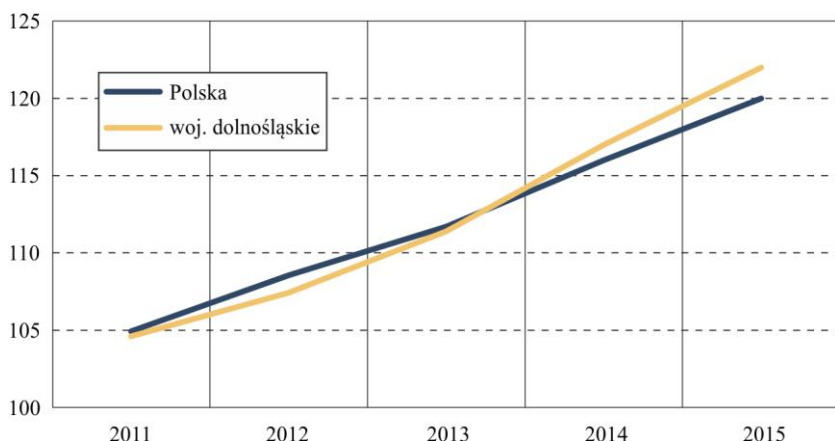
W 2015 r. w województwie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw osiągnęło poziom 4189,23 zł i było wyższe niż w roku poprzednim o 4,4% (wobec wzrostu o 4,8% w 2014 r.). W porównaniu do 2010 r. przeciętne wynagrodzenie brutto wzrosło o 21,8%. W kraju w skali roku zaobserwowano również wzrost przeciętnego wynagrodzenia brutto (o 3,5%), a w relacji do 2010 r. – o 19,9%.

***Przeciętne wynagrodzenie brutto** to stosunek sumy wynagrodzeń osobowych brutto, honorariów wypłacanych niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, wypłat z tytułu udziału w zysku do podziału lub w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach oraz dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej do przeciętnej liczby zatrudnionych w danym okresie, po wyeliminowaniu osób wykonujących pracę nakładczą oraz zatrudnionych za granicą.*

Tabl. 9. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw

Wyszczególnienie	2010	2014	2015		
	w złotych			2010 = 100	2014 = 100
P o l s k a	3434,62	3980,24	4121,41	119,9	103,5
Woj. dolnośląskie	3436,77	4012,38	4189,23	121,8	104,4
M. Wrocław	3440,73	4041,09	4352,15	126,4	107,7

Wykres 30. Dynamika przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw (przeciętna 2010 = 100)

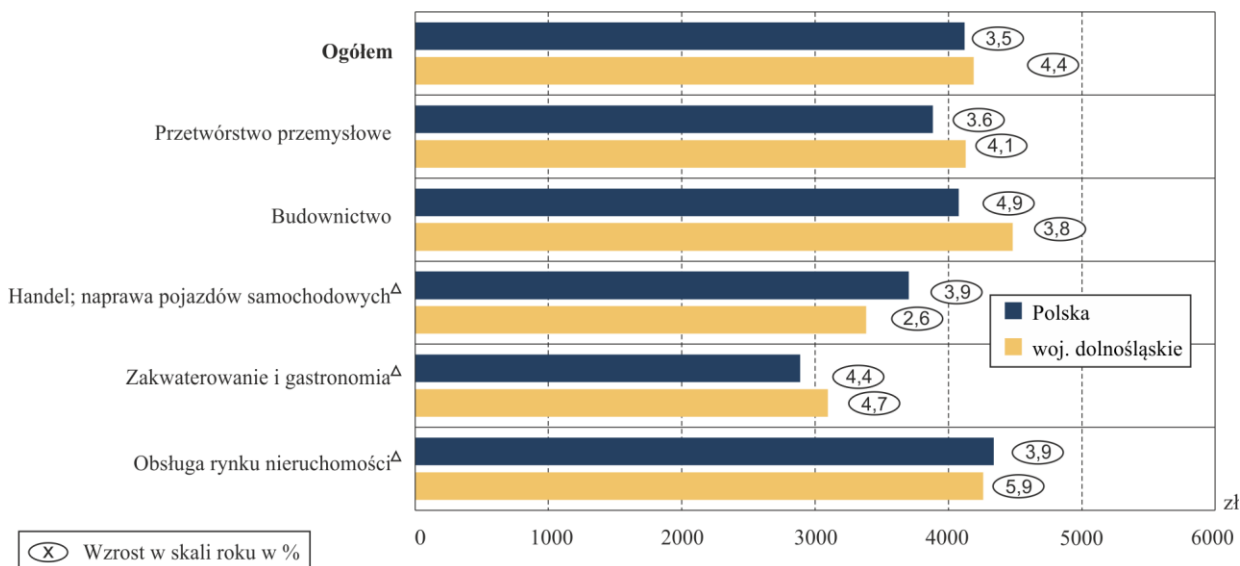

W 2015 r., w relacji do poprzedniego roku, wzrost wynagrodzenia odnotowano we wszystkich sekcjach sektora przedsiębiorstw, w tym największy w informacji i komunikacji (o 9,2%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 8,3%), obsłudze rynku nieruchomości (o 5,9%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 5,8%).

W 2015 r., podobnie jak w latach wcześniejszych, najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto zanotowano m.in. w sekcjach informacja i komunikacja oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę; przekroczyły one przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie odpowiednio o 60,1% i 42,7% (przed rokiem odpowiednio o 53,0% i 45,0%). Najniższe wynagrodzenia odnotowano natomiast w administrowaniu i działalności wspierającej

oraz zakwaterowaniu i gastronomii, tj. odpowiednio mniejsze o 28,5% i o 26,1% od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (przed rokiem mniejsze odpowiednio o 31,1% i o 26,3%).

Wykres 31. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw według wybranych sekcji PKD w 2015 r.**

Tabl. 10. **Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw w województwie dolnośląskim**

Sekcje	2014				2015				
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100								w zł
O g ó ł e m	105,0	104,4	104,8	103,7	105,4	105,1	104,8	104,4	4189,23
w tym:									
Przemysł	106,0	104,3	104,3	103,9	104,3	103,8	103,4	103,2	4625,87
w tym:									
przetwórstwo przemysłowe	107,2	105,6	105,6	105,3	104,9	105,0	104,4	104,1	4130,21
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	102,0	103,1	101,2	102,2	114,1	104,1	103,3	102,8	5977,54
Budownictwo	104,5	106,8	106,5	104,9	105,7	105,0	104,4	103,8	4480,55
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	101,1	101,7	102,8	104,9	103,4	104,6	103,6	102,6	3381,49
Transport i gospodarka magazynowa	102,7	103,5	103,3	103,4	106,2	106,9	106,0	105,1	3538,64
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	106,8	105,5	106,1	106,0	105,8	105,9	105,9	104,7	3095,24
Informacja i komunikacja	103,5	104,0	105,4	106,1	105,6	109,5	109,0	109,2	6707,19
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	100,2	101,5	101,9	102,9	104,2	105,4	105,8	105,9	4269,19
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	107,0	104,5	106,4	107,4	106,2	105,4	105,4	105,8	5348,81
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	108,4	107,0	106,4	106,2	108,1	107,2	108,5	108,3	2994,81

a Nie obejmuje działań: badania naukowe i prace rozwojowe oraz działalność weterynaryjna.

Zatrudnieni w jednostkach sektora przedsiębiorstw w województwie przepracowali średnio w 2015 r. łącznie 786,6 mln godzin, tj. o 1,1% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 0,4% w 2014 r.).

Najwięcej godzin przepracowano w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe – 309,7 mln (39,4% ogólnej liczby), handel; naprawa pojazdów samochodowych – 137,5 mln (17,5%) oraz administrowanie i działalność wspierająca – 90,2 mln (11,5%).

Na przestrzeni roku najbardziej wzrosła liczba przepracowanych godzin w sekcjach informacja i komunikacja (o 14,0%) oraz w sekcji zakwaterowanie i gastronomia (o 7,3%), natomiast najbardziej zmniejszyła się w sekcjach wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 8,6%), administrowanie i działalność wspierająca (o 6,0%) i budownictwo (o 4,7%).

Średni czas przepracowany w ciągu miesiąca przez 1 zatrudnionego w sektorze przedsiębiorstw w 2015 r. wyniósł 147 godzin (jak przed rokiem).

Przeciętne wynagrodzenie godzinowe w analizowanym roku ukształtowało się na poziomie 28,59 zł. W skali roku wynagrodzenia za godzinę pracy wzrosły o 4,6%.

Najwyższe wynagrodzenie za 1 przepracowaną godzinę w 2015 r. otrzymywali m.in. zatrudnieni w sekcji informacja i komunikacja – 44,92 zł (przed rokiem – 42,31 zł) oraz wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 42,79 zł (wobec 40,43 zł w 2014 r.). Podobnie jak w roku poprzednim, najniższe wynagrodzenie godzinowe, choć wyższe niż przed rokiem, otrzymywali zatrudnieni w zakwaterowaniu i gastronomii – 19,07 zł (przed rokiem – 18,25 zł) oraz administrowaniu i działalności wspierającej – 20,02 zł (w 2014 r. – 18,59 zł). Zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym otrzymywali za przepracowaną godzinę średnio 28,22 zł (przed rokiem – 26,98 zł).

Dane prezentujące przeciętne wynagrodzenia brutto w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnalne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- Jak również w Banku Danych Lokalnych.*
-

ŚWIADCZENIA SPOŁECZNE

W 2015 roku odnotowano, w skali roku, większą liczbę osób będących na emeryturze lub rencie. Wzrosła przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto. Podobnie jak przed rokiem wyższą dynamiką charakteryzowały się świadczenia wypłacane przez ZUS niż realizowane przez KRUS.

W 2015 r. w województwie przeciętna liczba emerytów i rencistów wyniosła 644,0 tys. osób i była większa od notowanej przed rokiem o 240 osób.

Tabl. 11. Świadczenia społeczne

Wyszczególnienie	2010	2014	2015		
	w liczbach bezwzględnych			2010 = 100	2014 = 100
P o l s k a ^a					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	8866,0	8467,3	8476,9	95,6	100,1
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS ...	7491,4	7255,6	7273,8	97,1	100,3
rolników indywidualnych	1374,7	1211,6	1203,2	87,5	99,3
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1588,95	1922,94	1980,96	124,7	103,0
w tym emerytura	1698,35	2043,11	2096,55	123,4	102,6
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	954,68	1144,73	1179,63	123,6	103,0
w tym emerytura	996,18	1176,46	1209,81	121,4	102,8
woj. d o l n o ś l ą s k i e					
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	680,0	643,7	644,0	94,7	100,0
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS ...	623,7	596,4	597,3	95,8	100,2
rolników indywidualnych	56,3	47,3	46,6	82,8	98,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS w zł	1611,66	1944,03	2002,89	124,3	103,0
w tym emerytura	1687,76	2031,44	2087,32	123,7	102,8
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w zł	1060,31	1245,91	1278,54	120,6	102,6
w tym emerytura	1121,62	1308,74	1334,63	119,0	102,0

a Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS, a także wypłatami świadczeń rolnych z MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w województwie.

W 2015 r. odsetek osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w województwie dolnośląskim w ogólnej ich zbiorowości w Polsce wyniósł 7,6%, tak jak przed rokiem. Dolnośląscy świadczeniobiorcy ZUS stanowili 8,2% tej populacji w kraju, a KRUS – 3,9%. Biorąc pod uwagę liczbę wypłat z ZUS, województwo zajęło, podobnie jak w roku poprzednim, 5. miejsce w kraju, a z KRUS – 10.

Emerytury i renty z ZUS w analizowanym roku otrzymywało 597,3 tys. osób, tj. więcej niż przed rokiem o 0,2% (wobec spadku o 0,9% w 2014 r.). W skali roku liczba emerytów wzrosła o 1,0%, natomiast liczba osób pobierających renty rodzinne oraz świadczenia z tytułu niezdolności do pracy zmniejszyła się odpowiednio o 3,8% i o 0,1%.

Najliczniejszą grupę świadczeniobiorców ZUS stanowią osoby pobierające emeryturę (w 2015 r. 70,4% całej zbiorowości), a najmniejszą – osoby pobierające renty z tytułu niezdolności do pracy (12,7%).

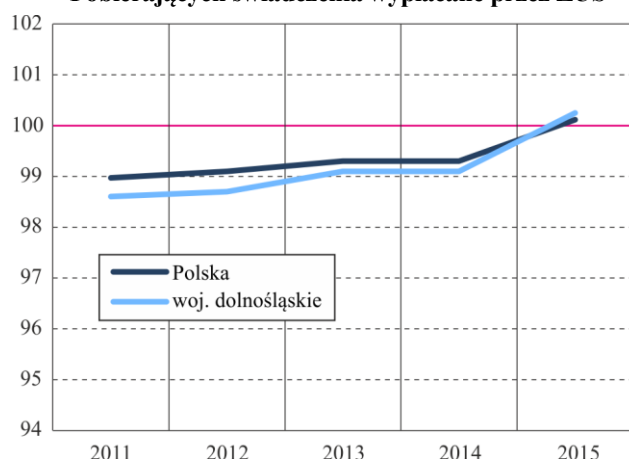
Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r., także z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa) oraz w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych (OFE).

Tabl. 12. Świadczenia społeczne w województwie dolnośląskim

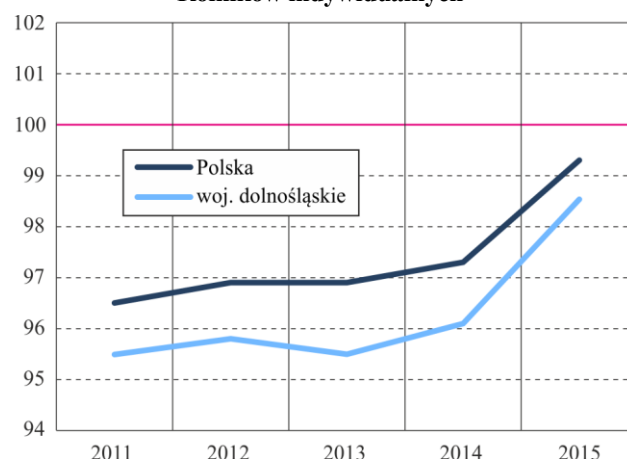
Wyszczególnienie	2014				2015			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w tys.	645,9	643,2	644,0	643,7	643,5	643,7	643,8	644,0
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	98,7	98,5	98,7	98,9	99,6	100,0	100,0	100,0
pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS	597,9	595,4	596,5	596,4	597,1	597,3	597,2	597,3
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	98,9	98,7	98,9	99,1	99,9	100,3	100,1	100,2
rolników indywidualnych	46,0	47,8	47,5	47,3	46,4	46,4	46,6	46,6
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	91,8	96,0	96,0	96,1	100,9	97,1	98,0	98,5
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł.:								
wypłacana przez ZUS	1913,69	1958,14	1940,70	1944,03	1973,12	1988,47	1996,58	2002,89
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	104,2	105,2	103,7	103,5	103,1	101,5	102,9	103,0
rolników indywidualnych	1239,38	1243,66	1245,30	1245,91	1263,93	1280,58	1280,04	1278,54
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	103,2	102,1	101,7	101,5	102,0	103,0	102,8	102,6

Wykres 32. Dynamika przeciętnej miesięcznej liczby emerytów i rencistów (rok poprzedni = 100)

Pobierających świadczenia wypłacane przez ZUS

Rolników indywidualnych

W 2015 r. emerytury i renty w ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych pobierało 46,6 tys. osób, tj. mniej o 1,5% niż przed rokiem (wobec spadku o 3,9% w 2014 r.). W skali roku zmniejszyła się liczba osób otrzymujących emerytury (o 1,4%) oraz pobierających świadczenia z tytułu niezdolności do pracy (o 2,2%), natomiast nieznacznie wzrosła zbiorowość osób korzystających z rent rodzinnych (o 0,1%).

W strukturze świadczeniobiorców KRUS dominowali emeryci, podobnie jak w przypadku świadczeń wypłacanych przez ZUS, przy czym ich odsetek był znacznie wyższy – 77,2%. Najniższym udziałem charakteryzowała się zbiorowość pobierająca renty rodzinne (3,7%). Struktura pobierających świadczenia KRUS kształtowała się podobnie jak rok wcześniej.

Świadczenia emerytalno-rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących oraz wyrównawczych) uwzględniając zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

Świadczenia emerytalno-rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Informacje o świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

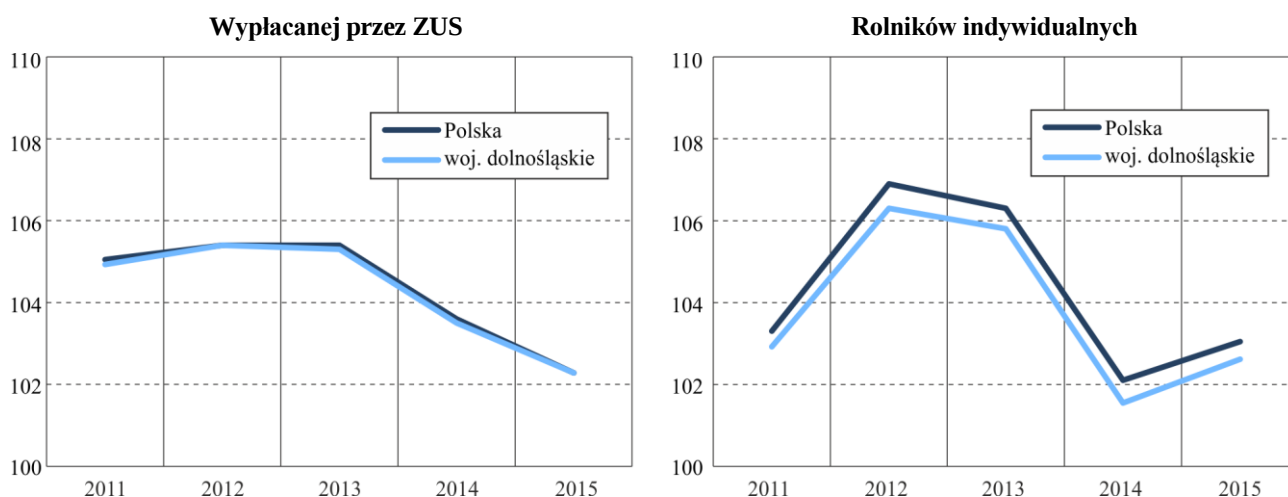
W 2015 r. przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS była wyższa o 3,0% niż przed rokiem (wobec wzrostu o 3,5% w 2014 r.) i wyniosła 2002,89 zł. W kraju odnotowano wzrost również o 3,0% (wobec wzrostu o 3,6% przed rokiem).

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych kształtowała się na poziomie

1278,54 zł i wzrosła o 2,6% w ciągu roku (wobec wzrostu o 1,5% w 2014 r.). W kraju odnotowano wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto rolników indywidualnych o 3,0% (w 2014 r. – wzrost o 2,1%).

W 2015 r. obserwowano w skali roku wzrost przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto w przypadku wszystkich świadczeń wypłacanych przez świadczeniodawców. Tak jak przed rokiem, szybciej rosły emerytury wypłacane przez ZUS niż analogiczne świadczenie wypłacane przez KRUS (o 2,8% – w ZUS, a w KRUS – o 2,0%). Natomiast renty z tytułu niezdolności do pracy i świadczenia rodzinne rosły szybciej w KRUS (o 5,6% i o 3,3%) niż w ZUS (odpowiednio o 3,2% i o 3,1%).

Wykres 33. Dynamika przeciętnej miesięcznej emerytury i renty brutto
(rok poprzedni = 100)

W 2015 r. wysokości świadczeń wypłacanych przez ZUS, jak i KRUS, kształtowały się powyżej średniej krajowej (odpowiednio o 1,1% i o 8,4%). Pod względem wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury i renty z ZUS i z KRUS województwo zajmowało 3. lokatę w kraju. Biorąc pod uwagę wszystkie świadczenia (KRUS i ZUS) to zarówno wysokość emerytury wypłacanej przez ZUS jak i renty rodzinnej wypłacanej przez KRUS kształtowała się na poziomie niższym niż w kraju (odpowiednio o 0,4% i o 1,4%). Wysokości pozostałych świadczeń były wyższe niż średnie krajowe i wahały się w granicach od 2,3% (dla renty rodzinnej wypłacanej przez ZUS) do 10,3% (dla emerytury – z KRUS).

CENY

W 2015 r. w województwie dolnośląskim wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych był niższy niż w poprzednim roku. Niższe niż w 2014 r. były ceny w grupach: transport, odzież i obuwie oraz żywność i napoje bezalkoholowe. Największy wzrost cen odnotowano w grupie towarów i usług konsumpcyjnych związanej ze zdrowiem i edukacją.

W 2015 r. ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim oraz w kraju były niższe niż w 2014 r.

Mniej niż w poprzednim roku płacono za usługi transportowe (o 8,8% wobec spadku o 2,7% w 2014 r.), za odzież i obuwie (o 7,4% wobec spadku o 7,3%) oraz żywność i napoje bezalkoholowe (o 1,3 % wobec spadku o 0,9%). Wzrost wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych w 2015 r. odnotowano m.in. w grupie: zdrowie o 2,3% (w 2014 r. wzrost o 0,3%) oraz edukacja (o 1,4% wobec spadku o 5,3% w 2014 r.).

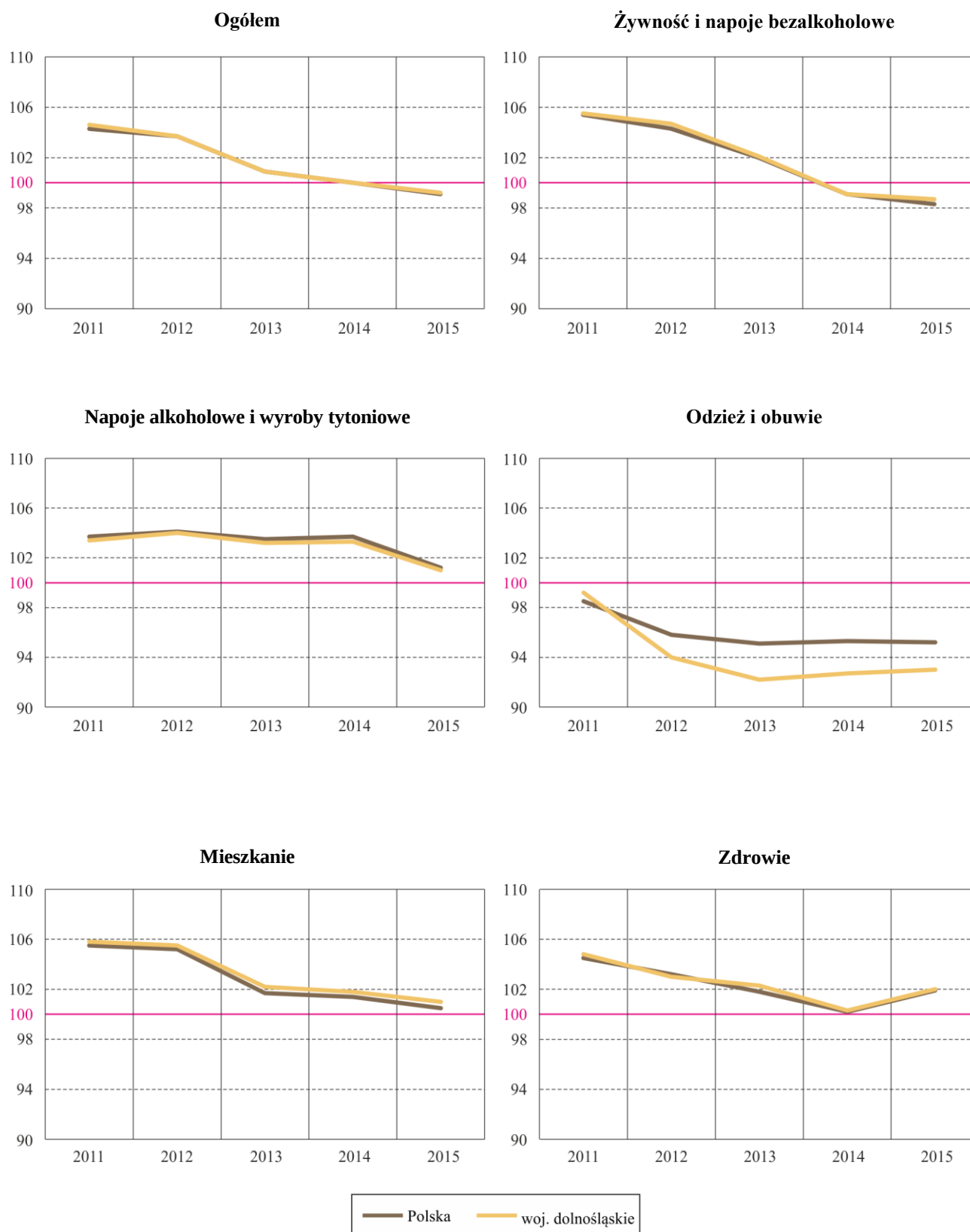
*Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag z roku poprzedzającego rok badany.*

Systemy wag w zakresie poszczególnych województw oraz w skali kraju opracowano na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP).

Tabl. 13. **Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
	rok poprzedni = 100		
P o l s k a			
O g ó ł e m	102,6	100,0	99,1
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,7	99,1	98,3
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,3	103,7	101,2
Odzież i obuwie	96,2	95,3	95,2
Mieszkanie	103,3	101,1	100,5
Zdrowie	102,9	100,2	101,9
Transport	106,2	97,7	91,1
Rekreacja i kultura	99,7	101,0	100,7
Edukacja	102,7	96,2	101,1
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
O g ó ł e m	102,9	100,0	99,2
Żywność i napoje bezalkoholowe	102,9	99,1	98,7
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	105,2	103,3	101,1
Odzież i obuwie	96,9	92,7	92,6
Mieszkanie	103,7	101,8	100,6
Zdrowie	103,1	100,3	102,3
Transport	105,4	97,3	91,2
Rekreacja i kultura	100,7	100,8	101,1
Edukacja	99,6	94,7	101,4

Wykres 34. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100)

Analizując zmiany cen towarów i usług konsumpcyjnych w kolejnych kwartałach 2015 r. w relacji do analogicznego kwartału roku poprzedniego, zauważyć można spadek cen we wszystkich kolejnych kwartałach. Przez wszystkie kwartały notowano spadek cen dotyczących odzieży i obuwia oraz związanych z transportem.

Tabl. 14. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII	I–III	IV–VI	VII–IX	X–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	100,5	100,3	99,6	99,4	98,6	99,2	99,4	99,5
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,3	99,6	98,0	97,7	96,6	98,0	99,7	100,4
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	103,3	103,8	103,3	102,9	101,8	100,7	100,6	101,2
Odzież i obuwie	92,7	92,8	92,6	92,5	92,1	92,4	92,7	93,4
Mieszkanie	103,0	102,6	100,8	100,8	100,7	100,9	100,7	100,4
Zdrowie	100,5	100,4	100,2	100,1	101,6	101,6	103,1	103,0
Transport	96,6	99,1	97,8	95,7	90,1	92,1	91,7	91,0
Rekreacja i kultura	102,6	99,6	100,1	101,1	102,0	101,6	101,0	100,0
Edukacja	91,3	91,7	95,1	101,1	101,9	101,7	101,3	100,7

W grudniu 2015 r. w porównaniu z analogicznym miesiącem roku poprzedniego największe zmiany cen wystąpiły w grupie artykułów żywnościowych. Najbardziej podrożała marchew (o 58,4% wobec spadku w 2014 r. o 19,1%), ziemniaki (o 46,4% wobec spadku w 2014 r. o 46,2%), cebula (o 32,5% wobec spadku o 25,9%) i jabłka (o 31,8% wobec spadku o 24,7%).

Źródłem informacji o cenach detalicznych prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankietatorów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowano raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były dwa razy w miesiącu (do 2010 r. – trzy razy w miesiącu).

Mniej niż przed rokiem płacono m.in. za: ser dojrzewający (o 16,0%), kielbasę wędzoną (o 13,0%), masło (o 10,3%) i bułeczkę pszenną (o 6,2%). Na niezmiennym poziomie pozostała cena jaj kurzych.

W grupie artykułów nieżywnościowych i usług konsumpcyjnych w relacji do grudnia 2014 r. wzrosły ceny niektórych artykułów z kategorii odzież i obuwie. Więcej płacono za półbuty męskie skórzane na podeszwie nieskórzanej (o 7,4%), koszulę męską z elanowełny, długi rękaw (o 6,4%) oraz za podkoszulek męski, bawełniany, krótki rękaw (o 5,0%).

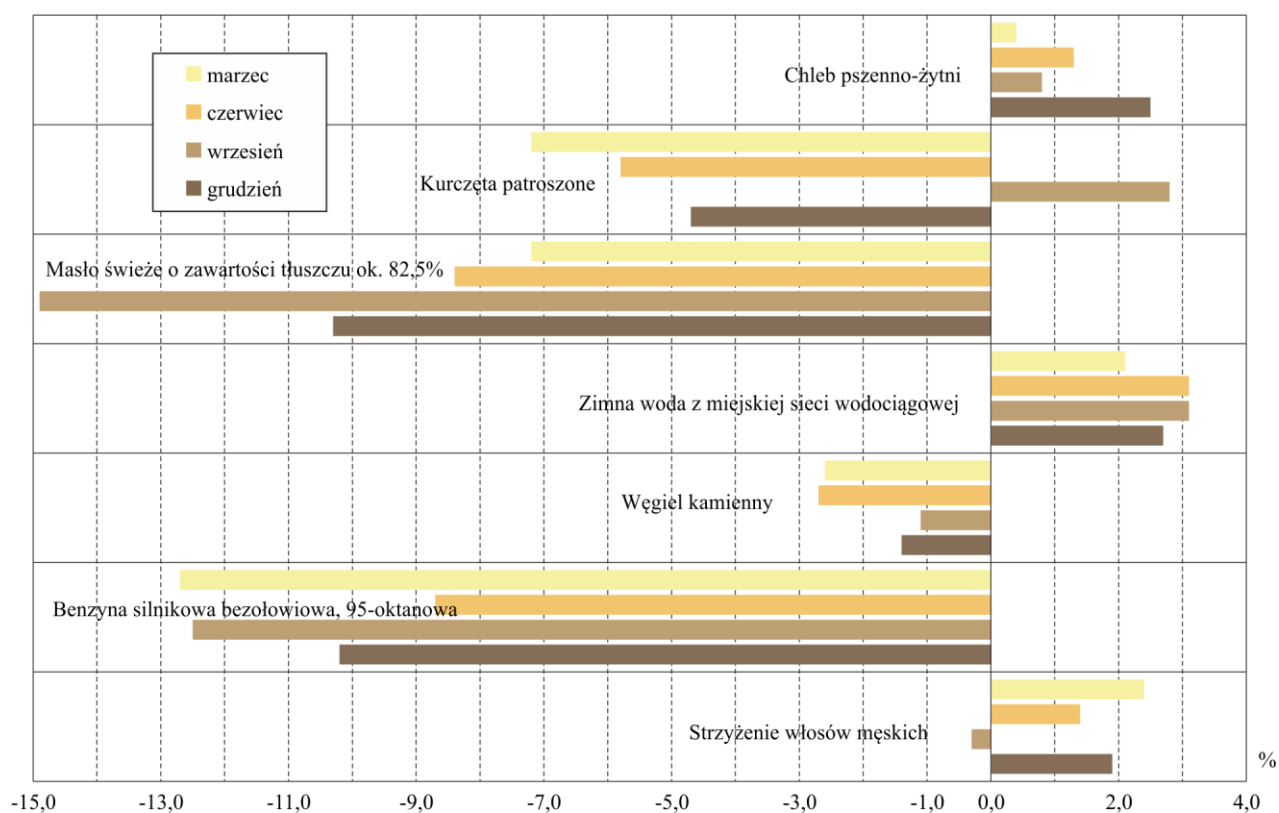
Wśród napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych wzrosły ceny papierosów (o 3,2%), natomiast obniżyła się cena piwa jasnego pełnego, butelkowanego (o 4,6%).

W porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. zmieniły się ceny m.in. za wizytę u lekarza specjalisty (wzrost o 5,5%), wody zimnej i ciepłej z miejskiej sieci wodociągowej (wzrost odpowiednio o 3,1% i o 2,3%), biletu jednorazowego na przejazd autobusem miejskim (wzrost o 3,2%). Odnotowano znaczne obniżenie cen oleju napędowego i benzyny bezołowiowej, 95-oktanowej (odpowiednio o 11,0% i o 10,8%). Cena jednej tony węgla kamiennego zmniejszyła się w skali roku o 0,6%. Na niezmiennym poziomie, w relacji do poprzedniego roku, pozostały ceny związane m.in. z wywozem śmieci segregowanych oraz niesegregowanych w budynkach wielorodzinnych oraz z przejazdem taksówką osobową, taryfą dzienną.

Tabl. 15. Przeciętne ceny detaliczne wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w grudniu

Wyszczególnienie	2010	2014	2015	
	w złotych			XII 2014 = 100
P o l s k a				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,08	2,20	2,21	100,5
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,68	14,28	13,79	96,6
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,96	6,93	6,60	95,2
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	21,56	24,12	24,01	99,5
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,67	2,95	2,80	94,9
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,27	4,37	3,98	91,1
Cebula – za 1 kg	2,25	1,54	2,20	142,9
Ziemniaki – za 1 kg	1,43	0,82	1,19	145,1
Cukier biały kryształ – za 1 kg	2,94	2,07	2,44	117,9
Sok jabłkowy – za 1 l	3,64	3,72	3,63	97,6
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl. (w latach 2010 i 2014 – z elanowełny)	467,17	473,67	662,30	x
Półbuty męskie skórzane na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	164,09	191,53	197,64	103,2
Ciepła woda – za 1 m ³	17,89	21,34	21,68	101,6
Proszek do prania – za 280 g (w latach 2010 i 2014 – za 400 g)	4,43	5,19	5,33	x
Wizyta u lekarza specjalisty	69,63	87,45	90,26	103,2
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,23	2,72	2,71	99,6
Bilet do kina	15,23	17,86	18,39	103,0
woj. d o ł n o ś ł a s k i e				
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	2,32	2,41	2,47	102,5
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,55	14,96	14,43	96,5
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,83	6,75	6,43	95,3
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	23,29	24,91	24,60	98,8
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5%, sterylizowane – za 1 l	2,72	3,03	2,86	94,4
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	4,22	4,55	4,08	89,7
Cebula – za 1 kg	2,38	1,69	2,24	132,5
Ziemniaki – za 1 kg	1,46	0,84	1,23	146,4
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,04	2,23	2,46	110,3
Sok jabłkowy – za 1 l	3,57	3,84	3,75	97,7
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl. (w latach 2010 i 2014 – z elanowełny)	458,25	424,00	575,13	x
Półbuty męskie skórzane na podeszwie nieskórzanej – za 1 parę	170,76	178,52	191,76	107,4
Ciepła woda – za 1 m ³	15,36	18,18	18,59	102,3
Proszek do prania – za 280 g (w latach 2010 i 2014 – za 400 g)	4,62	5,29	5,31	x
Wizyta u lekarza specjalisty	75,29	95,88	101,18	105,5
Bilet normalny na przejazd jednorazowy autobusem miejskim	2,25	2,47	2,55	103,2
Bilet normalny do kina	14,86	17,57	17,83	101,5

Wykres 35. **Zmiany cen detalicznych wybranych towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku w województwie dolnośląskim w 2015 r.**

Dane prezentujące ceny towarów i usług konsumpcyjnych w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”.

Jak również w Banku Danych Lokalnych.

ROLNICTWO

■ WARUNKI AGROMETEOROLOGICZNE

od jesieni 2014 r. do jesieni 2015 r.

Jesień 2014 r. była ciepła i długa. Pogoda sprzyjała pracom polowym. Średnia temperatura we wrześniu wahała się od 10 do 20°C. Warunki wilgotnościowe były korzystne, zakończono siewy rzepaku ozimego i jęczmienia ozimego. Zbiór ziemniaków był na ukończeniu, trwał jeszcze zbiór buraków cukrowych (stan plantacji był dobry). W październiku 2014 r. temperatura wahała się od 10 do 15°C, z przelotnymi opadami deszczu. W trzeciej dekadzie miesiąca nastąpiło ochłodzenie - temperatura w nocy była bliska 0°C. Warunki meteorologiczne sprzyjały pracom polowym - realizowano zbiory kukurydzy oraz buraków cukrowych. Oziminy w większości zostały zasiane, trwał jedynie siew pszenicy ozimej. Pierwsza dekada listopada była ciepła (temperatura około 2-10°C), w drugiej dekadzie temperatura wzrosła do 10-15°C, a pod koniec miesiąca wynosiła 2-5°C. Zakończono zbiór buraków cukrowych i kukurydzy oraz siewy zbóż ozimych. Stan plantacji pszenicy ozimej był dobry. Długa jesień pozwoliła na odpowiednie rozkrzewienie się roślin.

W styczniu 2015 r. wystąpiły przelotne opady śniegu oraz temperatury poniżej 0°C. Wykonywane były orki, których nie przeprowadzono jesienią. Średnia temperatura w lutym była dodatnia. Powyższe warunki sprzyjały rozwojowi patogenów grzybowych zbóż (np. mączniaka prawdziwego) oraz nadmiernemu rozkrzewieniu roślin.

W I dekadzie marca 2015 r. temperatura powietrza wynosiła około 5°C, w II dekadzie wzrastała do 10°C w dzień. Na początku miesiąca występowały niedobory wody w glebie, koniec miesiąca poprawił ten stan - w III dekadzie marca wystąpiły duże opady deszczu. Zboża ozime, rzepak, oraz uprawy sadownicze przetrzymały dobrze. Początek kwietnia był chłodny od 0 do 5°C z opadami deszczu oraz śniegu, w II dekadzie temperatura dochodziła do 10°C, a w III dekadzie wynosiła około 10-15°C. Drzewa owocowe zaczęły kwitnąć na początku miesiąca. W kwietniu kwitły również truskawki. Stan upraw ozimych był podobny jak w roku ubiegłym. Siew zbóż jarych został zakończony, sadzone były buraki cukrowe i ziemniaki. W połowie kwietnia rozpoczęto siewy kukurydzy. W III dekadzie kwietnia zaczął kwitnąć rzepak. Warunki pogodowe wpłynęły na pękanie łodyg rzepaku. Część rolników przesiewała buraki cukrowe. W maju 2015 r. wilgotność gleby była niedostateczna. Zboża jare przetrzymały w słabej kondycji, rzepak ozimy – przekwitł. Rośliny okopowe były w dość dobrej kondycji. Pod koniec maja dokonano pierwszego pokosu traw. W uprawach sadowniczych nie stwierdzono uszkodzeń przymrozkowych. Na przełomie maja i czerwca na jabłoniach, brzoskwiniach i wiśniach pojawiły się zawiązki owoców. W pierwszym tygodniu czerwca temperatura była wysoka 20-25°C, w drugim i trzecim tygodniu po opadach deszczu spadła do 10-15°C, pod koniec miesiąca wynosiła 15-20°C. Występujące opady były niewystarczające aby poprawić znacząco warunki wilgotnościowe gleby. Utrzymujące się niekorzystne warunki niedoboru wody miały negatywny wpływ na zboża ozime i jare oraz rośliny okopowe. Temperatura w lipcu 2015 r. wahała się od 20 do 32°C, występowały opady deszczu. Gwałtowna burza z opadami gradu 19 lipca, spowodowała wylegnięcia upraw. Pomimo opadów deficyt wody w glebie nadal się utrzymywał, co wpływało na obniżkę plonów. Zbiory zbóż ozimych oraz rzepaku w lipcu były dość zaawansowane - ciepła i sucha pogoda wpłynęła na szybsze dojrzewanie roślin. Pierwsza połowa sierpnia również była bardzo ciepła (do 38°C) z niewielkimi opadami deszczu, co sprzyjało zbiorom roślin. Około 15 sierpnia zbiory jęczmienia ozimego zostały zakończone. Zbiory pozostałych zbóż oraz rzepaku były prawie na ukończeniu (80-90%). Utrudniony był siew rzepaku ozimego ze względu na nadmierne wysuszenie gleby. Również w uprawach ogrodniczych szacowano niewielki spadek plonów ze względu na złe warunki wilgotnościowe. Skoszono około 60% powierzchni łąk. Zbiór był niski i słabej jakości. Zapowiadał się również niższy plon roślin okopowych. Ziemniaki były drobne z mniejszą ilością bulw, drobniejsze były również buraki. W 2015 r. I dekada września była ciepła, z temperaturą dochodzącą do 25°C. W II dekadzie temperatura spadła do 20°C, w III dekadzie wynosiła około 10-15°C. Niestety opady wystąpiły tylko kilka razy i były przelotne. Utrzymywał się niedobór wody w glebie. Warunki te wpłynęły na opóźnienie zbiorów roślin. Również siewy roślin ozimych były opóźnione w porównaniu do roku poprzedniego. Rzekap ozimy posiany wcześniej wschodził, obserwowane były ubytki we wschodach i były one nierównomierne.

Tabl. 16. Wybrane dane dotyczące rolnictwa

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
P o l s k a			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi	35,1	40,8	36,7
rzepak i rzepik	23,6	34,4	28,5 ^a
ziemniaki ^b	219	278	210 ^a
buraki cukrowe	484	683*	520 ^a
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu) ^c :			
bydło	38,6	40,7	41,0
trzoda chlewna	102,6	80,5	80,0
owce	1,8	1,5	1,6
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	1031,5	892,0	1004,6
Przeciętne ceny skupu w zł ^a :			
ziarno pszenicy za 1 dt	59,84	68,36	66,83
ziarno żyta za 1 dt	42,12	53,34	51,42
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	50,86	51,99	51,15
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,56	5,96	6,02
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,89	4,82	4,30
mleko krowie za 1 l	1,07	1,37	1,13
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	64,91	84,97	75,59
ziarno żyta za 1 dt	48,58	63,91	58,67
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	98,51	100,19	82,04
prosię na chów za 1 szt.	130,20	164,52	154,03
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Plony z 1 ha w dt:			
zboża podstawowe z mieszkankami zbożowymi	45,1	49,9	47,3
rzepak i rzepik	20,7	33,0*	28,7 ^a
ziemniaki ^b	215	294	209 ^a
buraki cukrowe	540	752	503 ^a
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha			
użytków rolnych w szt. (stan w czerwcu) ^c :			
bydło	11,9	11,4	11,9
trzoda chlewna	32,7*	21,5	23,1
owce	1,4	1,2	1,2
drób kurzy (w wieku powyżej 2 tygodni)	650,5	602,3	712,0
Przeciętne ceny skupu w zł ^a :			
ziarno pszenicy za 1 dt	60,15	65,83	65,57
ziarno żyta za 1 dt	38,13	51,56	50,87
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	47,89	46,15	47,20
żywiec rzeźny wołowy (bez cieląt) za 1 kg	4,42	5,62	5,91
żywiec rzeźny wieprzowy za 1 kg	3,97	4,81	4,36
mleko krowie za 1 l	1,06	1,46	1,17
Ceny na targowiskach w zł:			
ziarno pszenicy za 1 dt	71,65	86,01	78,51
ziarno żyta za 1 dt	69,50	.	70,00
ziemniaki jadalne (bez wczesnych) za 1 dt	107,00	112,75	88,01
prosię na chów za 1 szt.	.	.	.

a Dane nieostateczne. b Bez ogrodów przydomowych. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.

▪ PRODUKCJA ROŚLINNA

W 2015 r. zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, rzepaku i rzepiku oraz ziemniaków były mniejsze niż przed rokiem. Pomimo, że w skali roku, powierzchnia uprawy tych ziemiopłodów uległa zwiększeniu, to plonowanie tych gatunków zmniejszyło się. W przypadku buraków cukrowych odnotowano w skali roku zmniejszenie zarówno powierzchni zasiewów, jak i zbiorów, a w rezultacie niższe plonowanie.

W 2015 r. według wynikowego szacunku produkcji głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych, powierzchnia zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosła 425,1 tys. ha i była większa o 1,5% niż w roku poprzednim oraz o 0,4% mniejsza niż w 2010 r. Plony uzyskane z 1 ha powierzchni zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2015 r. osiągnęły poziom 47,3 dt i były niższe o 2,6 dt (tj. o 5,2%) niż plony uzyskane w 2014 r. W kraju plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosły 36,7 dt/ha i były mniejsze o 10,0% niż w 2014 r. Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 2011,1 tys. ton, czyli mniej o 3,7% niż przed rokiem, ale więcej o 5,0% niż w 2010 r.

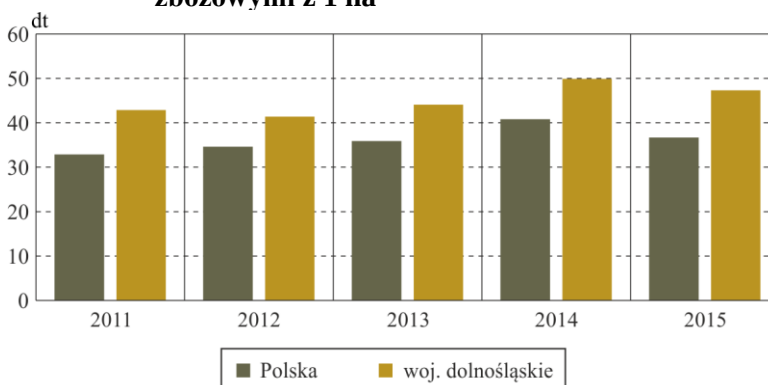
W kraju zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oszacowano na 24740,6 tys. ton, tj. mniej o 9,5% niż w 2014 r.

W województwie dolnośląskim powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w 2015 r. wyniosła 133,7 tys. ha i było to więcej o 1,3% niż w poprzednim roku. Plony z 1 ha wyniosły 28,7 dt, tj. mniej o 13,0% niż w 2014 r., ale w porównaniu z 2010 r. więcej o 38,6%. Zbiory rzepaku i rzepiku oszacowano na 384,0 tys. ton

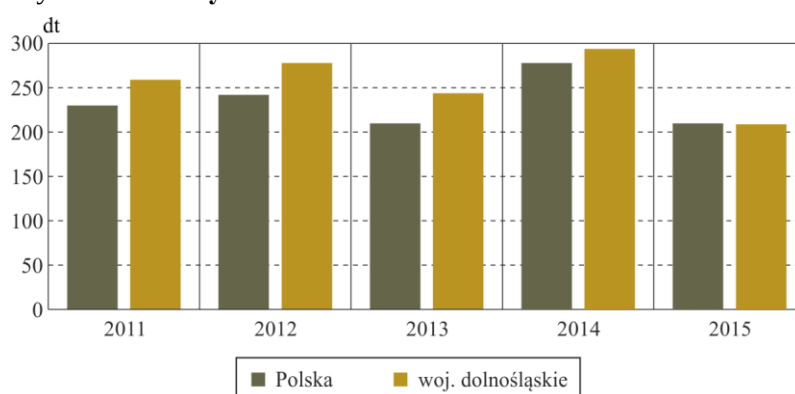
(w kraju 2700,8 tys. ton). Były one mniejsze o 11,9% od notowanych w 2014 r. (w kraju – mniejsze o 17,6%). Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w 2015 r. wynosiła 13,1 tys. ha i była o 24,4% mniejsza niż rok wcześniej. Uzyskane z 1 ha plony buraków cukrowych wyniosły 503 dt i były niższe o 33,1% od plonów uzyskanych w 2014 r. oraz o 6,9% w porównaniu z plonami w 2010 r. W kraju plony buraków cukrowych były o 23,9% niższe niż w ubiegłym roku, ale o 7,4% wyższe od uzyskanych w 2010 r. W województwie zbiory buraków cukrowych w 2015 r. wyniosły 657,8 tys. ton i były znacznie mniejsze w porównaniu z rokiem poprzednim, tj. o 49,5%.

W 2015 r. powierzchnia uprawy ziemniaków wyniosła 20,7 tys. ha i była większa o 39,6% niż w 2014 r., ale o 7,4% mniejsza niż w 2010 r. Plony ziemniaków w porównaniu z 2014 rokiem były mniejsze o 29,0% i wyniosły 209 ha/dt, a w relacji do plonów uzyskanych w 2010 r. były mniejsze o 9,9%. W kraju plony ziemniaków były niższe w skali roku – o 24,3% (210 ha/dt).

Wykres 36. Plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi z 1 ha

Wykres 37. Plony ziemniaków z 1 ha

▪ POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

W 2015 r. w odniesieniu do roku poprzedniego zanotowano niewielki wzrost liczebności populacji bydła ogółem. Odnotowano również wzrost pogłowia trzody chlewnej oraz pogłowia drobiu. Zmniejszyło się natomiast stado owiec.

Według stanu na dzień 1 czerwca 2015 r. pogłowie bydła liczyło 107,9 tys. szt., co stanowiło 1,8% pogłowia bydła w kraju. W porównaniu do 2014 r. liczebność stada bydła zwiększyła się o 0,9% (wobec wzrostu o 4,1% w 2014 r.). Dolnośląskie w 2015 r. było jednym z województw z najmniejszą liczbą pogłowia bydła (13. lokata w kraju). W ogólnym pogłowie bydła 39,1% stanowiły krowy (wobec 39,9% w 2014 r.). W relacji do roku poprzedniego pogłowie cieląt w wieku do 1 roku zmniejszyło się o 2,6%, a krów o 1,9%. W skali roku zmieniła się struktura stada bydła według grup wiekowych. Zmniejszył się udział cieląt w wieku poniżej 1 roku oraz krów po 0,9 p.proc., a zwiększył się udział bydła młodego w wieku 1-2 lata o 3,1 p.proc.

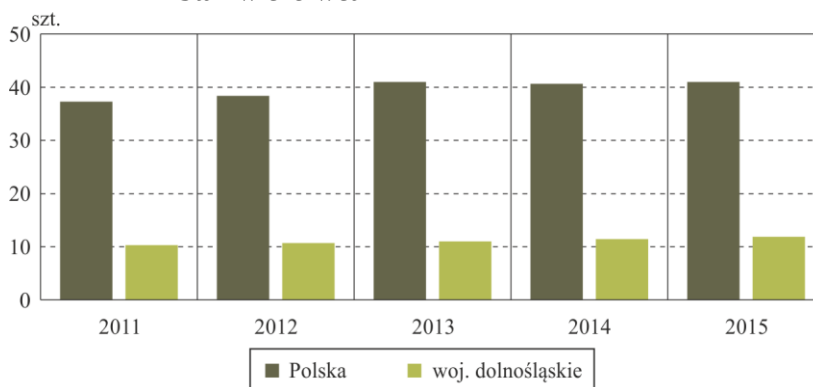
Według stanu na dzień 1 czerwca 2015 r. stado owiec liczyło 10,8 tys. szt. i stanowiło 4,7% (przed rokiem 5,1%) pogłowia krajowego. W porównaniu z 2014 r. populacja owiec zmniejszyła się o 5,7%.

Pogłowie trzody chlewnej według stanu na dzień 1 czerwca 2015 r. ukształtowało się na poziomie 210,3 tys. szt. i stanowiło 1,8% w ogólnokrajowym pogłowie świń. W odniesieniu do 2014 r. wielkość stada trzody chlewnej zwiększyła się o 4,6% (wobec spadku o 3,6% w 2014 r.). Województwo dolnośląskie było jednym z województw z najmniejszą liczebnością trzody chlewnej (13. lokata w kraju).

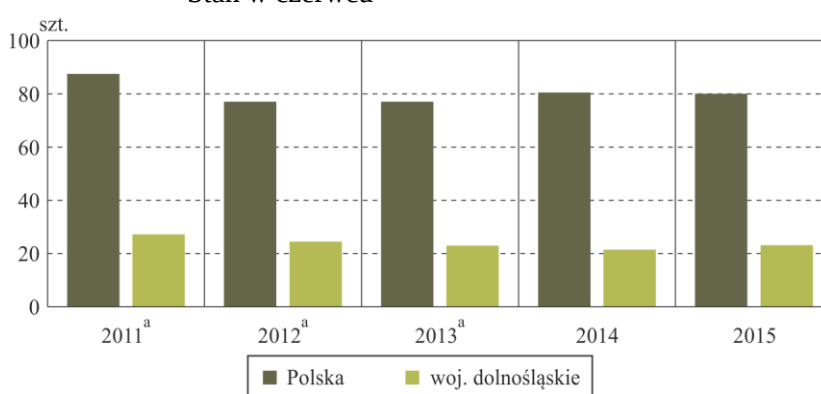
Pogłowie drobiu ogółem w czerwcu 2015 r. wynosiło 7082,0 tys. szt. i stanowiło 4,3% pogłowia w Polsce (przed rokiem – 4,1%). W porównaniu z rokiem poprzednim liczebność drobiu w województwie zwiększyła się o 16,4%. Pogłowie drobiu kurzego stanowiło 91,4% pogłowia drobiu ogółem (przed rokiem 92,5%).

Badania pogłowia trzody chlewnej prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, a badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich oraz produkcji zwierzęcej – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu.

Wykres 38. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych
Stan w czerwcu

Wykres 39. Obsada świń na 100 ha użytków rolnych
Stan w czerwcu

^a Stan w końcu lipca.

▪ SKUP PRODUKTÓW ROLNYCH

W 2015 r. do skupu, w województwie dolnośląskim, producenci dostarczyli więcej niż przed rokiem ziarna zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi, w tym pszenicy i pszenżyta oraz jęczmienia. Większa niż przed rokiem była również podaż żywca wieprzowego i wołowego. Skupiono więcej mleka krowiego oraz jaj kurzych konsumpcyjnych.

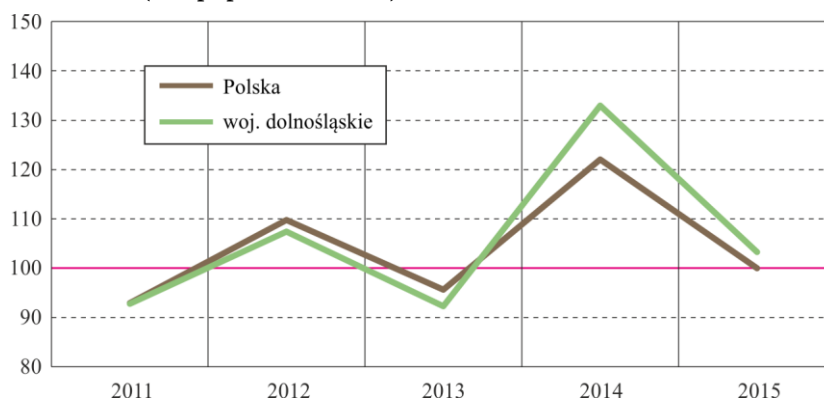
W 2015 r. na rynku rolnym skupiono 1655,7 tys. ton ziarna zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego), co stanowiło 16,9% skupu ogólnokrajowego. W odniesieniu do roku poprzedniego skup był wyższy o 3,3% (po wzroście o 32,9% w 2014 r.), a w relacji do 2010 r. zwiększył się o 26,2%. W kraju w skali roku skup zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) pozostał na poziomie sprzed roku.

Skup pszenicy wyniósł 1316,4 tys. ton, tj. więcej o 0,8% niż przed rokiem. W 2015 r. pszenica stanowiła 19,5% skupu krajowego (przed rokiem 19,3%). Na rynku rolnym skupiono w analizowanym roku 224,0 tys. ton jęczmienia, tj. więcej o 19,3% w odniesieniu do 2014 r. Skup jęczmienia stanowił 26,1% ogólnokrajowego skupu tego ziarna.

W 2015 r. skup żyta wyniósł 39,3 tys. ton, a pszenżyta – 68,6 tys. ton. W porównaniu do 2014 r. zanotowano spadek skupu żyta o 30,2%, natomiast znaczny wzrost skupu pszenżyta o 39,6%.

W 2015 r. producenci z województwa dolnośląskiego dostarczyli do skupu 170,2 tys. ton ziemniaków, tj. o 17,9% mniej niż przed rokiem, w tym 118,0 tys. ton ziemniaków jadalnych (bez wczesnych), tj. o 21,2% mniej niż w roku ubiegłym.

Wykres 40. **Dynamika skupu zbóż podstawowych^a**
(rok poprzedni = 100)

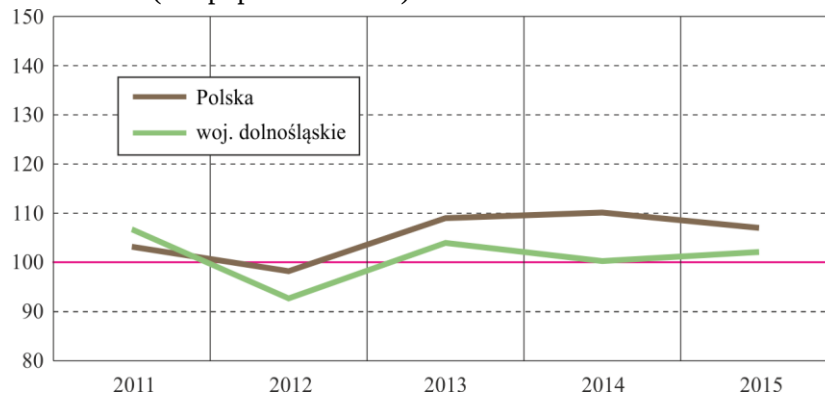
a Łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego.

Wykres 41. **Dynamika skupu pszenicy^a**
(rok poprzedni = 100)

a Bez ziarna siewnego.

Wykres 42. **Dynamika skupu żywca rzeźnego ogółem^a**
(rok poprzedni = 100)

a W wadze żywej.

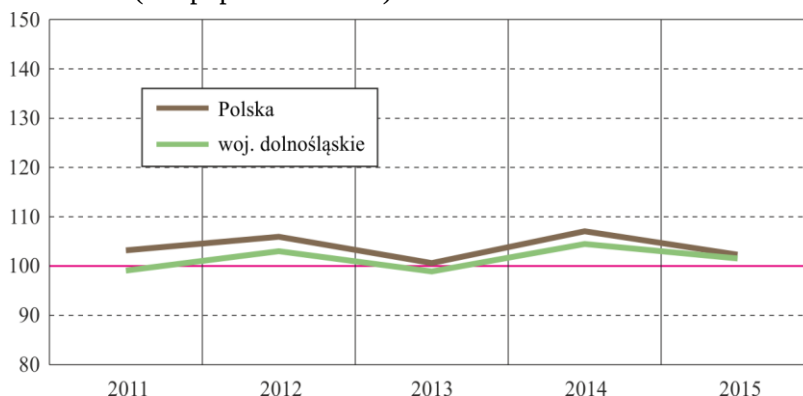
Skup ziemniaków w kraju, w skali roku, zmniejszył się o 5,2%. W 2015 r. udział skupu ziemniaków w krajowym skupie tego surowca wyniósł 11,1%.

Skup żywca rzeźnego w wadze żywej w 2015 r. wyniósł 108,1 tys. ton (tj. 1,9% skupu ogólnokrajowego) i w skali roku zwiększył się o 2,1% (wobec wzrostu o 0,3% w 2014 r.). W kraju skup żywca rzeźnego w wadze żywej w skali roku zwiększył się o 7,0%.

W 2015 r. podaż żywca wieprzowego wyniosła 15,4 tys. ton i była wyższa w skali roku o 25,3% (wobec spadku o 33,6% w 2014 r.). Skup żywca wołowego ukształtował się na poziomie 18,4 tys. ton, tj. większym o 31,3% niż przed rokiem (w 2014 r. więcej o 15,3%). W 2015 r. skupiono 74,2 tys. ton żywca drobiowego, tj. mniej o 6,5% w ujęciu rocznym (w 2014 r. więcej o 6,3%). Z analizy danych za 2015 r. wynika, że dostarczony do skupu przez producentów z województwa dolnośląskiego żywiec wieprzowy stanowił 0,7% skupu krajowego tego surowca, wołowy – 2,2%, a drobiowy – 2,8%.

W 2015 r. skup mleka krowiego wyniósł 164,2 mln litrów (tj. 1,6% ogółu mleka skupionego w kraju) i był większy o 1,6% w porównaniu do roku poprzedniego. Skup jaj kurzych konsumpcyjnych w 2015 r. był większy niż w roku poprzednim o 24,2%. W 2015 r. skup jaj kurzych konsumpcyjnych wyniósł 57,2 mln sztuk (tj. 5,3% skupu krajowego).

Wykres 43. Dynamika skupu mleka krowiego
(rok poprzedni = 100)

■ CENY PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH

W 2015 r., w odniesieniu do roku poprzedniego, odnotowano spadek cen większości produktów rolnych w skupie. Na niższym poziomie w relacji do roku poprzedniego ukształtowały się ceny m.in.: mleka, żywca wieprzowego i drobiowego oraz pszenżyta, pszenicy i żyta, jak również jaj kurzych konsumpcyjnych.

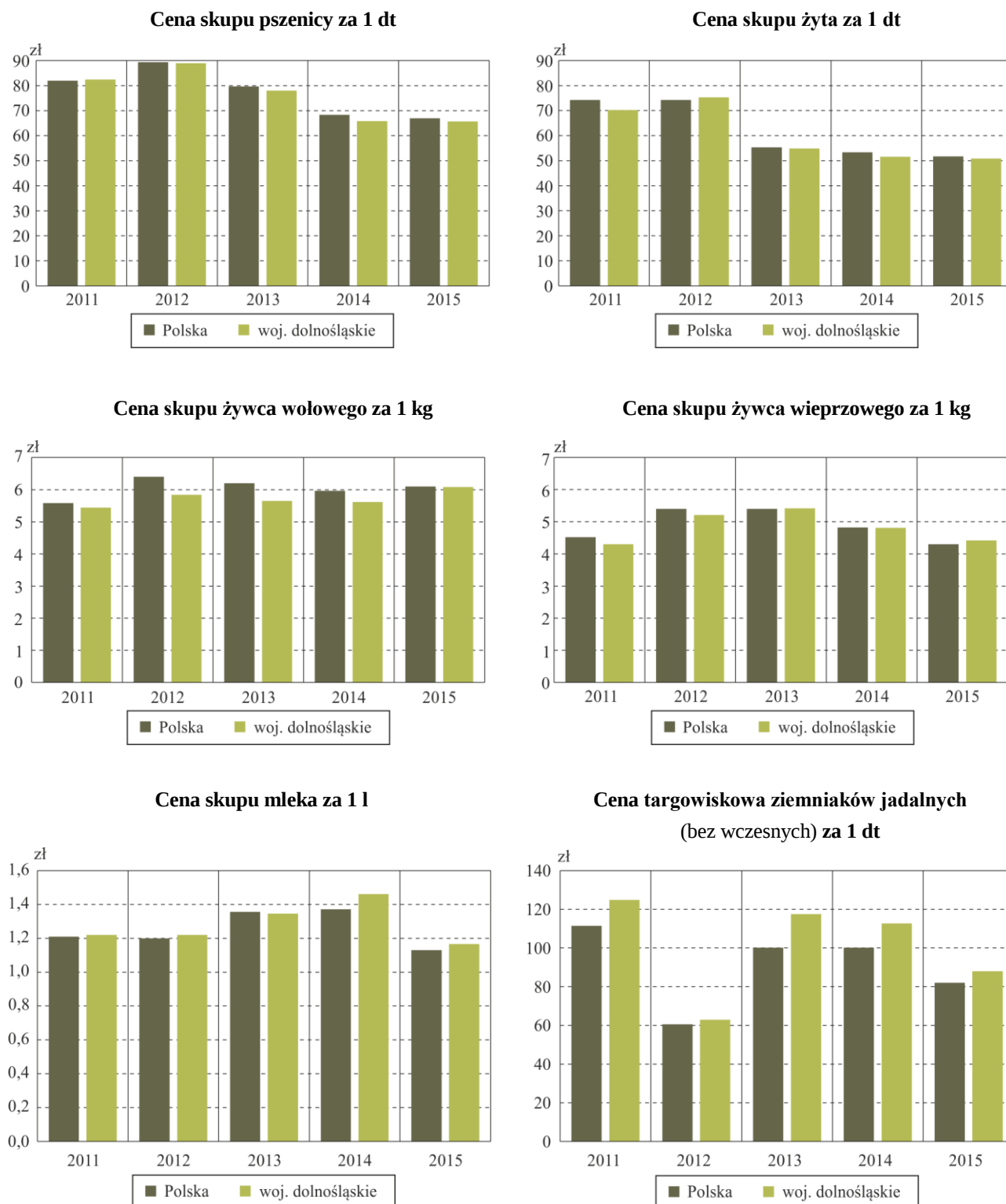
W 2015 r. przeciętna cena skupu zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) wyniosła 64,52 zł za 1 dt (w kraju 63,43 zł) i była niższa o 0,4% niż przed rokiem. Średnia cena skupu pszenicy w województwie w omawianym roku wyniosła 65,57 zł za 1 dt (w kraju – 66,83 zł) i była w skali roku niższa o 0,4%.

Przeciętne roczne ceny skupu obliczono jako iloraz wartości (w cenach bieżących bez VAT) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

Przeciętne roczne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Na targowiskach za 1 dt pszenicy płacono 78,51 zł (w kraju – 75,59 zł), tj. mniej o 8,7% niż w 2014 r. W porównaniu z 2010 r. cena pszenicy w skupie wzrosła o 9,0%, a na targowiskach o 9,6%.

Wykres 44. Ceny produktów rolnych w skupie i na targowiskach

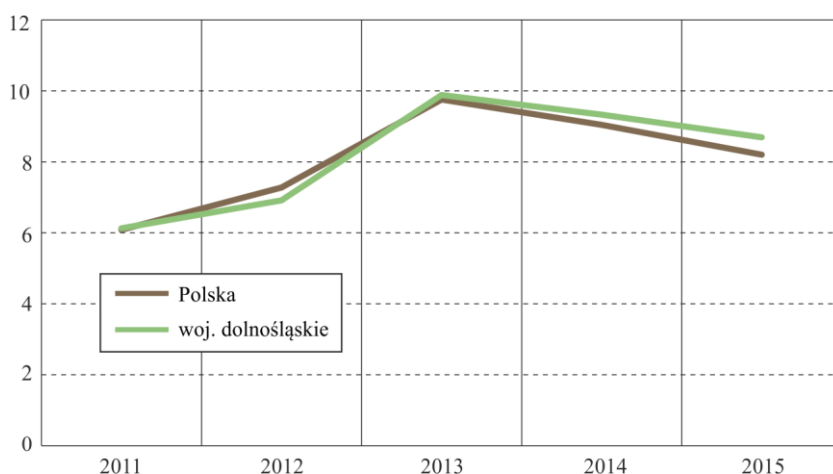

Średnia cena żyta w skupie w 2015 r. kształtowała się na poziomie 50,87 zł za dt (w kraju – 51,42 zł), i była niższa o 1,4% w porównaniu z 2014 r., natomiast w relacji do 2010 r. – wyższa o 33,4%. Cena jęczmienia wyniosła 65,21 zł za dt (w kraju 61,04 zł) i było to więcej w porównaniu do poprzedniego roku o 2,2%. Za 1 dt pszenżyta w skupie płacono 51,87 zł (w kraju – 56,23 zł), tj. o 8,9% mniej niż przed rokiem. W relacji do 2010 r. średnie ceny jęczmienia i pszenżyta w skupie wzrosły odpowiednio – o 21,9% i o 7,8%.

W 2015 r. za ziemniaki jadalne (bez wczesnych) w skupie płacono 47,20 zł za dt (w kraju – 51,15 zł), tj. więcej w skali roku o 2,3%, a w porównaniu z 2010 r. - mniej o 1,4%. Na targowiskach cena ziemniaków jadalnych kształtowała się na poziomie 88,01 zł za dt (w Polsce – 82,04 zł) i była niższa zarówno w relacji do 2014 r., jak i 2010 r. (odpowiednio o 21,9% i o 17,7%).

W omawianym roku cena skupu 1 kg żywca wołowego w wadze żywej wyniosła 5,91 zł (w kraju – 6,02 zł) i była wyższa o 5,2% niż rok wcześniej i o 33,6% wyższa niż w 2010 r. Cena żywca wieprzowego osiągnęła w 2015 r. wartość 4,36 zł za kg (w kraju – 4,30 zł), tj. niższą o 9,3% niż w 2014 r. i wyższą o 9,7% w porównaniu ze średnią ceną notowaną w 2010 r.

Wykres 45. **Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta w skupie**

W 2015 r. relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen żyta w skupie ukształtowała się na poziomie 8,6 (wobec 9,3 w 2014 r. i 10,4 w 2010 r.). W kraju relacja ta kształtowała się na poziomie 8,4. W styczniu 2015 r. za 1 kg żywca wieprzowego w skupie można było kupić 8,1 kg żyta, podczas gdy w grudniu już tylko 7,4 kg. Najwięcej żyta za 1 kg żywca wieprzowego można było kupić w czerwcu (10,3 kg).

W 2015 r. średnia cena skupu drobiu wyniosła 3,99 zł za kg (w kraju – 3,94 zł) i była niższa o 4,6% w porównaniu z zanotowaną w poprzednim roku.

W 2015 r. średnia roczna cena mleka krowiego wyniosła 1,17 zł za litr – spadek w porównaniu do poprzedniego roku o 20,1%, a w relacji do 2010 r. – wzrost o 9,6%. W kraju za 1 litr mleka płacono średnio 1,13 zł.

W skali roku średnia cena w skupie jaj kurzych konsumpcyjnych była niższa niż rok wcześniej o 11,5% i wyniosła 0,25 zł za sztukę (w kraju 0,23 zł).

▪ GLOBALNA, KOŃCOWA I TOWAROWA PRODUKCJA ROLNICZA

W 2014 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, zwiększyła się globalna, końcowa oraz towarowa produkcja rolnicza (w cenach stałych). We wszystkich rodzajach produkcji rolniczej odnotowano wzrost zarówno produkcji zwierzęcej jak i roślinnej.

W 2014 r. w ogólnej wartości globalnej produkcji rolniczej 23,3% stanowiła produkcja zwierzęca, natomiast pozostałe 76,7% przypadało na dominującą produkcję roślinną (w kraju odpowiednio 48,9% i 51,1%). Globalna produkcja rolnicza, w odniesieniu do roku poprzedniego zwiększyła się (w cenach stałych) – o 13,0%, przy czym produkcja roślinna – o 15,2%, a produkcja zwierzęca – o 6,6%.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Wartość produkcji końcowej w skali roku zwiększyła się (w cenach stałych) o 9,3% (w 2013 r. wzrost o 7,3%). Na wzrost produkcji końcowej wpłynął zarówno wzrost produkcji roślinnej o 10,4%, jak i produkcji zwierzęcej o 6,8%.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Dane dotyczące globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej nie uwzględniają płatności uzupełniających do powierzchni upraw (m.in. chmielu, tytoniu, zbóż oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na nasiona oraz na paszę).

Towarowa produkcja rolnicza była wyższa (w cenach stałych) o 14,0% od uzyskanej w 2013 r. (kiedy notowano spadek o 0,5%). W towarowej produkcji rolniczej wystąpił wzrost o 17,6% wartości produkcji roślinnej (wobec spadku o 2,6% w 2013 r.) oraz o 5,1% – produkcji zwierzęcej (wobec wzrostu o 6,0% rok wcześniej).

Sprzedaż produktów rolnych w obrocie targowiskowym zwiększyła się o 21,1% (wobec spadku o 9,2% w poprzednim roku), a skup produktów rolnych – o 12,5% (w 2013 r. wzrost o 1,4%).

W analizowanym roku udział województwa w ogólnokrajowej globalnej i końcowej produkcji rolniczej wyniósł – po 4,6%, a w przypadku towarowej produkcji rolniczej – 4,7%.

Dane prezentujące rolnictwo w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- „Wynikowy szacunek produkcji głównych ziemiopłodów rolnych w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
- „Pogłowie zwierząt gospodarskich w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
- „Rolnictwo w województwie dolnośląskim” – publikacja dostępna co dwa lata również na płycie CD, jak również w Banku Danych Lokalnych.

PRZEMYSŁ

W 2015 r. produkcja sprzedana przemysłu (w cenach stałych) była wyższa niż przed rokiem. W porównaniu z 2014 r. odnotowano zarówno wzrost wydajności pracy, która jest mierzona wartością produkcji sprzedanej na 1 zatrudnionego, jak i wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle.

Produkcja sprzedana przemysłu w 2015 r. osiągnęła wartość 110,0 mld zł (w cenach bieżących) i było to więcej o 3,4% (w cenach stałych) w relacji do poprzedniego roku (wobec wzrostu o 2,7% w 2014 r.). Wzrost produkcji sprzedanej przemysłu utrzymywał się przez wszystkie kwartalne okresy narastające 2015 r. W kraju produkcja sprzedana przemysłu zwiększyła się (w cenach stałych) w skali roku o 4,9% (wobec wzrostu o 3,3% w 2014 r.).

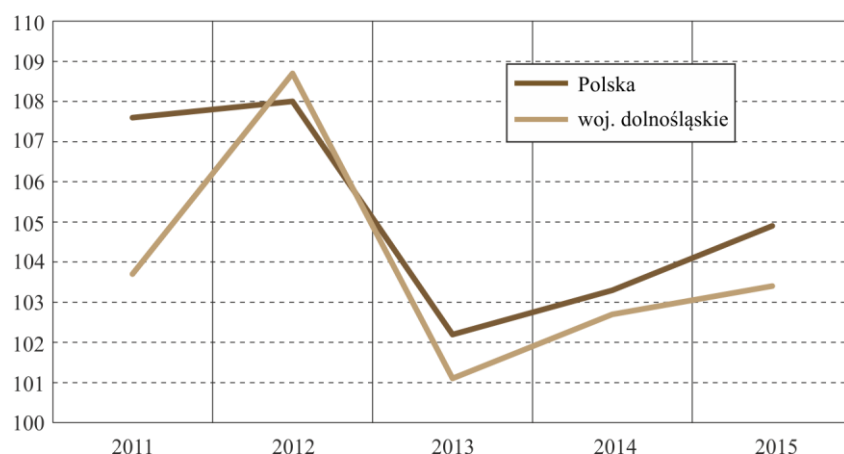
Dane o produkcji sprzedanej przemysłu dotyczą działalności przemysłowej i nieprzemysłowej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” i obejmują:

- *wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;*
- *wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;*
- *zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;*
- *wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;*
- *produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.*

Tabl. 17. **Przemysł**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
P o l s k a			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	945306,9	1166591,0	1197028,5
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	83,0	85,4	85,9
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	2442,2	2472,9	2510,7
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	88862,0	105578,3	110000,2
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	72,6	79,1	80,4
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	209,4	207,5	212,2
m. W r o c ł a w			
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) w mln zł	15619,7	17868,2	18313,1
Udział produkcji sprzedanej przetwórstwa przemysłowego w produkcji sprzedanej przemysłu (ceny bieżące) w %	77,2	89,4	89,2
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle w tys.	43,2	39,2	38,8

Wykres 46. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu**
(ceny stałe; 2010 = 100)

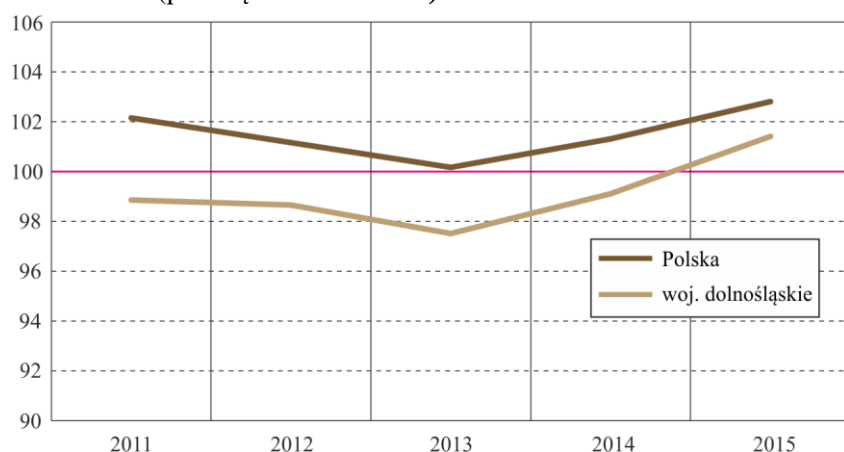

sprzedanej przemysłu miały m.in. produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (20,5%, przed rokiem 20,3%) oraz produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (8,8% wobec 8,7% w 2014 r.). W kraju produkcja sprzedana w przetwórstwie przemysłowym w skali roku wzrosła (w cenach stałych) o 5,8% (wobec wzrostu o 4,6% w 2014 r.).

W 2015 r. wzrost produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach stałych) w ujęciu rocznym wystąpił w 16 (spośród 23) działach przetwórstwa przemysłowego. Spośród działów o wysokim udziale (3,0% i więcej) w strukturze produkcji sprzedanej przemysłu wyższa niż przed rokiem (w cenach stałych) była m.in. produkcja papieru i wyrobów z papieru (o 17,2%), produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (o 15,1%), produkcja urządzeń elektrycznych (o 12,9%) oraz produkcja maszyn i urządzeń (o 12,7%).

*Dane o wartości **produkcji sprzedanej przemysłu** prezentowano bez VAT i podatku akcyzowego, natomiast łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług – w tzw. cenach bazowych.*

Wykres 47. **Dynamika przeciętnego zatrudnienia w przemyśle**
(przeciętna 2010 = 100)

Nadal największy odsetek stanowili zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym (83,1%). Na zwiększenie w skali roku przeciętnego zatrudnienia w przemyśle wpłynął wzrost przeciętnego zatrudnienia głównie w przetwórstwie przemysłowym o 2,4% (wobec wzrostu o 2,0% rok wcześniej) oraz w dostawie wody, gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji o 5,1% (wobec wzrostu o 6,5% w 2014 r.).

W kraju w przetwórstwie przemysłowym w relacji do 2014 r. również odnotowano zwiększenie przeciętnego zatrudnienia o 2,6% (wobec wzrostu – o 2,1% w 2014 r.).

Wraz ze wzrostem produkcji sprzedanej przemysłu, w skali roku odnotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle – o 2,3%, a w relacji do 2010 r. – o 1,3%. W kraju zanotowano wzrost przeciętnego zatrudnienia w przemyśle w skali roku o 1,5%. W 2015 r. przeciętne zatrudnienie w przemyśle w województwie ukształtowało się na poziomie 212,2 tys. osób.

Tabl. 18. **Dynamika produkcji sprzedanej przemysłu w województwie dolnośląskim** (ceny stałe)

Sekcje i działy	2014				2015			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	101,4	101,6	102,8	102,7	106,2	104,0	103,4	103,4
w tym:								
Przetwórstwo przemysłowe	104,8	103,6	103,8	103,8	108,0	105,2	104,5	104,7
w tym:								
Produkcja artykułów spożywczych	93,9	101,2	98,0	96,8	99,0	91,9	96,2	94,0
Produkcja napojów	125,1	123,3	121,3	109,9	59,7	88,7	97,8	98,5
Produkcja wyrobów tekstylnych	103,2	105,2	106,4	110,4	135,3	127,9	126,6	128,2
Produkcja odzieży	101,5	104,4	105,4	105,2	99,0	94,1	95,2	108,6
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	121,3	130,9	138,3	139,5	106,5	93,5	92,1	90,6
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	89,5	95,8	100,7	106,7	121,7	120,8	117,7	117,2
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	125,2	126,1	121,7	94,8	113,6	119,5	124,2	118,6
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	108,6	103,5	107,3	105,7	97,0	90,8	91,3	91,6
Produkcja wyrobów farmaceutycznych ^Δ	68,6	71,7	77,5	83,6	94,7	99,6	159,7	167,7
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	119,9	118,7	118,2	112,5	105,7	105,1	98,6	99,5
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	118,7	113,8	107,7	108,4	126,9	119,1	117,2	115,1
Produkcja metali	100,1	102,8	100,1	103,8	102,7	102,8	100,1	96,3
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	107,5	101,2	103,1	102,9	103,0	103,6	102,3	104,9
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	85,5	91,5	92,8	92,4	98,5	94,0	94,7	101,3
Produkcja urządzeń elektrycznych	110,9	109,9	108,9	111,9	123,6	115,9	114,1	112,9
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	117,0	108,2	104,3	101,6	108,1	105,5	108,3	112,7
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep ^Δ	107,0	102,7	102,3	103,8	110,0	107,1	106,5	102,6
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego ...	119,8	96,4	108,1	119,1	129,3	165,9	135,8	141,2
Produkcja mebli	97,4	97,4	97,0	98,8	110,0	110,4	107,4	107,6
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	100,0	95,1	98,9	98,5	98,9	102,8	101,4	102,5

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego w 2015 r. wyniosła 518,3 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 1,2% wyższa (w cenach stałych) niż przed rokiem (w 2014 r. wzrost o 1,0%).

Dane prezentujące produkcję sprzedaną przemysłu w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych.

BUDOWNICTWO

W 2015 r. odnotowano obniżenie produkcji sprzedanej budownictwa w odniesieniu do roku poprzedniego. Zmniejszyła się również wartość sprzedaży produkcji budowlano-montażowej. Wyższa niż przed rokiem była wydajność pracy w budownictwie, przy jednoczesnym spadku przeciętnego zatrudnienia.

W 2015 r. produkcja sprzedana budownictwa (w cenach bieżących) ukształtowała się na poziomie 11765,2 mln zł i zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 5,6% (wobec wzrostu o 4,9% w 2014 r.). W kraju w skali roku produkcja sprzedana budownictwa wzrosła o 1,3% (przed rokiem wzrost o 1,4%).

Na spadek, w skali roku produkcji sprzedanej budownictwa miał wpływ odnotowany spadek produkcji w miesiącach od kwietnia do października. W tym największy – w lipcu 2015 r. (o 18,6%).

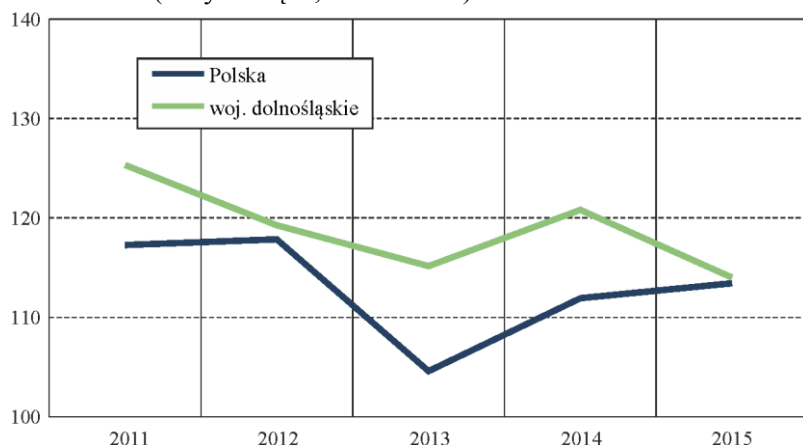
Dane o produkcji sprzedanej budownictwa dotyczą działalności budowlanej i niebudowlanej podmiotów gospodarczych zaliczanych do sekcji „Budownictwo”. Dane te obejmują:

- wartość sprzedanych wyrobów, półfabrykatów i części własnej produkcji (niezależnie od tego czy otrzymano za nie należne opłaty);
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. przemysłowych, budowlanych, jak i innych niż przemysłowe i budowlane;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

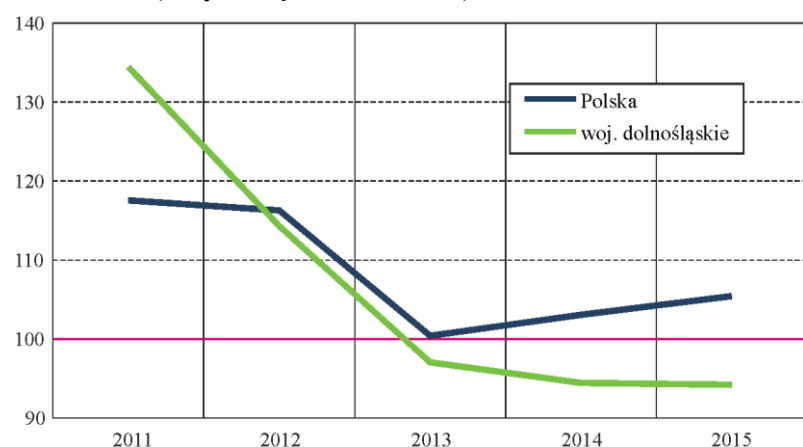
Tabl. 19. **Budownictwo**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
P o l s k a			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	160403,8	179569,5	181990,4
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	51,5	47,4	47,8
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	442,8	409,9	386,0
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	10318,3	12463,8	11765,2
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	60,2	47,0	49,7
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	32,0	27,6	26,0
m. W r o c ł a w			
Produkcja sprzedana budownictwa (ceny bieżące) w mln zł	3858,8	5242,7	5253,2
Udział produkcji budowlano-montażowej w produkcji sprzedanej budownictwa (ceny bieżące) w %	60,4	43,8	44,2
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie w tys.	11,6	9,8	9,1

Wykres 48. Dynamika produkcji sprzedanej budownictwa
(ceny bieżące; 2010 = 100)

Wykres 49. Dynamika produkcji budowlano-montażowej
(ceny bieżące; 2010 = 100)

Produkcja budowlano-montażowa w analizowanym roku wyniosła 5849,8 mln zł, tj. 49,7% ogólnej wartości produkcji sprzedanej budownictwa (w 2014 r. – 47,0%). Produkcja budowlano-montażowa w skali roku zmniejszyła się o 0,2%, przed rokiem o 2,7%. W kraju w skali roku produkcja budowlano-montażowa była wyższa o 2,3% (wobec wzrostu o 2,6% w 2014 r.).

W 2015 r. w województwie na spadek produkcji budowlano-montażowej w skali roku miał wpływ spadek produkcji w podmiotach zajmujących się wznoszeniem budynków (o 3,8%), w tym największy spadek odnotowano w podmiotach specjalizujących się w realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków (o 37,3%). W skali roku obniżyła się także produkcja w podmiotach realizujących roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 2,0%).

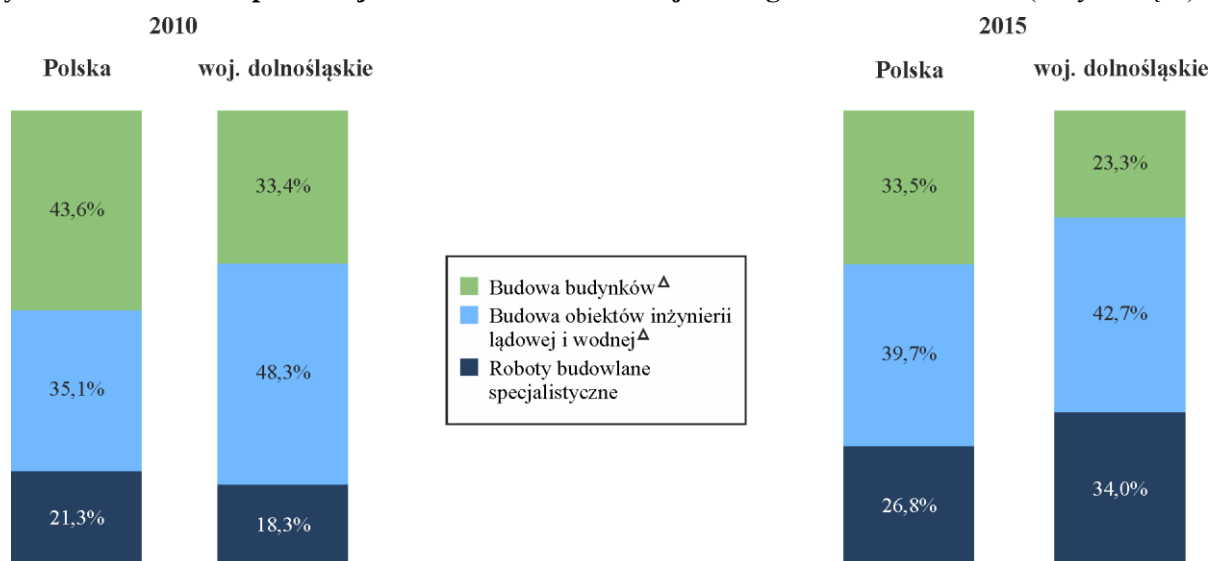
W tej grupie przedsiębiorstw największy spadek odnotowano wśród podmiotów wykonujących roboty związane z budową zarówno dróg kołowych i szynowych (o 10,9%), jak i pozostałych obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 4,2%).

Tabl. 20. Dynamika produkcji budowlano-montażowej w województwie dolnośląskim (ceny bieżące)

Działy	2014				2015			
	I-III	I-VI	I-IX	I-XII	I-III	I-VI	I-IX	I-XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	95,7	107,9	97,4	97,3	110,0	98,7	101,7	99,8
Budowa budynków ^Δ	73,1	80,9	73,3	70,6	92,9	88,2	89,9	96,2
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	98,9	124,4	107,7	108,9	154,5	105,2	108,3	98,0
Roboty budowlane specjalistyczne	121,5	124,2	114,2	113,1	96,6	100,5	103,4	104,7

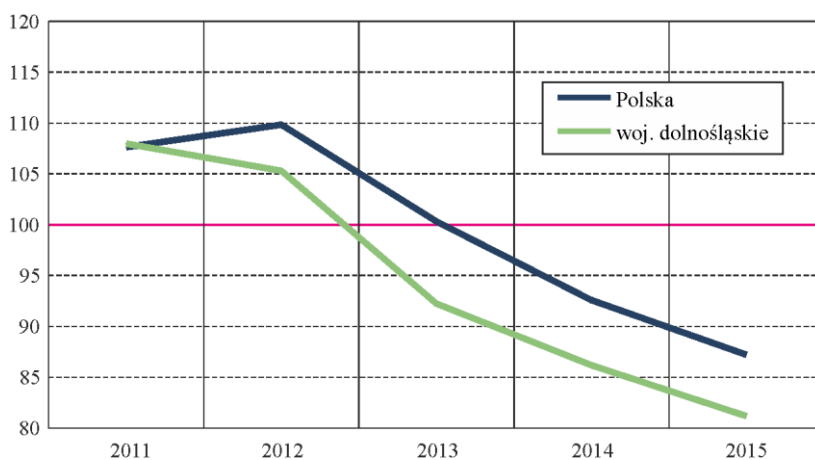
W podmiotach wykonujących roboty budowlane specjalistyczne produkcja zwiększyła się o 4,7%, w tym największy wzrost odnotowano wśród przedsiębiorstw zajmujących się rozbiórką i przygotowywaniem terenu pod budowę (o 36,8%) i wykonywaniem instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych (o 21,3%).

Wykres 50. Struktura produkcji budowlano-montażowej według działów PKD 2007 (ceny bieżące)

W 2015 r. zarówno w województwie, jak i kraju w skali roku odnotowano spadek przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (odpowiednio po 5,8%). Na obniżenie przeciętnego zatrudnienia w budownictwie wpływ miał przede wszystkim spadek przeciętnego zatrudnienia w przedsiębiorstwach, których podstawowym

Wykres 51. Dynamika przeciętnego zatrudnienia w budownictwie (przeciętna 2010 = 100)

rodzajem działalności była budowa budynków oraz budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej (po 7,5%). Wśród podmiotów zajmujących się robotami budowlanymi specjalistycznymi przeciętne zatrudnienie w relacji do 2014 r. zmniejszyło się o 2,3%.

Wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, w 2015 r. ukształtowała się na poziomie 452,4 tys. zł (w cenach bieżących) i była o 0,2% wyższa w relacji do roku poprzedniego (wobec wzrostu o 12,3% w 2014 r.).

Najwyższą wydajność pracy w budownictwie, mierzona produkcją sprzedaną na 1 zatrudnionego, odnotowano w dziale roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków (509,7 tys. zł) i była ona o 5,0% wyższa niż w 2014 r. (wobec wzrostu o 11,0% w poprzednim roku).

Dane prezentujące produkcję sprzedaną budownictwa w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych.

BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

W 2015 r. odnotowano wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania. W skali roku zwiększyła się również liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto oraz liczba mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia. Zmniejszyła się natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania.

W 2015 r. w województwie odnotowano niewielki wzrost (o 0,6%) liczby mieszkań oddanych do użytkowania (przed rokiem spadek o 15,2%). Łącznie we wszystkich formach budownictwa przekazano 14,0 tys. mieszkań, w kraju oddano do użytkowania 147,7 tys. mieszkań i w porównaniu z 2014 r. było to więcej o 3,2% (przed rokiem spadek o 1,4%). W analizowanym roku udział mieszkań oddanych do użytkowania stanowił 9,5% liczby mieszkań oddanych do użytkowania w kraju (w 2014 r. – 9,7%).

Informacje o mieszkaniach oddanych do użytkowania dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych. Podziału na mieszkania w budynkach spółdzielni mieszkaniowych, indywidualnych (tj. realizowanych przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe) oraz realizowanych z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem dokonano na podstawie sposobu finansowania budowy lub przeznaczenia mieszkań.

Tabl. 21. Budownictwo mieszkaniowe

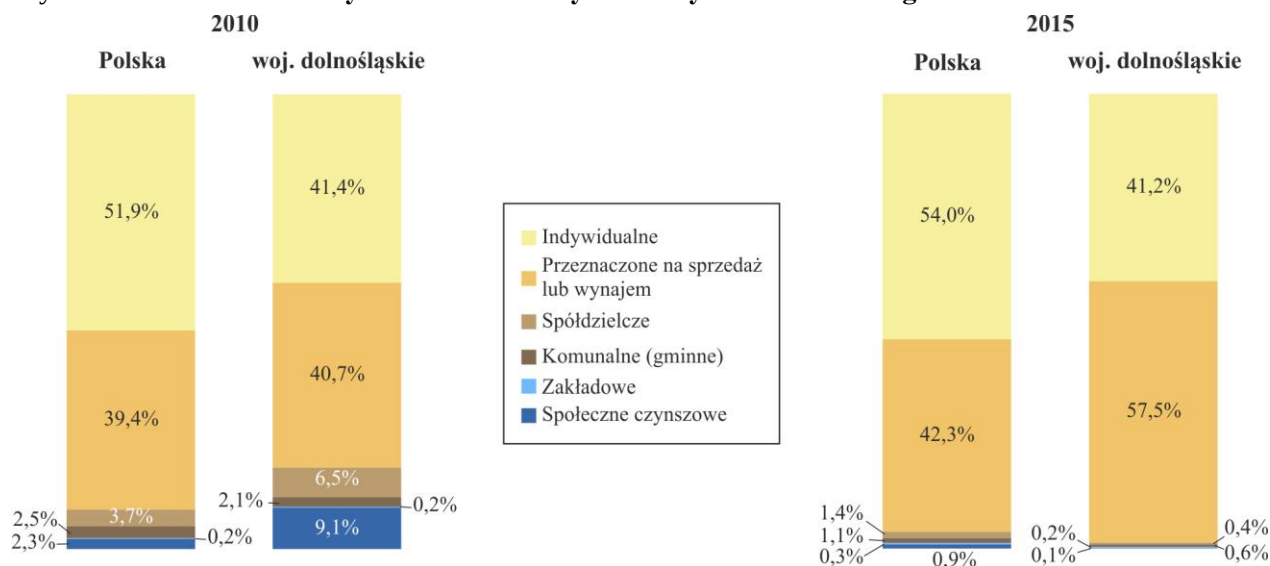
Wyszczególnienie	2010	2014	2015
P o l s k a			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	3,6	3,7	3,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	106,1	101,2	99,8
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	4,6	4,1	4,9
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,1	3,8	4,4
woj. d o ł n o ś ł a s k i e			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	4,4	4,8	4,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	94,4	90,3	88,4
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	5,2	5,0	6,6
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	4,5	4,2	5,8
m. W r o c ł a w			
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności	7,4	9,4	10,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	62,8	60,2	59,7
Pozwolenia na budowę na 1000 ludności	8,5	10,3	15,4
Mieszkania, których budowę rozpoczęto na 1000 ludności	7,5	9,8	14,9

W 2015 r. wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania odnotowano w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 10,5%) i w budownictwie indywidualnym (o 1,4%). W pozostałych formach budownictwa odnotowano zmniejszenie liczby mieszkań oddanych do użytkowania. Istotny spadek (ponad 50%) wystąpił w budownictwie społeczno czynszowym (o 97,9%), zakładowym (o 67,5%) oraz komunalnym (o 59,7%).

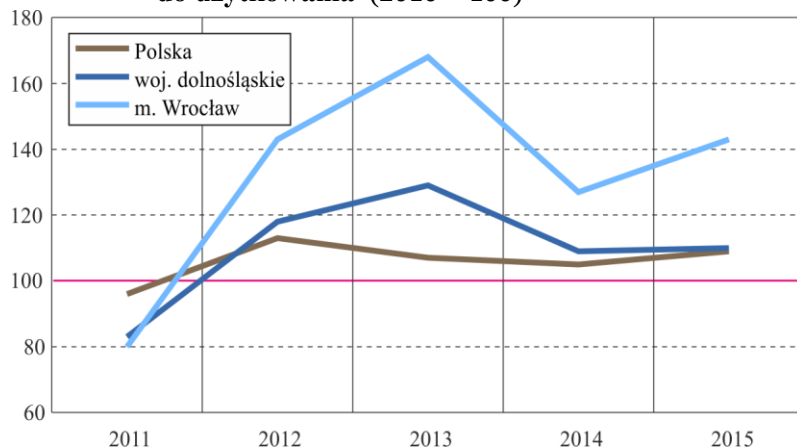
Tabl. 22. Mieszkania oddane do użytkowania w województwie dolnośląskim

Formy budownictwa	2014				2015			
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2013 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = 100	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²
Ogółem	13953	100,0	84,8	90,0*	14035	100,0	100,6	88,4
Indywidualne	5702	40,9	92,9	135,2	5784	41,2	101,4	132,1
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	7303	52,3	84,6	60,0	8073	57,5	110,5	57,7
Spółdzielcze	107	0,8	16,3	57,3	60	0,4	56,1	84,5
Komunalne (gminne)	196	1,4	70,0	43,7	79	0,6	40,3	33,5
Zakładowe	83	0,6	169,4	56,9	27	0,2	32,5	48,1
Spółeczne czynszowe	562	4,0	79,8	47,8	12	0,1	2,1	102,6

Wykres 52. Struktura liczby mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa

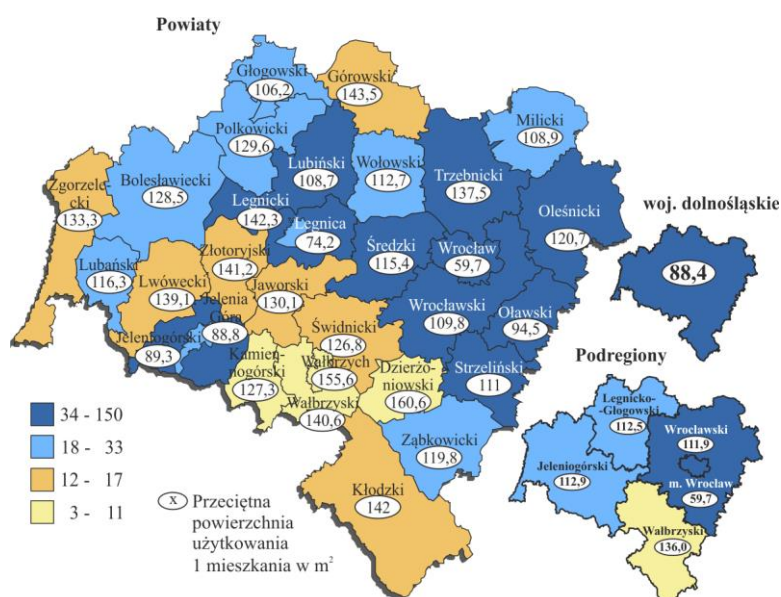
Wykres 53. Dynamika liczby mieszkań oddanych do użytkowania (2010 = 100)

W 2015 r. analiza przestrzennego zróżnicowania pod względem liczby mieszkań oddanych do użytkowania wykazała, że największy wzrost w skali roku odnotowano w powiecie oławskim (o 72,6%), w Jeleniej Górze (o 38,1%) oraz w powiecie strzelińskim (o 37,6%).

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania przekazanego do użytkowania w województwie w analizowanym roku była mniejsza o 1,6 m² w porównaniu do

Wykres 54. Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności w województwie dolnośląskim według podregionów i powiatów w 2015 r.

w 2015 r. największe mieszkania (150 m² i więcej) wybudowano w Wałbrzychu (156 m²) oraz w powiecie dzierżoniowskim (161 m²).

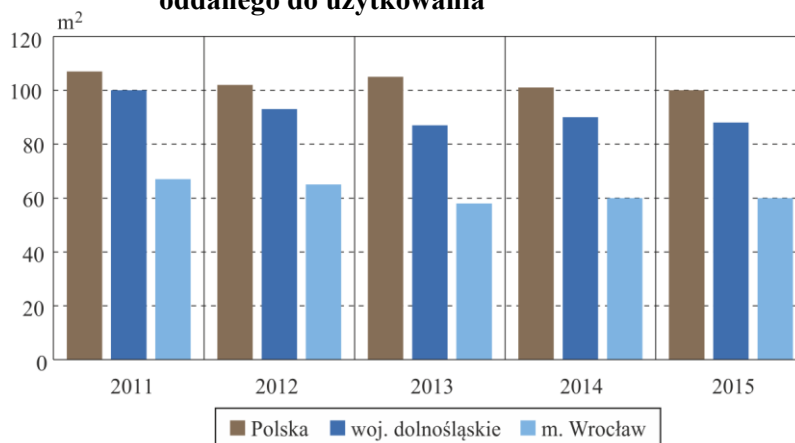
Najmniejsze (poniżej 90,0 m²) mieszkania wybudowano – we Wrocławiu (59,7 m²), Legnicy (74,2 m²), Jeleniej Górze (88,8 m²) i w powiecie jeleniogórskim (89,3 m²).

2014 r. i wyniosła 88,4 m². Średnia powierzchnia użytkowa mieszkania była mniejsza (o 11,4 m²) niż przeciętna powierzchnia mieszkania oddanego do użytkowania w kraju.

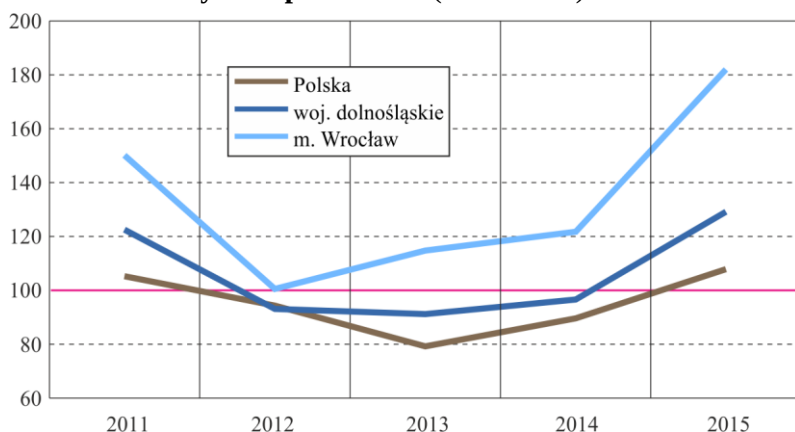
Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

W 2015 r. w województwie największe mieszkania wybudowali inwestorzy budownictwa indywidualnego (132 m²), a najmniejsze w ramach budownictwa komunalnego (33,5 m²). Analiza przestrzennego zróżnicowania wykazała, że

Wykres 55. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania

Wykres 56. Dynamika liczby mieszkań, na budowę których wydano pozwolenia (2010 = 100)

W skali roku przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania najbardziej zmniejszyła się w powiecie oławskim (spadek o 30,2 m²) i milickim (spadek o 28,2 m²).

Największy wzrost przeciętnej powierzchni użytkowej, odnotowano w Wałbrzychu (o 82,9 m²).

W 2015 r. w województwie wydano pozwolenia na budowę 19,3 tys. mieszkań, tj. więcej o 33,7% niż w 2014 r. (kiedy notowano w skali roku wzrost o 5,9%).

W kraju także wystąpił wzrost (o 20,5%) w skali roku (przed rokiem wzrost o 13,0%). Najwięcej pozwoleń dotyczyło mieszkań z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (66,6% ogólnej liczby) oraz indywidualnych (32,7%).

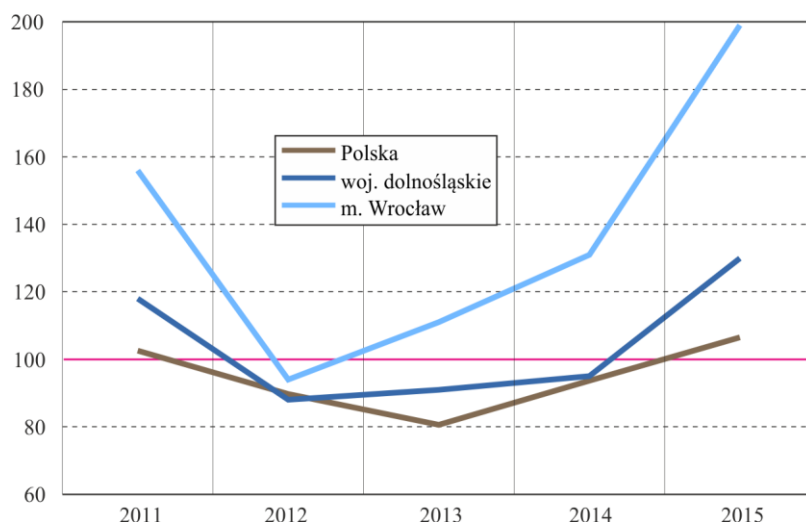
Tabl. 23. Mieszkania, na realizację których wydano pozwolenia w województwie dolnośląskim

Formy budownictwa	2014			2015		
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2013 = 100	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	2014 = 100
O g ó ł e m	14400	100,0	105,9	19258	100,0	133,7
Indywidualne	4780	33,2	93,8	6293	32,7	131,7
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	9415	65,4	127,4	12824	66,6	136,2
Spółdzielcze	73	0,5	50,3	8	0,0	11,0
Komunalne (gminne)	21	0,1	7,7	132	0,7	628,6
Zakładowe	16	0,1	x	1	0,0	6,3
Spółeczne czynszowe	95	0,7	13,8	-	-	-

Większą niż przed rokiem liczbę mieszkań, na realizację których wydano pozwolenia odnotowano w 22 powiatach, przy czym największy wzrost (ponad dwukrotny) wystąpił w powiatach: zgorzeleckim, średzkim i lubańskim. Wyraźny spadek liczby mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia odnotowano w powiecie głogowskim (o 57,8%), dzierzoniowskim (o 29,7%) i w Jeleniej Górze (o 24,5%). We Wrocławiu wydano pozwolenia na budowę 9,8 tys. mieszkań, tj. o 49,6% więcej niż w 2014 r.

W 2015 r. rozpoczęto budowę 16,9 tys. mieszkań, tj. więcej o 37,4% niż w 2014 r. (kiedy notowano wzrost o 4,9%). W kraju mieszkań, których budowę rozpoczęto było 168,4 tys., tj. więcej o 13,7% niż rok temu (w 2014 r. wzrost o 16,3%). W województwie dolnośląskim najczęściej mieszkań mają wybudować inwestorzy budujący

Wykres 57. Dynamika liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto (2010 = 100)

mieszkania z przeznaczeniem na sprzedaż lub wynajem (64,1% ogólnej liczby) oraz budownictwa indywidualnego (32,1%). W skali roku wzrost liczby mieszkań, których budowę rozpoczęto odnotowano we wszystkich formach budownictwa mieszkaniowego.

Dane prezentujące budownictwo mieszkaniowe w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
 - „Budownictwo mieszkaniowe w województwie dolnośląskim” – opracowanie sygnałne,
- jak również w Banku danych Lokalnych.

RYNEK WEWNĘTRZNY

W 2015 r. sprzedaż detaliczna towarów ukształtowała się na poziomie wyższym niż w 2014 r., przy czym skala wzrostu była mniejsza niż przed rokiem. Wyższa niż przed rokiem była sprzedaż hurtowa towarów.

Wartość sprzedaży detalicznej towarów (w cenach bieżących) zrealizowanej przez jednostki handlowe i niehandlowe w 2015 r. zwiększyła się w odniesieniu do poprzedniego roku o 0,6% (wobec wzrostu o 6,3% w 2014 r.). W kraju sprzedaż detaliczna ukształtowała się również na poziomie wyższym, tj. o 0,9% niż w roku poprzednim, kiedy notowano wzrost o 3,3%.

Dane o sprzedaży detalicznej towarów obejmują sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych dokonywaną w punktach sprzedaży detalicznej, placówkach gastronomicznych oraz innych punktach sprzedaży (np. składy, magazyny), w ilościach wskazujących na zakupy dla potrzeb indywidualnych nabywców.

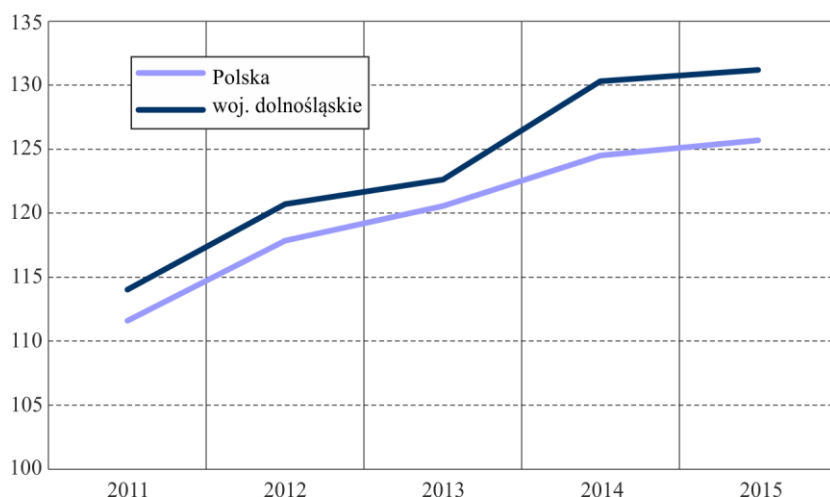
Tabl. 24. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
	rok poprzedni = 100		
P o l s k a			
O g ó ł e m	105,5	103,3	100,9
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	107,9	101,8	108,4
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	113,1	95,9	89,7
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	101,2	104,9	102,3
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjali- zowanych sklepach	113,6	106,1	109,3
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	117,2	109,7	106,3
Tekstylia, odzież, obuwie	113,1	111,9	108,2
Meble, RTV, AGD	123,0	101,2	104,3
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecja- lizowanych sklepach	83,6	104,4	115,9
Pozostałe	95,9	103,3	87,7
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
O g ó ł e m	103,7	106,3	100,6
w tym:			
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	112,2	99,4	115,7
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	115,8	99,7	81,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	96,8	105,4	103,2
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjali- zowanych sklepach	107,3	100,7	141,7
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	114,6	127,3	126,1
Tekstylia, odzież, obuwie	112,1	108,2	99,0
Meble, RTV, AGD	94,8	106,0	88,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecja- lizowanych sklepach	88,3	84,6	107,7
Pozostałe	101,8	116,1	77,8

a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii według przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wartości sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

W województwie, w kolejnych kwartalnych okresach narastających w 2015 r. obserwowano spowolnienie tempa wzrostu sprzedaży detalicznej w skali roku, a dynamika kształtowała się na poziomie niższym niż rok wcześniej.

Wykres 58. **Dynamika sprzedaży detalicznej** (ceny bieżące)
2010 = 100

Najwyższy wzrost sprzedaży detalicznej towarów w odniesieniu do 2014 r. odnotowano w grupie pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach – o 41,7% (w 2014 r. wzrost o 0,7%) oraz w grupie farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny o 26,1% (wobec wzrostu o 27,3% w 2014 r.).

Największy spadek sprzedaży detalicznej odnotowano w jednostkach zajmujących się sprzedażą: pozostałą (o 22,2% wobec wzrostu o 16,1% w 2014 r.), paliw stałych

oraz ciekłych i gazowych (o 18,1% wobec spadku o 0,3% w 2014 r.), jak również mebli, RTV, AGD (o 11,1% wobec wzrostu o 6,0% w 2014 r.).

W 2015 r. w strukturze sprzedaży detalicznej przedsiębiorstw odnotowano największy udział grup: żywność, napoje i wyroby tytoniowe, na które przypadało 45,0% sprzedaży (43,9% w 2014 r.), a następnie tekstylia, odzież, obuwie – 11,9% (12,2% w 2014 r.), pojazdy samochodowe, motocykle, części – 11,7% (10,2% w 2014 r.) oraz pozostałe – 9,1% (11,7%).

Tabl. 25. **Dynamika sprzedaży detalicznej^a w województwie dolnośląskim** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2014				2015			
	I–III	I–VI	I–IX	I–XII	I–III	I–VI	I–IX	I–XII
	analogiczny okres roku poprzedniego = 100							
O g ó ł e m	109,7	109,1	106,8	106,3	101,9	101,2	100,5	100,6
w tym:								
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	104,2	100,5	99,3	99,4	101,1	107,8	110,7	115,7
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe	94,6	95,9	99,3	99,7	90,6	89,2	83,5	81,9
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe	104,3	108,6	106,3	105,4	106,2	101,9	102,4	103,2
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	107,7	104,1	106,3	100,7	92,0	136,4	136,4	141,7
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	108,9	114,1	115,9	127,3	160,9	151,8	147,0	126,1
Tekstylia, odzież, obuwie	138,3	114,4	109,3	108,2	92,9	102,4	99,5	99,0
Meble, RTV, AGD	117,0	113,9	111,6	106,0	87,9	88,6	89,2	88,9
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach	90,1	95,7	87,7	84,6	104,7	104,3	109,1	107,7
Pozostałe	130,2	127,7	118,5	116,1	82,8	79,4	77,4	77,8

a Patrz notka a do tablicy 24 na str. 74.

Sprzedaż hurtowa (w cenach bieżących) w przedsiębiorstwach handlowych w 2015 r. była o 6,4% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano spadek o 9,5%), a w przedsiębiorstwach hurtowych – większa o 8,1% (wobec spadku o 9,8% w 2014 r.). W kraju sprzedaż hurtowa w jednostkach handlowych w skali roku wzrosła

o 4,9% (wobec wzrostu o 0,7% w 2014 r.), a w jednostkach hurtowych – o 4,1% (wobec wzrostu o 0,4% rok wcześniej).

Wśród grup o znaczącym udziale największy wzrost sprzedaży hurtowej w relacji do 2014 r. obserwowano w grupach: sprzedaż hurtowa żywności (o 12,3% wobec wzrostu o 6,1% w poprzednim roku), sprzedaż hurtowa narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, maszyn, urządzeń i dodatkowego wyposażenia (o 12,1% wobec spadku o 1,7% w 2014 r.) oraz sprzedaż hurtowa półproduktów i odpadów pochodzenia nierolniczego oraz złomu (o 7,1% wobec spadku o 10,7% rok wcześniej). Znaczący spadek sprzedaży hurtowej dotyczył sprzedaży kosmetyków i wyrobów farmaceutycznych (o 11,2% wobec spadku o 34,3% w 2014 r.).

Dane prezentujące rynek wewnętrzny w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”.

Jak również w Banku Danych Lokalnych.

WYNIKI FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW NIEFINANSOWYCH

W 2015 r. badane przedsiębiorstwa niefinansowe uzyskały słabsze wyniki finansowe niż rok wcześniej. Podstawowe wskaźniki ekonomiczno-finansowe ukształtowały się na niższym poziomie. W skali roku koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności zwiększyły się w większym stopniu niż wartość przychodów, w wyniku czego wzrosła wartość wskaźnika poziomu kosztów.

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz na działalności gospodarczej, a także wyniki finansowe brutto i netto uzyskane w 2015 r. przez przedsiębiorstwa województwa dolnośląskiego były niższe niż rok wcześniej.

Dane dotyczące wyników finansowych przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do nowelizacji ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 330, z późniejszymi zmianami).

W 2015 r. zysk netto wykazało 81,2% badanych przedsiębiorstw (przed rokiem 79,8%). Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej kwocie przychodów z całokształtu działalności zwiększył się w skali roku z 86,8% do 87,6%.

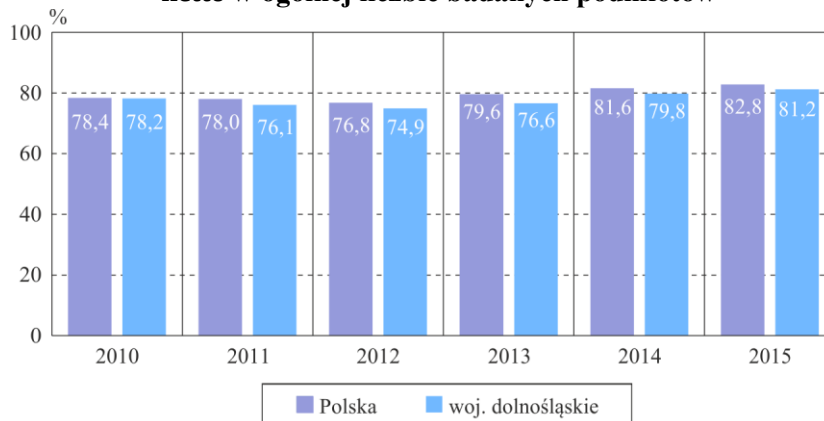
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem, pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;
- pozostałe koszty operacyjne;
- koszty finansowe.

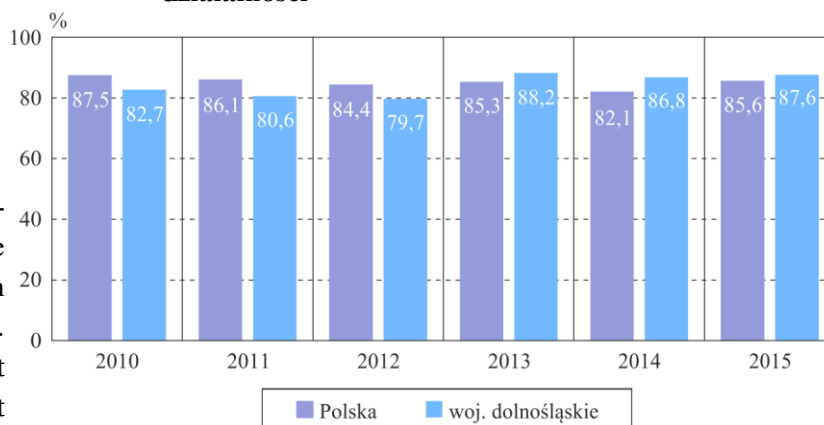
Przychody z całokształtu działalności ukształtowały się na poziomie 174082,3 mln zł, natomiast koszty ich uzyskania wyniosły 165558,4 mln zł. Odnotowano w skali roku wzrost przychodów (o 2,2%) oraz wzrost kosztów (o 2,9%).

Przychody z całokształtu działalności rosły wolniej niż koszty ich uzyskania, w wyniku czego wskaźnik poziomu kosztów pogorszył się w relacji do poprzedniego roku i wyniósł – 95,1%. W kraju na przestrzeni roku wskaźnik poziomu kosztów pozostał na poziomie sprzed roku – 95,7%.

Wykres 59. Udział liczby przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w ogólnej liczbie badanych podmiotów

Wykres 60. Udział przychodów przedsiębiorstw wykazujących zysk netto w przychodach z całokształtu działalności

W 2015 r. przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów osiągnęły wartość 168924,4 mln zł, a koszty ich uzyskania – 159668,7 mln zł.

Wynik finansowy ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wyniósł więc 9255,6 mln zł i był niższy o 3,3% niż rok wcześniej (kiedy notowano spadek o 6,6% w relacji do 2013 r.). Znacznie polepszył się w skali roku wynik na pozostałej działalności operacyjnej (z 482,0 mln zł do 744,2 mln zł). Wynik finansowy na działalności gospodarczej ukształtował się na poziomie 8524,0 mln zł i był o 9,9% niższy niż w 2014 r.

Obciążenia wyniku finansowego brutto zwiększyły się w skali roku o 6,8% do 1669,5 mln zł. Zwiększyła się relacja obciążenia wyniku finansowego do zysku brutto – z 14,3% do 16,8%.

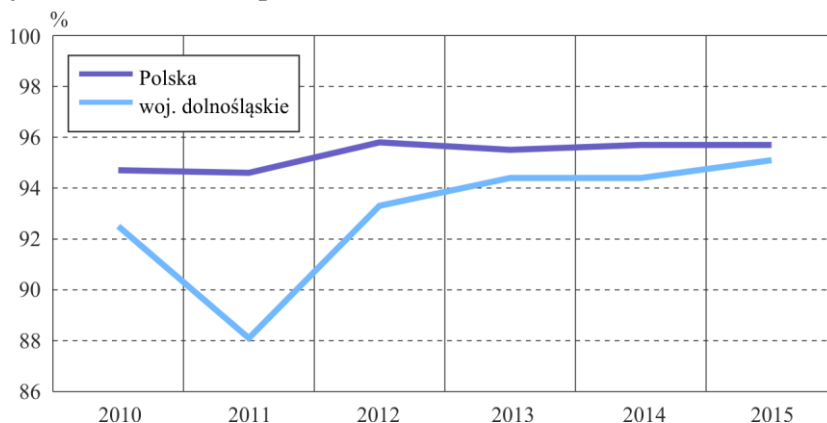
Wynik finansowy netto ukształtował się na poziomie 6855,0 mln zł i był niższy o 13,5% w porównaniu do uzyskanego przed rokiem; zysk netto zmniejszył się o 11,2%, a strata netto zwiększyła się o 2,3%.

W relacji do 2014 roku odnotowano pogorszenie większości podstawowych wskaźników ekonomiczno-finansowych. W skali roku zwiększył się o 0,7 p.proc wskaźnik poziomu kosztów z całokształtu działalności. Wskaźnik rentowności sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz wskaźniki rentowności obrotu brutto i netto pogorszyły się odpowiednio o: 0,3 p.proc., 0,7 p.proc. i 0,8 p.proc. Poprawiły się natomiast wskaźniki płynności finansowej – I stopnia o 1,1 p.proc., a II stopnia – o 2,6 p.proc.

Tabl. 26. **Wybrane wskaźniki ekonomiczno-finansowe w badanych przedsiębiorstwach niefinansowych**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
	w %		
P o l s k a			
Wskaźnik poziomu kosztów	94,7	95,7	95,7
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	5,2	4,5	4,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	5,3	4,3	4,3
Wskaźnik rentowności obrotu netto	4,4	3,7	3,6
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	39,7	38,9	38,3
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	105,5	102,5	101,0
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
Wskaźnik poziomu kosztów	92,5	94,4	95,1
Wskaźnik rentowności ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	8,7	5,8	5,5
Wskaźnik rentowności obrotu brutto	7,5	5,6	4,9
Wskaźnik rentowności obrotu netto	6,2	4,7	3,9
Wskaźnik płynności finansowej I stopnia	37,8	31,8	32,9
Wskaźnik płynności finansowej II stopnia	108,4	98,0	100,6

Wykres 61. **Wskaźnik poziomu kosztów**

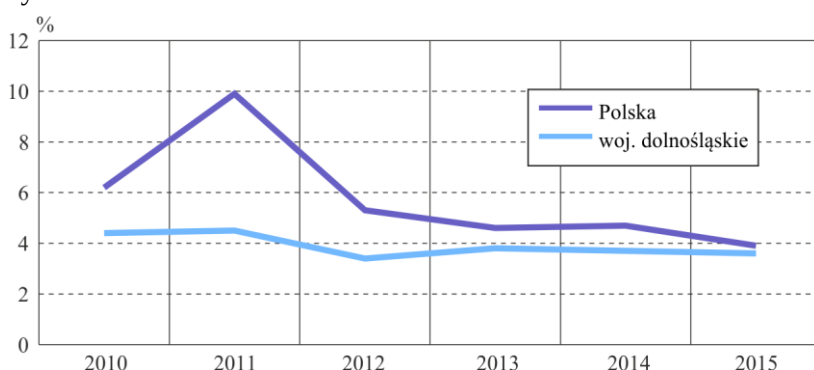

Wyniki finansowe:

- *wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, skorygowany o wynik zdarzeń nadzwyczajnych;*
- *obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, w 2013 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów;*
- *wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymuje się po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.*

Wskaźniki:

- wskaźnik poziomu kosztów jest to relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności ze sprzedaży jest to relacja wyniku ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów do przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów;
- wskaźnik rentowności obrotu brutto jest to relacja wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik rentowności obrotu netto jest to relacja wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- wskaźnik płynności finansowej I stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych;
- wskaźnik płynności finansowej II stopnia jest to relacja inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych.

Wykres 62. Wskaźnik rentowności obrotu netto

i działalność wspierająca (z 7,7% do 4,9%), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (z 10,0% do 8,0%) oraz przetwórstwo przemysłowe (z 4,6% do 3,9%).

Wartość aktywów obrotowych badanych przedsiębiorstw na koniec 2015 r. wyniosła 59721,8 mln zł i była o 7,0% wyższa niż w końcu 2014 r. Wzrosła wartość inwestycji krótkoterminowych (o 8,7%) i zapasów (o 6,3%), natomiast zmniejszyła się wartość krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych (o 9,0%).

W rzeczowej strukturze aktywów obrotowych zmniejszył się udział zapasów (z 28,4% do 28,2%), natomiast wzrósł udział inwestycji krótkoterminowych (z 22,6% do 22,9%) oraz należności krótkoterminowych (z 47,0% do 47,2%).

Relacja zobowiązań krótkoterminowych do aktywów obrotowych wyniosła 69,7% (wobec 71,0% rok wcześniej).

W końcu 2015 r. zobowiązania długo- i krótkoterminowe (bez funduszy specjalnych) wyniosły 68124,6 mln zł i były o 13,3% wyższe niż przed rokiem. Zobowiązania długoterminowe stanowiły 38,9% ogółu zobowiązań (wobec 34,1% w końcu 2014 r.). Wartość zobowiązań długoterminowych wyniosła 26511,8 mln zł i była o 29,2% większa niż rok wcześniej. Zobowiązania krótkoterminowe badanych przedsiębiorstw wyniosły 41612,8 mln zł i w skali roku były większe o 5,1%.

W 2015 r. najbardziej rentowne rodzaje działalności, w których odnotowano najwyższe wskaźniki rentowności obrotu netto i brutto to: zakwaterowanie i gastronomia (wskaźniki wyniosły odpowiedni po 11,1%), pozostała działalność usługowa (odpowiednio 10,5% i 10,7%) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (odpowiednio 9,0% i 10,8%).

W relacji do 2014 roku największą poprawę wskaźnika rentowności obrotu netto zaobserwowano w sekcjach: obsługa rynku nieruchomości (z minus 18,3% do 3,6%), zakwaterowanie i gastronomia (z 3,1% do 11,1%) oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (z minus 7,2% do minus 2,1%). Pogorszenie rentowności obrotu netto odnotowano w sekcjach: administrowanie

Dane prezentujące wyniki finansowe przedsiębiorstw niefinansowych w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
- „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”.

Jak również w Banku Danych Lokalnych.

NAKLADY INWESTYCYJNE

W 2015 r. obserwowano wzrost wartości nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa dolnośląskiego. W skali roku zwiększyła się liczba inwestycji nowo rozpoczętych oraz nastąpił znaczny wzrost ich wartości kosztorysowej.

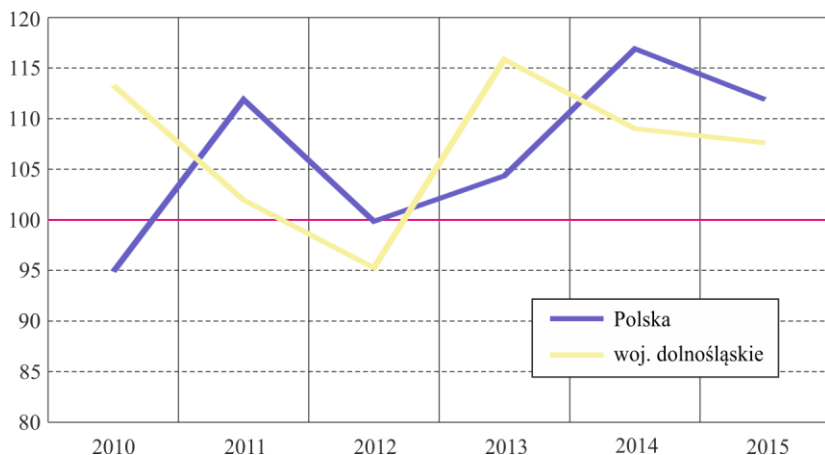
Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, poniesione w 2015 r. przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terenie województwa, wyniosły 13576,9 mln zł (tj. 9,9% nakładów poniesionych przez inwestorów krajowych) i były (w cenach bieżących) wyższe od zanotowanych rok wcześniej o 7,6% (wobec wzrostu o 9,0% w 2014 r.). W kraju w 2015 r. wartość nakładów inwestycyjnych wzrosła w skali roku o 13,7 % (wobec wzrostu o 15,3% w 2014 r.).

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji. Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Tabl. 27. **Nakłady inwestycyjne** (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2010	2014	2015
P o l s k a			
O g ó ł e m w mln zł	89236,8	119982,2	136474,6
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	42,1	40,8	39,3
Zakupy	56,8	57,9	59,4
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	45,5	45,9	46,4
środków transportu	11,3	12,0	13,0
woj. d o l n o ś l ą s k i e			
O g ó ł e m w mln zł	10294,9	12621,9	13576,9
w tym – w % – nakłady na:			
Budynki i budowle	28,8	25,3	25,9
Zakupy	68,7	73,3	72,6
maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi	43,1	47,3	45,4
środków transportu	25,6	26,0	27,2

Wykres 63. **Dynamika nakładów inwestycyjnych ogółem**
(ceny bieżące; rok poprzedni = 100)

W 2015 r. z ogólnej kwoty nakładów inwestycyjnych zrealizowanych przez dolnośląskie przedsiębiorstwa wydatkowano na budynki i budowle 3511,2 mln zł, tj. o 10,1% więcej niż rok wcześniej (w 2014 r. wzrost o 7,0%), a na maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia – 6158,4 mln zł i było to więcej (tj. o 3,2%) niż w 2014 r., kiedy wystąpił wzrost w skali roku o 1,4%. Na środki transportu poniesiono 3688,3 mln zł, czyli więcej niż przed rokiem o 12,3% (wobec wzrostu o 29,9%

w 2014 r.). Udział zakupów w nakładach ogółem był mniejszy w skali roku o 0,7 p.proc i wyniósł 72,6%, a ich wartość wyniosła 9846,7 mln zł, tj. o 6,4% więcej niż przed rokiem (wobec wzrostu o 10,0% w 2014 r.).

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe;
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem);
- środki transportu;
- inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (uwzględnione wyłącznie w danych wyrażonych w cenach bieżących), z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

W 2015 r., inwestowały głównie przedsiębiorstwa prowadzące działalność w zakresie administrowania i działalności wspierającej (31,8% ogółu poniesionych nakładów wobec 30,1% w 2014 r.) oraz prowadzące działalność w zakresie przetwórstwa przemysłowego (na które przypadało 25,6% wobec 30,6% w roku poprzednim), a następnie handlu; napraw pojazdów samochodowych (7,4% wobec 5,9% w 2014 r.) i wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – 4,0% oraz dostawy wody;

gospodarowania ściekami i odpadami; rekultywacji – 3,9%.

W strukturze nakładów według sekcji w porównaniu z 2014 r. zwiększył się m.in. udział nakładów poniesionych przez przedsiębiorstwa prowadzące działalność w administrowaniu i działalności wspierającej (o 1,7 p.proc.), handlu; naprawach pojazdów samochodowych (o 1,5 p.proc.) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 0,7 p.proc.), natomiast obniżył się m.in. udział nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw zajmujących się przetwórstwem przemysłowym (o 5,0 p.proc.) oraz działalnością związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 0,8 p.proc.).

W relacji do 2014 r. wzrost wartości nakładów inwestycyjnych odnotowano w 10 sekcjach (na 16 ogółem). W skali roku największy wzrost nakładów inwestycyjnych dotyczył jednostek należących do sekcji pozostała działalność usługowa (ponad 8-krotny) oraz działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (o 143,2%). Natomiast spadek wartości nakładów odnotowano m.in.: w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 87,4%) oraz w działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości (o 53,2%).

W 2015 r. inwestorzy przedsiębiorstw mających siedzibę na terenie województwa dolnośląskiego rozpoczęli realizację 3271 nowych inwestycji, tj. o 8,9% więcej niż przed rokiem. Łączna wartość kosztorysowa rozpoczętych inwestycji wyniosła 3319,6 mln zł i w skali roku zwiększyła się o 30,0%.

Najwięcej inwestycji rozpoczęto w przemyśle – 77,1% ogółu (w 2014 r. 72,0%), w tym w przetwórstwie przemysłowym – 36,3% (rok wcześniej – 33,3%).

Na ulepszenie (tj. przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację) istniejących środków trwałych przypadało 41,5% wartości kosztorysowej wszystkich inwestycji nowo rozpoczętych (przed rokiem 22,4%).

W skali roku wzrost wartości kosztorysowej inwestycji nowo rozpoczętych odnotowano w informacji i komunikacji (wzrost ponad 6-krotny) oraz działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją (o 176,8%). Obniżenie wartości kosztorysowej inwestycji rozpoczętych miało miejsce m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 65,5%) oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 60,2%).

Dane prezentujące nakłady inwestycyjne w województwie dolnośląskim znajdują się w następujących publikacjach i opracowaniach udostępnionych na stronie internetowej Urzędu:

- „Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa dolnośląskiego” – opracowanie sygnałne,
 - „Biuletyn statystyczny województwa dolnośląskiego”,
- jak również w Banku Danych Lokalnych.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

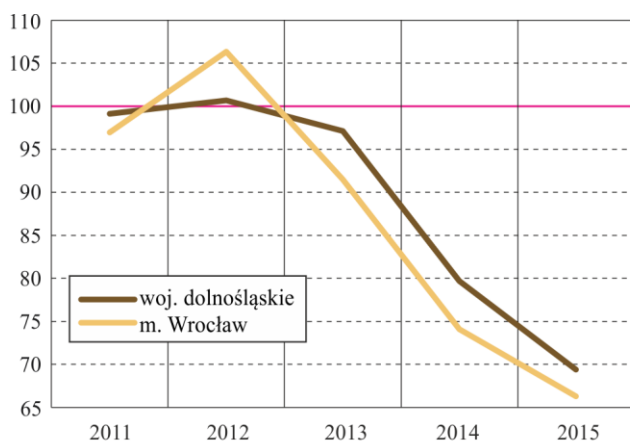
W 2015 r. w skali roku w zakresie bezpieczeństwa publicznego odnotowano mniej przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych oraz niższą wartość wskaźnika wykrywalności sprawców przestępstw. Wzrosła ogólna liczba zdarzeń drogowych, w tym liczba kolizji. Zmniejszyła się natomiast liczba wypadków drogowych. Wzrosła liczba pożarów i fałszywych alarmów oraz miejscowych zagrożeń.

Według danych Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu w województwie w 2015 r. odnotowano 79395 przestępstw, w tym 73,0% stanowiły przestępstwa o charakterze kryminalnym (przed rokiem – 73,5%), 15,7% – przestępstwa o charakterze gospodarczym (przed rokiem – 15,4%), a 8,0% – o charakterze drogowym (przed rokiem – 8,4%).

W porównaniu do 2014 r., zmniejszyła się liczba przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych o 5,0%, przy spadku przestępstw: drogowych – o 10,7%, kryminalnych o 5,9%, a gospodarczych – o 3,4%.

Analizując przestępstwa według rodzajów, w 2015 r. najczęściej przestępstw dotyczyło kradzieży rzeczy – 22,4% ogólnej ich liczby (w 2014 r. 23,3%) oraz kradzieży z włamaniem – 15,3% (przed rokiem – 15,8%).

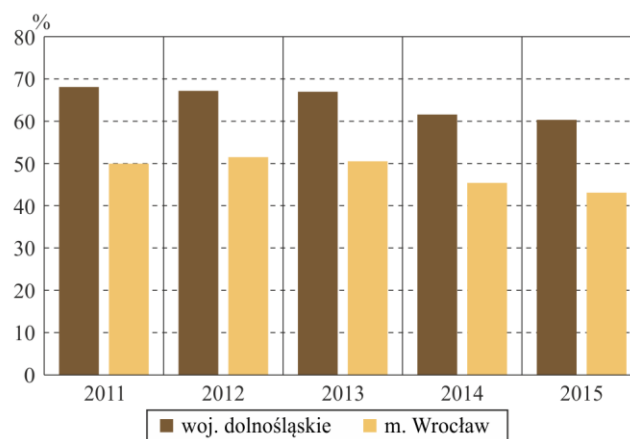
Wykres 64. **Dynamika przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2010 = 100)**

***Przestępstwo stwierdzone** jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.*

***Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym okresie (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym okresie, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.*

Wykres 65. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych**

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w 2015 r. wyniósł 60,3% (w 2014 r. osiągnął poziom 61,2%).

W skali roku obniżyła się skuteczność w wykrywaniu sprawców przestępstw o charakterze gospodarczym, kryminalnym i drogowym, odpowiednio o: 3,6 p.proc., o 1,1 p.proc. i o 0,1 p.proc.

Analiza przestrzennego zróżnicowania wykazała, że w 2015 r. najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych odnotowano w powiecie oleśnickim (77,7%), a najniższy – w mieście Wrocławiu (43,1%).

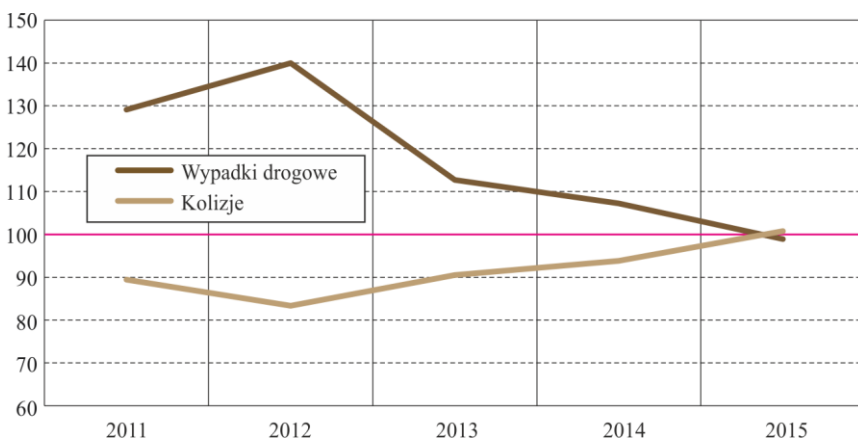
Tabl. 28. **Przestępstwa stwierdzone przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych^a**

Wyszczególnienie	2010	2014	2015	2010	2014	2015
	w liczbach bezwzględnych			wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w %		
woj. d o l n o ś l ą s k i e						
O g ó l e m	114342	83566	79395	67,8	61,6	60,3
w tym:						
Zabójstwo	63	41	51	95,3	97,6	90,2
Uszczerbek na zdrowiu	1418	919	740	90,8	85,8	85,0
Udział w bójce lub pobiciu	1019	463	394	80,9	73,1	77,0
Zgwałcenie	97	125	121	77,3	74,4	75,2
Kradzież rzeczy	24122	19489	17821	33,7	30,7	29,7
Kradzież z włamaniem	16412	13223	12167	37,9	38,3	35,0
Przestępstwa rozbójnicze ^b	2983	1098	915	70,0	57,5	56,3
m. W r o c ł ą w						
O g ó l e m	38038	26730	25207	51,0	45,4	43,1
w tym:						
Zabójstwo	22	6	10	90,9	83,3	90,0
Uszczerbek na zdrowiu	298	196	137	82,7	69,0	69,6
Udział w bójce lub pobiciu	232	116	79	70,3	53,5	48,8
Zgwałcenie	33	x	x	54,5	x	x
Kradzież rzeczy	11780	9482	8476	24,5	23,2	21,3
Kradzież z włamaniem	6273	4359	3735	24,6	30,0	19,6
Przestępstwa rozbójnicze ^b	1126	488	416	49,5	45,6	38,4

a W 2010 r. łącznie z prokuraturą. W latach 2014 i 2015 dane nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. b Rozboje, kradzieże rozbójnicze i wymuszenia rozbójnicze.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji oraz Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu.

Wykres 66. **Dynamika wypadków drogowych i kolizji w województwie dolnośląskim (2010 = 100)**

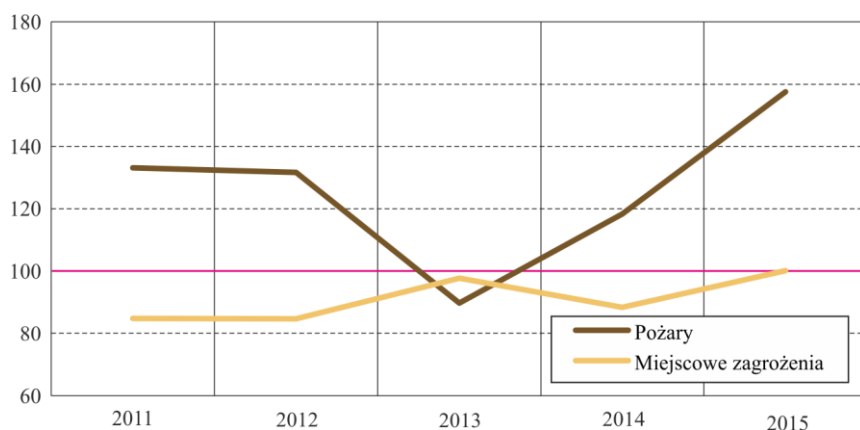

Według wstępnych danych Komendy Wojewódzkiej Policji we Wrocławiu w 2015 r. odnotowano 36,8 tys. zdarzeń drogowych, tj. 2,3 tys. wypadków i 34,6 tys. kolizji. W porównaniu do sytuacji sprzed roku, liczba zdarzeń drogowych zwiększyła się o 6,3% (w 2014 r. – wzrost o 3,1%), przy czym wzrosła (o 7,4%) liczba kolizji, natomiast zmniejszyła się (o 7,8%) liczba wypadków drogowych.

W 2015 r. w wypadkach drogowych rannych zostało 3,0 tys. osób (o 6,4% mniej niż przed rokiem), a 185 osób poniosło śmierć (mniej o 23,9% niż w 2014 r.).

Najwięcej wypadków drogowych odnotowano we Wrocławiu (24,3% ogólnej liczby wypadków zarejestrowanych w województwie) oraz w powiecie wrocławskim (8,3%) i w powiecie świdnickim (7,1%).

Wykres 67. **Dynamika pożarów i miejscowych zagrożeń w województwie dolnośląskim (2010 = 100)**

W 2015 r. Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej we Wrocławiu zarejestrowała 22,8 tys. pożarów. Było to więcej o 33,2% niż w roku wcześniejszym (wobec wzrostu o 31,9% w 2014 r.). Z ogólnej liczby pożarów ponad 94% zaliczono do pożarów małych (o powierzchni obiektów do 70 m²). Najczęściej pożary dotyczyły garaży, śmietników, traw itp. (45,6% ogółu

pożarów wobec 42,6% w poprzednim roku), upraw rolnych (30,5% wobec 31,1% w 2014 r.) i obiektów mieszkalnych (14,5% wobec 17,1% w 2014 r.). Z ogólnej liczby pożarów 32,8% spowodowanych było nieostrożnością osób dorosłych, a 15,8% – podpaleniem umyślnym.

Najwięcej pożarów odnotowano we Wrocławiu (13,4% ogólnej liczby zarejestrowanych pożarów) oraz w powiecie kłodzkim (7,3%).

Drugim obszarem działania straży pożarnej jest niesienie pomocy w tzw. zagrożeniach miejscowych (są to m.in. katastrofy, awarie, wypadki, zagrożenia chemiczne, klęski żywiołowe). Strażacy w 2015 r. brali udział łącznie w 26,1 tys. takich akcjach, tj. o 13,3% więcej niż rok wcześniej.

W 2015 r. odnotowano 3,1 tys. fałszywych alarmów ratowniczo-gaśniczych. Na przestrzeni roku ich liczba zwiększyła się o 14,8%.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Specification
Ludność ^{ab} (w tys.)	2888,2	2917,2	2916,6	2914,4	2909,7	2908,5	2904,3	Population ^{ab} (in thous.)
Na 1000 ludności :								Per 1000 population :
małżeństwa zawarte	5,23	5,62	5,18	5,17	4,43	4,68	4,53	marriages contracted
urodzenia żywe	8,90	10,13	9,49	9,34	8,86	9,34	9,04	live births
zgony	9,90	10,19	10,08	10,44	10,48	10,28	10,86	deaths
przyrost naturalny	-1,00	-0,06	-0,60	-1,10	-1,61	-0,94	-1,82	natural increase
saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały	-0,64	0,47	0,37	0,32	0,01	0,19	0,27 ^c	internal and international net migration for permanent residence
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^d (w tys.)	358,6	421,4	431,5	437,9	438,0	441,5	447,4	Average paid employment in the enterprise sector ^d (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	100,7	102,4	101,5	100,0	100,8	101,3	previous year = 100
udział sektora prywatnego (w %)	87,1	90,9	93,3	93,6	93,5	93,7	93,5	private sector participation (in %)
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	233,4	150,3	143,6	157,4	153,6	121,6	100,0	Registered unemployed persons ^a (in thous.)
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	20,6	13,1	12,4	13,5	13,2	10,4*	8,6	Registered unemployment rate ^a (in %)
Udział bezrobotnych bez prawa do zasiłku w ogólnej liczbie bezrobotnych ^a (w %)	84,6	81,1	80,8	80,6	83,7	92,1	84,0	Unemployed persons without benefit rights in total number of unemployed persons ^a (in %)
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	95	49	42	61	44	27	16	Unemployed persons per job offer ^a
Współczynnik aktywności zawodowej według BAEL ^e (w %)	54,5	54,3	53,4	53,8	54,0	54,5	55,2	Activity rate by LFS ^e (in %)
Wskaźnik zatrudnienia według BAEL ^e (w %)	42,0	48,1	47,7	47,8	47,9	49,1	51,8	Employment rate by LFS ^e (in %)
Stopa bezrobocia według BAEL ^e (w %)	22,8	11,3	10,6	11,1	11,3	9,9	6,2	Unemployment rate by LFS ^e (in %)

a Stan w końcu roku. b Od 2010 r. dane opracowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. c W przypadku migracji zagranicznych – dane dotyczą 2014 r. d Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. e Przeciętne w roku. Dane nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z lat poprzedzających 2010 r.

a As of the end of the year. b Since 2010 data were compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011. c In case of the international migration – data for 2014. d Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. e Annual average. Data are not fully comparable with the results of the from years preceding 2010.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Specification
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^a (w zł)	2470,49	3436,77	3594,98	3691,81	3827,13	4012,38	4189,23	Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^a (in zł)
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów (w tys.)	.	680,0	668,8	658,3	650,9	643,7	644,0	Average monthly number of retirees and pensioners (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	99,0	98,3	98,4	98,9	98,9	100,0	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto wypłacana przez ZUS (w zł)	.	1611,66	1691,11	1782,76	1877,72	1944,03	2002,89	Average monthly gross retirement pay and pension paid by ZUS (in zł)
rok poprzedni = 100	.	106,4	104,9	105,4	105,3	103,5	103,0	previous year = 100
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych (w zł)	.	1060,31	1091,32	1159,65	1226,90	1245,91	1278,54	Average monthly gross retirement pay and pension for farmers (in zł)
rok poprzedni = 100	.	104,6	102,9	106,3	105,8	101,5	102,6	previous year = 100
Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych (rok poprzedni = 100):								Price indices of consumer goods and services (previous year = 100)
ogółem	102,2	102,9	104,6	103,7	100,9	100,0	99,2	total
żywność i napoje bezalkoholowe	102,2	102,9	105,5	104,7	102,1	99,1	98,7	food and non-alcoholic beverages
odzież i obuwie	95,8	96,9	99,2	94,0	92,2	92,7	92,6	clothing and footwear
mieszkanie	103,4	103,7	105,8	105,5	102,2	101,8	100,6	dwelling
Plony zbóż podstawowych (z mieszkankami zbożowymi) z 1 ha w dt	41,5	44,9	42,9	41,4	44,1	49,9	47,3	Basic cereals (including mixed cereals) yields per 1 ha per dt
Obsada zwierząt gospodarskich na 100 ha użytków rolnych (stan w czerwcu) w szt.:								Farm animals stock per 100 ha agricultural land (in june) in heads:
bydło	12,6	11,9 ^b	10,5*	10,8	11,1*	11,4	11,9	cattle
trzoda chlewna ^c	45,2	32,7 ^b	27,9	24,6	22,6*	21,5	23,1	pigs ^c

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane Powszechnego Spisu Rolnego według stanu w dniu 30 VI. c w latach 2005-2013 stan w końcu lipca.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Data of the Agricultural Census as of 30 June. c In 2005-2013 as of the end of July.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Specification
Wskaźnik cen skupu (rok poprzedni = 100):								Price indices of procurement (previous year = 100):
ziarna zbóż (bez siewnego)	78,6	127,8	135,5	106,9	87,0	85,7	100,0	cereal grain (excluding sowing seed)
żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt)	115,9	99,3	123,1	107,4	96,8	99,4	105,2	cattle for slaughter (excluding calves)
żywca rzeźnego wieprzowego	92,6	86,7	108,3	121,2	104,0	88,7	90,7	pigs for slaughter
Relacje cen skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do cen targowiskowych:								Procurement price ^a per kg of pigs for slaughter to marketplace prices:
1 kg żyta	9,6	5,7	.	.	.	.	6,2	per kg of rye
1 kg jęczmienia	9,8	6,2	.	6,1	8,0	.	6,2	per kg of barley
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (rok poprzedni = 100; ceny stałe)	.	113,2	104,4	101,9	101,1	102,7	103,4	Sold production of industry ^b (previous year = 100; constant prices)
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle ^b (w tys.)	198,2	209,4	207,0	206,6	204,2	207,5	212,2	Average paid employment in industry ^b (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	98,5	98,9	99,8	98,8	101,7	102,3	previous year = 100
Produkcja sprzedana budownictwa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	102,0	125,3	95,2	96,6	104,9	94,4	Sold production of construction ^b (previous year = 100; current prices)
Produkcja budowlano-montażowa ^b (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	98,7	134,5	85,0	84,9	97,3	99,8	Construction and assembly production ^b (previous year = 100; current prices)
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie ^b (w tys.) ..	21,7	32,0	34,6	33,7	29,6	27,6	26,0	Average paid employment in construction ^b (in thous.)
rok poprzedni = 100	.	96,6	108,0	97,6	87,6	93,4	94,2	previous year = 100

a Ceny bieżące bez VAT. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

I. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM (dok.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP (cont.)

Wyszczególnienie	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Specification
Mieszkania oddane do użytkowania	6875	12746	10543	15028	16455	13953	14035	<i>Dwellings completed</i>
rok poprzedni = 100	105,8	90,1	82,7	142,5	109,5	84,8	100,6	<i>previous year = 100</i>
na 1000 ludności	2,4	4,4	3,6	5,2	5,7	4,8	4,8	<i>per 1000 population</i>
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ²)	100,9	94,4	100,2	92,7	87,3	90,0	88,4	<i>average usable floor space per dwelling (in m²)</i>
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (rok poprzedni = 100; ceny bieżące)	.	103,7	114,0	105,9	101,6	106,3	100,6	<i>Retail sale of goods ^a (previous year = 100; current prices)</i>
Wskaźnik poziomu kosztów w przed- siębiorstwach niefinansowych ^b (w %)	.	92,5	88,1	93,3	94,4	94,4	95,1	<i>Cost level indicator in non-financial enterprises ^b (in %)</i>
Wskaźnik rentowności obrotu w przed- siębiorstwach niefinansowych ^b (w %):								<i>Turnover profitability rate in non-financial enterprises ^b (in %):</i>
brutto	.	7,5	11,9	6,7	5,6	5,6	4,9	<i>gross</i>
netto	.	6,2	9,9	5,3	4,6	4,7	3,9	<i>net</i>
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^b (w mln zł; ceny bieżące)	6331,8	10294,9	10495,7	9998,4	11584,7	12621,9	13576,9	<i>Investment outlays in enterprises ^b (in mln zł; current prices)</i>
rok poprzedni = 100 (ceny bieżące)	.	113,3	102,0	95,3	115,9	109,0	107,6	<i>previous year = 100 (current prices)</i>
Podmioty gospodarki narodowej ^{cd}	302615	331247	327625	336928	347561	351121	357102	<i>Entities of the national economy ^{cd}</i>
rok poprzedni = 100	99,4	104,6	98,9	102,8	103,2	101,0	101,7	<i>previous year = 100</i>
w tym spółki handlowe	18966	24782	26387	28485	31123	33770	37463	<i>of which commercial companies</i>
rok poprzedni = 100	104,9	106,9	106,5	108,0	109,3	108,5	110,9	<i>previous year = 100</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	5375	6521	6667	6918	7179	7474	7578	<i>of which with foreign capital participation</i>
rok poprzedni = 100	105,5	102,8	102,2	103,8	103,8	104,1	101,4	<i>previous year = 100</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. c W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; stan w końcu roku. d Od 2014 r. bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON.

a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons. c In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; as of at the end of the year. d Since 2014 excluding entities for which the information about the business address does not exist in the REGON register.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2014													
B – 2015													
Ludność ^{ab} (w tys.)	A	.	.	2909,0	.	.	2908,5	.	.	2908,9	.	.	2908,5
Population ^{ab} (in thous.)	B	.	.	.	.	.	2905,3	.	.	.	.	.	2904,2
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ^c (w tys.)	A	441,6	442,9	443,3	441,2	441,0	441,5	441,1	439,8	439,7	440,8	442,0	441,7
Average paid employment in the enterprise sector ^c (in thous.)	B	445,1	445,0	445,5	445,1	443,9	444,8	445,6	444,8	445,6	448,3	449,9	449,5
poprzedni miesiąc = 100	A	99,6	100,3	100,1	99,5	100,0	100,1	100,0	99,6	100,0	100,2	100,3	99,9
previous month = 100	B	100,8	100,0	100,1	99,9	99,7	100,2	100,2	99,8	100,2	100,6	100,4	99,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	101,7	101,7	101,5	100,5	100,5	100,4	100,4	99,8	99,6	99,5	99,5	99,6
corresponding month of previous year = 100	B	100,8	100,5	100,5	100,9	100,7	100,8	100,9	101,1	101,3	101,7	101,8	101,7
Bezrobotni zarejestrowani ^a (w tys.)	A	161,2	160,5	155,3	148,1	140,4	134,5	131,4	129,0	125,7	121,6	121,8	121,6
Registered unemployed persons ^a (in thous.)	B	128,1	128,2	124,7	119,2	113,3	106,8	103,5	101,6	98,8	97,4	97,8	100,0
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a (w %)	A	13,6	13,6	13,2	12,7	12,1	11,6	11,4	11,2	10,9	10,6	10,6	10,4
Registered unemployment rate ^a (in %)	B	10,9	10,9	10,6	10,2	9,7	9,2	9,0	8,8	8,6	8,5	8,5	8,6
Oferty pracy zgłoszone w ciągu miesiąca	A	6584	8257	9048	8851	8180	8081	9256	8640	13903	9320	6367	4831
Job offers declared during a month	B	6377	8541	10245	9122	10696	10949	9684	10314	12694	9719	8430	7906
Bezrobotni na 1 ofertę pracy ^a	A	34	28	27	23	22	18	16	17	11	11	18	27
Registered unemployed persons per job offer ^a	B	24	21	17	15	13	11	12	11	9	10	10	16
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw ^c (w zł)	A	3727,70	3689,49	3841,39	3929,35	3808,39	4365,57	3934,54	4011,50	3842,12	3898,90	4196,50	4491,01
Average monthly gross wages and salaries in the enterprise sector ^c (in zł)	B	3914,56	3886,69	4078,89	4586,70	4024,79	4062,45	4129,85	4115,44	4097,23	4086,41	4413,12	4692,39
poprzedni miesiąc = 100	A	86,1	99,0	104,1	102,3	96,9	114,6	90,1	102,0	95,8	101,5	107,6	107,0
previous month = 100	B	87,2	99,3	104,9	112,4	87,7	100,9	101,7	99,7	99,6	99,7	108,0	106,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	104,0	104,9	105,1	105,3	105,3	102,0	105,8	109,0	99,4	105,3	104,2	103,7
corresponding month of previous year = 100	B	105,0	105,3	106,2	116,7	105,7	93,1	105,0	102,6	106,6	104,8	105,2	104,5

a Stan w końcu okresu b Dane opracowano przyjmując za bazę wyjściową wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a As of the end of the period. b Data about population were compiled on the basis of the results of the Population and Housing Census 2011. c Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2014													
B – 2015													
Wskaźnik cen: Price indices of:													
towarów i usług konsumpcyjnych consumer goods and services													
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	.	.	100,5 ^a	.	.	100,3 ^b	.	.	99,6 ^c	.	.	99,4 ^d
corresponding period of previous year = 100	B	.	.	98,6 ^a	.	.	99,2 ^b	.	.	99,4 ^c	.	.	99,5 ^d
skupu ziarna zbóż: procurement of cereal grain:													
poprzedni miesiąc = 100	A	101,7	97,2	101,6	104,1	100,2	96,1	87,9	94,4	100,4	97,6	101,6	104,1
previous month = 100	B	105,7	102,7	97,5	101,6	96,8	96,8	102,8	98,0	102,4	100,9	101,3	99,9
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	74,0	69,7	74,3	79,6	82,0	83,6	87,9	100,3	88,7	84,9	84,9	86,5
corresponding month of previous year = 100	B	90,0	95,1	91,2	89,1	86,1	86,7	101,4	105,2	107,3	111,0	110,6	106,1
skupu żywca rzeźnego wołowego (bez cieląt): procurement of cattle for slaughter (excluding calves):													
poprzedni miesiąc = 100	A	98,9	99,8	100,2	96,1	103,5	98,1	95,4	102,1	99,1	100,0	98,6	104,7
previous month = 100	B	100,0	106,0	97,2	99,7	101,6	102,0	90,8	104,0	104,8	96,1	103,0	105,4
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	92,5	96,1	98,6	93,1	104,2	96,3	96,2	98,3	93,7	94,8	95,5	96,2
corresponding month of previous year = 100	B	97,2	103,2	100,2	103,9	102,0	106,1	101,0	102,9	108,7	104,5	109,0	109,8
skupu żywca rzeźnego wieprzowego: procurement of pigs for slaughter:													
poprzedni miesiąc = 100	A	101,8	85,7	105,4	102,0	93,8	110,6	104,7	97,1	92,1	97,8	100,2	87,6
previous month = 100	B	97,0	102,4	112,2	98,6	87,5	112,7	97,4	99,3	106,7	95,6	87,7	101,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	99,1	86,0	91,2	93,6	88,6	89,3	94,6	89,0	79,6	77,6	85,8	78,1
corresponding month of previous year = 100	B	74,4	88,9	94,7	91,6	85,4	87,1	81,0	82,9	96,0	93,9	82,2	95,2

a – d Dane dotyczą okresów (miesiące): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

a – d Data concern the periods (months): a I-III, b IV-VI, c VII-IX, d X-XII.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (cd.)

SELECTED DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2014													
B – 2015													
Relacja ceny skupu ^a 1 kg żywca wieprzowego do ceny 1 kg żyta w skupie	A	10,2	8,7	9,2	9,0	8,6	10,1	11,0	10,9	10,4	10,2	10,2	8,6
Procurement price ^a per kg of pigs for slaughter to price per kg of rye	B	8,0	8,2	9,6	10,0	9,0	10,3	9,4	9,4	9,4	8,1	7,6	7,4
Produkcja sprzedana przemysłu ^b (ceny stałe): Sold production of industry ^b (constant prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	97,9	103,4	104,9	99,8	97,9	102,8	99,9	84,4	126,5	104,4	92,5	96,0
previous month = 100	B	95,2	105,8	111,7	91,7	95,5	105,3	97,9	87,9	123,8	103,2	96,5	94,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	98,0	102,6	101,9	98,3	100,5	102,2	105,7	98,2	104,1	100,1	100,7	105,5
corresponding month of previous year = 100	B	102,5	104,9	111,7	102,7	100,1	102,5	100,5	104,6	102,5	101,3	105,7	103,8
Produkcja budowlano-montażowa ^b (ceny bieżące): Construction and assembly production ^b (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	30,8	136,9	108,5	119,0	104,5	113,5	101,5	99,0	101,3	133,7	82,1	129,5
previous month = 100	B	33,4	127,8	137,5	96,7	106,6	105,0	107,7	100,0	108,8	105,9	95,3	145,3
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	80,2	98,8	108,0	111,2	106,5	119,8	91,5	92,5	83,2	93,8	88,9	93,0
corresponding month of previous year = 100	B	101,0	94,3	119,5	97,1	99,1	92,0	97,7	98,7	106,0	84,0	97,5	109,4
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	A	1188	2719	3934	4934	5639	6521	7613	8291	9449	10958	12623	13953
Dwellings completed (since the beginning of the year)	B	865	1642	2524	3590	4566	5958	7573	8212	9242	11063	12216	14035
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	A	73,1	100,7	103,2	92,8	85,3	80,6	80,9	78,8	78,2	80,7	84,3	84,8
corresponding period of previous year = 100	B	72,8	60,4	64,2	72,8	81,0	91,4	99,5	99,0	97,8	101,0	96,8	100,6

a Ceny bieżące bez VAT. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Current prices excluding VAT. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons.

II. WYBRANE DANE O WOJEWÓDZTWIE DOLNOŚLĄSKIM WEDŁUG MIESIĘCY (dok.)

SELECT DATA ON DOLNOŚLĄSKIE VOIVODSHIP IN MONTHS (cont.)

Wyszczególnienie Specification		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
A – 2014													
B – 2015													
Sprzedaż detaliczna towarów ^a (ceny bieżące): Retail sale of goods ^a (current prices):													
poprzedni miesiąc = 100	A	79,1	101,5	109,1	106,3	94,0	98,0	103,0	99,5	101,2	106,5	91,5	120,6
previous month = 100	B	75,9	97,5	120,5	96,6	97,8	101,0	100,8	95,8	104,3	109,5	91,5	122,1
analogiczny miesiąc poprzedniego roku = 100 ...	A	106,6	113,6	102,9	111,8	105,0	108,0	105,5	102,5	104,1	100,9	103,3	104,6
corresponding month of previous year = 100	B	100,4	96,4	106,5	96,7	100,6	103,7	101,5	97,7	100,7	103,5	103,5	104,7
Wskaźnik rentowności obrotu w przedsiębiorstwach niefinansowych ^b (w %): Profitability rate of turnover in non-financial enterprises ^b (in %):													
brutto	A	.	.	5,4	.	.	6,2	.	.	5,9	.	.	5,6
gross	B	.	.	5,1	.	.	5,9	.	.	5,7	.	.	4,9
netto	A	.	.	4,3	.	.	5,2	.	.	4,9	.	.	4,7
net	B	.	.	4,0	.	.	4,7	.	.	4,7	.	.	3,9
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach ^b (w mln zł; ceny bieżące)													
Investment outlays in enterprises ^b (in mln zł; current prices)	A	.	.	2443,2	.	.	5220,5	.	.	8264,5	.	.	12621,9
analogiczny okres poprzedniego roku = 100	B	.	.	2477,0	.	.	5424,4	.	.	8801,1	.	.	13576,9
(ceny bieżące)	A	.	.	110,4	.	.	108,4	.	.	112,1	.	.	109,0
corresponding period of previous year = 100	B	.	.	101,4	.	.	103,9	.	.	106,5	.	.	107,6
(current prices)													
Podmioty gospodarki narodowej ^c													
Entities of the national economy ^c	A	347811	348600	349035	348393	348733	349184	349315	349306	349668	350172	350720	351121
w tym spółki handlowe	B	351426	352063	352083	352792	353237	354296	355211	356184	357365	358309	357522	357102
of which commercial companies	A	31314	31512	31709	31960	32152	32405	32624	32833	33093	33357	33576	33770
w tym z udziałem kapitału zagranicznego	B	34086	34327	34699	35093	35368	35662	35983	36242	36535	36854	37163	37463
of which with foreign capital participation	A	7199	7216	7238	7254	7275	7297	7327	7348	7386	7432	7459	7474
	B	7488	7485	7494	7520	7511	7521	7526	7550	7575	7580	7576	7578

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; dane prezentowane są narastająco. c W rejestrze REGON; bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; Od 2014 r. bez podmiotów, dla których informacja o adresie siedziby/miejsu zamieszkania nie występuje w rejestrze REGON.; stan w końcu okresu. a Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 9 persons. b Data concern economic entities in which the number of employed persons exceeds 49 persons; data are presented cumulatively. c In the REGON register; excluding persons tending private farms in agriculture; Since 2014 excluding entities for which the information about the business address does not exist in the REGON register.; as of at the end of the period.